

Chira Chiralina

Patroana eponimă a Brăilei

Perpessicius

Culegere: **Ioan MUNTEANU**

Copertă și tehnoredactare: **Cerasela GEORGESCU**

Coperta I: Vedere din port. Brăila. Clișeu după litografia de epocă de Emini Ludwig.

Coperta IV: Kyra Kiralya - Ex libiris. D. Verdeș, 1995

Lucrarea de față a apărut cu sprijinul **Casei Municipale de Cultură** cu ocazia împlinirii a **100 de ani de la Marea Unire** și a **650 de ani de atestare documentară a Brăilei**.

Chira Chiralina
Baladă populară brăileană

Antologie, prefată și bibliografie
de
IOAN MUNTEANU

PROILAVIA
Brăila, 2018

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Chira Chiralina : baladă populară brăileană / antologie, pref. și
bibliografie de Ioan Munteanu. - Brăila : Proilavia, 2018

Conține bibliografie

ISBN 978-606-8972-10-7

I. Munteanu, Ioan literatură (antolog.) (pref.) (bibliogr.)

821.135.1

ISBN 978-606-8972-10-7

Chira Chiralina

Baladă populară brăileană

Nu fiica, ci maica Principatului este Brăila, afirma Nicolae Iorga, într-o formulare memorabilă, care face carieră de o sută de ani, sintetizând ipoteza după care nașterea Principatelor ar fi fost determinată tocmai de necesitatea asigurării pazei drumurilor comerciale dinspre Lehia, pentru Moldova, și dinspre Brașov, pentru Țara Românească.

Actul de naștere documentară a Brăilei, privilegiul acordat de Vladislav/Vlaicu la 20 ianuarie 1368 negustorilor brașoveni *pentru pomenita cale a Brăilei-per dictam viam Braylam*, vine să confirme ipoteza, *Brăila, ca târg și ca port, fiind mai veche decât statul Țara Românească*, după cum afirmă și C.C. Giurescu.

Însemnătatea acesteia nu încetase în cei 289 de ani de stăpânire otomană, când cetatea Ibrail a fost centrul de aprovizionare a întregului sistem militar otoman de la Dunărea de Jos, ca și a capitalei Împărăției turcești, prin Brăila predându-se zahereaua de către Țara Românească. Însemnătății economice i se adaugă importanța sa strategico-militară, care condusese la arderea sa în șase rânduri. Apoi, după tratatul de la Adrianopol din 1829 și până la primul război mondial, prin includerea în comerțul european, a devenit primul port de export al țării, aflându-se în fruntea comerțului Țării Românești și, mai apoi, al României Mici.

Această realitate va fi reținută sintetic și de Vasile Alecsandri (1866), care, referindu-se la versurile Și-nearc dimerlii/ Tot de grâu mărunț /Și de arnăuț, va nota: „Tablou statistic de comerțul țărilor noastre. Moldova și Valahia sunt vestite pentru pământul lor mănăs și produc de mai mulți ani câtimi foarte însemnate de grâu, popușoi, orz, ovăz etc., ce se exportă prin porturile Galați și Ibraila.”

Datarea creării baladei înainte de 1829 este confirmată și de faptul că zicala „a nimerit orbul Brăila” fusese înregistrată înainte de 1850 de către Iordache Golescu și de Anton Pann, dovadă a unei vieți comerciale intense, care transformase târgul în centru de atracție și de prestigiu. Circulația ei, în deceniul 5 al veacului al 19-lea, este dovedită de existența celor două variante, cunoscute de Vasile Alecsandri: cea culeasă de poet și publicată în 1853 și cea din manuscrisul cântărețului de la Hangu, citat de scriitor.

Vechimea baladei este dovedită și de arderea de vie (a Chirei), care alături de proba apei (aruncarea celui vinovat în apă cu o piatră de moară legată de gât, întâlnită și într-o altă baladă dunăreană – *Vulcan /Tanislav*) reprezentau o practică juridică medievală, cunoscută sub numele de *ordalii*.

Prestigiului Brăilei, întins pe mai bine de o sută de ani și care poate fi ilustrat statistic (v. C.C. Giurescu, p. 145-146, de ex.: în 1847, între 19 februarie și 30 noiembrie, intraseră în *schela Brăilei, 1383 de vase*), îi va fi asociat nucleul epic al răpirii Chirei, atestat în ciclul „baladele porturilor dunărene” ce includ și balada Galațiului - *Badiul, Tanislav/Vulcan sau Ilincuța Șandrului*, episod dramatic – expresie a setei de răzbunare împotriva ocupanților otomani.

Dar, afirmă G. Călinescu: „Nu răpirea unei fete este carnea epică în Chira Chiralina, ci Brăila cu Dunărea, plină de caice, bolozane, sandale, galioane, cu traficanți strânși la crâșmă, amestecul de nații, cazaci, ruși, turci, români, bulgari, arapi, anatolieni. Documentele istorice nu ne dau o imagine

mai proaspătă decât această baladă, de un adevăr izbitor”(Tratat „Istoria literaturii române”, vol. I, p.219). Nu întâmplător, Vasile Alecsandri a cules balada în zona Galațiului, care-și avea însă propriul cântec, *Badiul*, prezent în toată zona Dunării de Jos.

„*Lăutarii dunăreni*, posesori ai unei tehnici artistice aparte și ai unei tradiții orale caracteristice, arată Gheorghe Vrabie în *Balada populară română*, Editura Academiei, București, 1966, p.340, *au știut să încadreze simplul motiv erotic în limite sociale, informând fidel despre viața din porturi și, mai cu seamă, au știut portretiza și crea tablouri de viață, încât motivul a luat proporții poetice*”, rezultând o baladă cu fond istoric local, care transfigurează lupta antiotomană a poporului român pînă la expresia ei mitică (Romulus Vulcănescu).

Balada începe cu ades citatul tablou:

În vadul Dunării,
Printre caiacele,
Mai în jos de schele,
Carcă-mi-se, carcă,
Două-trei sandale,
Nouă galioane...

Lăutarul, situându-se în ipostaza unui funcționar participant la afacerile din port, consemnează intrările și ieșirile, cel mai pe larg prezentate în varianta culeasă de N. Păsculescu:

Verde d-o măslină,
Din vad, din Brăilă,
Mai din jos de schilă,
Vezi la malul mare,
Este d-o vâltoare,
Colo să descarcă,
Dincolo să-ncarcă,
Șapte balozale,
Șapte galioane,
Șapte, opt sandale,

*Mult sunt frumușele.
Dar ce se descarcă
Și cu ce se-ncarcă?
Descarcă din greu:
Tot fir ibrișin,
Blănuri de samur,
Bogasin d-el bun,
Tutun iniega,
De-l de bea pașa...
Sculuri de mătase,
Marfă femeiască,
Că e mai bănoasă.
Dar cu ce se-ncarcă?
Grâu și cu secară,
Adunat din țară,
Porumburi alese,
După câmp culese.*

În varianta V. Alecsandri, 1853, deși prezentarea este cu mult mai succintă, descoperim noi informații, întâlnite și-n varianta din 1866, care aduce și o explicație terminologică (Bolozale și stamboale - *numiri corupte de vase plutitoare*):

*La Brăila-n vale
Șapte bolozale
Și șapte sandale
Descarc ibrișin
Și-ncarc buți cu vin;
Descarc băcălii
Și-ncarc dimerlii
Și discarc zamboale
Și încarc stamboale
Tot cu grâu mărunț
Și cu arnăuț.*

Dacă exportul vizează produsele agricole valahe,
importul, mai variat, este destinat cu precădere femeilor:

*... postav d-ăl bun
Fir și ibrișin,
Bumbac din cel fin//
Fir și ibrișin,
Postav di cel bun ;
postav și matasî,
Că-i marfă frumoasă,
Din Țăligrad scoasî//
Postav di cel bun,
Sculuri de bumbac,
Că-i marfă cu drag
Și la cântar trag //
Sculuri di mătăsî,
Că-i marfă frumoasă
Și ie mai bănoasă //
...aur și smaralde,
Pietre nestimate.
Aur și argint
Și postav de ăl scump,
Pânză mătăsoasă,
Voal pentru mireasă//
Brâie și maramă,
Rochii și năframe,
Paftale de aur/
Ca solzi de balaur.*

Nu sunt uitați nici bărbații:

*Tutun de-l tocat,
Tutun inigea,
De-l de bea Pașa.*

Într-o variantă, frații Chirei nu sunt doar hoți (haiduci sau contrabandiști), ci și comercianți :

*La gurile Sulinii,
Porțile Brăilii,
Sus la hanu Chirii,
Îmi sosesc din țară
Douăsprezece cară.
Toate- s încărcate,
Mărfuri și bucate.
Și vin scârțâind
Pe pietre pocnind.*

Balada se distinge prin arta portretizării, creatorul anonim vădind o măiestrie artistică, devenită clasică.

Portretul Kirei la V. Alecsandri (1853, 1866), deși eliptic,

*„Kiro, Kirolină,
Floare de grădină,
Drăgălașă zână !”*

cuprinde elementele definitorii, întâlnite în majoritatea variantelor:

*Frumușică zână/
Frumoasa zână
Ca o rozmarină/
Florică zână/
Frumoasă ca zâna/
Frumoasă și zână ///
Floare din grădină,
Rumenă călină
Tânără zambilă/
Ruptă din tulpină/
Ca o rozmalină.*

Portretizarea se realizează prin intermediul epitetului, extins la nivelul unei apoziții de mai multe versuri, repetate

aidoma ori de câte ori apare în cuprinsul baladei. Nu doar Chira se bucură de acest regim, ci și arapul și frații Chirei. Repetate de 6 ori(nu mai puțin de 80 de versuri din 395 la Crețu Șolcan), s-au bucurat de două explicații: lipsă de inventivitate sau menținerea interesului ascultătorului (Gh. Vrabie, op.cit., p.41-42).

Unicitatea în inspirate imagini poate și trebuie raportată la Mihai Eminescu-„Luceafărul” (*Și era una la părinți/ Și mândră-n toate cele/ Cum e Fecioara între sfinți/ Și luna între stele*) sau la George Coșbuc-„Nunta Zamfirei” (*Frumoasă ca un gând răzleț(...)Frumoasă cât eu nici nu pot/ O mai frumoasă să-mi socot/ Cu mintea mea*):

*Kira cea frumoasă,
Fată drăgăstoasă,
Care-mi întrecea,
În frumusețea sa,
Soarele și lună,
Raza de lumină.(...)*
(Nicolae Păsculescu)

*Frumușică zână,
Rază de lumină,
Floare din grădină,
Ruptă din zambilă.
Frumoasă era,
Nu se dovedea.*
(Al. Amzulescu)

În *Dicționar de mitologie generală*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1989, p. 107, Victor Kernbach o prezintă pe Chira drept o zână cu statut indefinit și împărăteasă peste o împărăție misterioasă, totuși tangibilă prin telescopie sau fizic, pe cale normală (probabil călare) în 10 ani sau prin magie „cât te-ai șterge la ochi”, așa cum vedem în basmul „Omul de piatră” de N. Filimon, publicat la 11 nov. 1862, în

„Țăranul român”, unde era zețar Petre Ispirescu: un „arap buzat”, prin vrajă, favorizează unei împărătese nașterea unui copil la bătrânețe. Prin încălcarea interdicției, fiul de crai vede „un palat cu totul și cu totul de aur, încât la soare te puteai uita, iar la dînsul, ba. Și într-însul ședea **doamna Chiralina, tânără copilă, floare din grădină**”.

Balada noastră nu are vreun conținut mitologic, fiind doar o simplă identitate de nume. Se poate presupune, adaugă Victor Kernbach, că „un nume arhaic, pe care nu-l mai cunoaștem, al zânei, să fi fost înlocuit, prin contaminare, cu numele eroinei de origine neogreacă” (neogr. *Kyra* - *doamnă, cucoană*).

Chera, Chira, afirmă Vasile Bogrea în *Pagini istorico-filologice*, Editura Dacia, Cluj, 1971, face parte dintr-o întreagă serie de nume femeiești, care în realitate nu sunt decât un apelativ sau un titlu feminin: Domnica, Nedelja, Doamna, srb. Despina, bulg. Gospa, Gospodina, dalmatin. Bogliaressa, Buiaressa, bulg. Kona, Konka (cucoană), Cneaghina (Chiajna), ...poate și Chiralina (cf.ung. Kiralyne, „regina”), dar și Chira-Chiralina față de Ruja-Rujalina (p.51).

Chira-Chiralina e prezentată ca o „floare din grădină”, ca și Ruja-Rujalina și, în genere, numele zânelor din descântece sau din jocul călușerilor: Sinziana, Ogrestina, Leostina (cf. leuștean), Budiana, Roșia etc. sunt toate nume de plante. În legătură cu el enunță și ipoteza unui substrat istoric: ung. *Kiralyné*, „regina” și sîrb. Kralica Kyr Alena, *Kyra Helena* (p93). Dublarea eufonică de Chira – Chiralina se întâlnește într-una din variante ca „Nantă Cătălina”.

În toate variantele, Chira primește epitetul „floare din grădină”, adică de cultură, spre deosebire de florile naturale, de câmp, epitet care fusese preluat și de către un concurs televizat de muzică populară. Deși soră cu hoții Brăilei, este o eroină castă: respinge propunerile aceluia harap buzat, care încearcă s-o

ademenească cu momeli de mare lux.

Creatorul anonim, în adversitatea sa față de străinii acaparatori, excelează în arta portretului fizic, mai rare fiind epitetele de ordin moral (*Harapul ciudatul*,/*Cânele spurcatul*,/*De legi lepădatul*, vezi T. Burada). Toate variantele abundă în elemente caricaturale, aglomerate cu o vădită plăcere, pe care le vom selecta după prezentarea variantelor celor mai extinse (V. Alecsandri, N. Păsculescu și Al.Amzulescu):

*Un arap buzat
Negru și ciudat
Cu solzi mari pe cap
Ca solzii de crap,
Și cu buze late,
Roșii și umflate,
Și cu ochi holbați,
Și cu dinți zmălțați.
(V.Alecsandri, 1853)
Un Arap Sangiab,
Negru și buzat,
Cu solzi mari pe cap,
Ca solzii de crap,
Dați pe după cap.
Cu buzele late,
Roșii și umflate.
Cu ochi bolboșați,
Roșii refecați.
C-un păr îmbâcsit
Și încârlionțit.
Cu mustăți de rac,
Parc-ar fi un drac.
Când te uiți la dânsul,
Nu poți să ții râsul.
(Nicolae Păsculescu)*

*Harapul buzat,
Negru și ciudat,
De șale-aplecat;
Cu lutul pe cap
Ca solzii de crap ;
Cu mustăți de rac
Parcă-mi este-un drac,
Naiba-mpielițat !
Cu lutul pe bucă
Ca solzii de știucă,
Fugi, că te mănâncă !
C-un picior de lemn,
C-o mână de fier ;
Cu mâna zgârcită,
Cu gura scobită ;
Cu dinți albi, sticloși,
Mărunți și lucioși.
Când el îmi strănută,
Câinii-i întărâtă ;
Dar el când tușește,
Pământ prăbușește !
Când îl vezi pe dânsul,
Nu poți să-ți ții râsul !
(Al. Amzulescu)*

*Cu solzi mai pe burtă,
Parcă sînt de știucă,
Și când îmi strănută,
Câinii că-ntărată.
(Crețul Șolcan)
'N spate cocoșat,
În piept gheboșat.
(Pantelimoneanul)
'N spate cocoșat,
În piept găvănat.
(Contemporanul 1886)
Trupu-i miroase
Ceafa-a râncezeală,
Mor, mă bagă-n boală.
Cu dinții ca teslele
Cu ochii ca cepele,
Cu capu cât banița
(Contemporanul 1887)
Harapu buzat,
Negru și ciudat,
Cu solzi după cap,
Cu solzii pe burtă,
Parcă sînt de știucă ;
Cu lutu pe el,
Parcă e- un purcel...
Parcă-i naiba împelițat/
Parcă e un drac !
(Nicolae Densușianu)*

*Harap negru și buzat,
Putred de bogat ;
Cu ochii boldiți,
Cu dinții rânjiți,
Când cătai la dânsu,
Nu-ți mai țineai râsu.
(Al.Vasiliiu)
Celmeluța capului
Cât rotila plugului,
Silă i-e pământului,
Groază împăratului !...
(Al.Rădulescu-Codin)
Negru și buzat,
În chept chivărat,
Fețișoara lui,
Pana corbului.
(Nicolăescu-Plopșor)
Și are trupu gros,
Negru și vânjos,
Negru și urât,
Cum n-am mai văzut.
(Vasile Carabiș)
Harapul ciudat,
De la Beligrad
Două fire-n barbă,
Două din mustață.
(Ioan Brezeanu)*

La răspândirea cântecului vor fi contribuit ambele motive, viersurile de început fixând însă, pentru eternitate, imaginea Brăilei.

Fiind un „cântec bătrânesc”, ea se cântă, melodia crescând în intensitate odată cu textul, a cărui unică realitate adevărată o reprezintă doar varianta. Și *Chira Chiralina* s-a bucurat de o largă răspândire în Muntenia, dar și în Banat, Oltenia, Dobrogea sau Vrancea, neputându-se cunoaște numele creatorului inițial.

Putem cunoaște însă numele interpretului, care a fost înregistrat de culegător și a cărui artă a putut crea o școală. Este și cazul primului interpret cunoscut, **Petrea Crețul Șolcan din comuna Viziru, „lăutarul Brăilei”**, despre a cărui memorie fenomenală, G. Dem. Teodorescu nota în „Conferința ținută la Atheneu, Duminecă 11 Martie 1884, 2 ore p.m.”: „în scurtul spațiu de 3-4 zile, mi-a spus și mi-a cântat legende și doine care cuprind nu mai puțin de 7000 de versuri. Această cifră echivalează, cel puțin ca număr, dacă nu și în calitate, cu XI cărți din *Iliada* lui Homer, cu IX cărți din *Eneida* lui Vergiliu. Cine dintre noi știe recita 11 rapsodii homerice și 9 cânturi vergiliene?” Tot din Viziru, peste jumătate de veac, se va afirma lăutarul Niță/ Călin Codolban.

În sprijinul datării nașterii baladei în primele decenii ale veacului 19 vine și „Cântecul Brăilei”, al aceluiași lăutar, care reflectă o altă realitate, cea din timpul Războiului Crimeii (1853-1856), când Brăila a cunoscut, pe rând, ocupația Rusiei sau Austriei, în afara stăpânilor de secole, turcii:

*Săracă Brăila noastră,
Cine-o să te stăpânească?
Rusul
Din țara rusească,
Neamțul
Din țara nemțească?*

Cântecul va intra în conștiința publicului odată cu apariția în 1924 la Paris a povestirii istratiene **Kyra Kyralina**, 1924, cu prefața lui Romain Rolland - *Un Gorki balcanique*, 2000 de exemplare din ediția princeps vânzându-se imediat în țară (**Chira Chiralina** va apărea în același an la București, Editura „Adevărul”, traducător anonim, și în traducerea autorului la Editura Ig. Hertz, 1934, Colecția celor 15 lei.)

Această carte eveniment, tradusă în câțiva ani în mai multe limbi, va face cunoscut numele scriitorului în toată Europa și, odată cu el, al Brăilei, în acei ani cartierele Cetățuia și Carachioi fiind realități palpabile. Prezent în memoria brăilenilor era și tabloul petrecerilor din casa din Cetățuie, sintetizat de Petre Pintilie (*Brăila*, Editura Tineretului, 1966, p. 51):

Casele stăpânilor erau teatrul unor neîntrerupte ziafet-uri în care arfoniste cu voci melodioase cântau lunguroase manéle, acompaniindu-se din geamparale și keman-uri (viori orientale) iar paciaure ademenitoare, racolate de pezevenghi (proxeneți) și cizlari (eunuci, de la tc. Kyz « fată ») desfătau cu dansurile lor lascive privirile aprinse ale beilor. Sulemeneala urma moda de harem : « Pune fața/ La nălbeală, / Buze moi/ La rumeneală, / Sprâncenele / La negreală, / Unghiile/ La chileală ». Chinorozul negru, alb, roșu ori roz vopsea fețele fine. « Chileala unghiilor și rimelul de pe gene și sprâncene, obținut pe cale naturală, înfrumusețeau o lume trăită în huzur, creând un mediu de voluptate».

Cartea istratiană, de mare succes, popularizează o fascinantă făptură de curtezană, total îndepărtată de prototipul folcloric, dar pe gustul erotismului epocii. „Este o ființă iradiind tinerețe și dor de viață, pasionată de dragoste, voluptuoasă, firească și misterioasă ca însăși natura”.

Miezul baladei se regăsește însă în răpirea Chirei de către

bogatul **Nazim Efendi**, proprietar de corăbii și furnizor de marfă pentru haremuri, în terminologia actuală, **proxenet**.

Citim (1) în *Larousse*: Proxénète, din gr. *proxenetes*, persoană care se ocupă cu proxenitismul (activitate constând în a trage un profit din prostituția altuia sau a o favoriza) Sin. *courtier* (din v.fr. *courre/courir*): persoană care servește ca intermediar în operațiile comerciale și altele;

2) Apud Dan Dumitrescu, *Dicționar de argou francez român*, Teora, 1998 :

- *Proxémaq*, s.m., înv.-patron de casă de toleranță, p.216
- *Proxo*, s.m. proxenet, codoș, **pește**, altoi, ambasador, p.216
- *Poisson*, s.m., l.proxenet, codoș, **pește**, altoi, ambasador, p.210
- 3)DEX, p.683 - **Pește**...4.Fig. (calc după fr. *poisson*)
Bărbat întreținut de o femeie. *Proxenet, codoș .

Această lungă paranteză ne-a fost sugerată de portretul arapului, înzestrat în toate variantele (și) cu aspect de pește, fără gât:

*Cu solzi mari pe cap,
Ca solzii de crap,
Dați pe după cap...
Cu solzii pe burtă,
Parcă sînt de știucă.*

Deși îndrăgostit de Chira, prin actul raptului, el nu diferă de peștele / proxenetul Nazim Efendi, care îi transferă subliminal și înfățișarea.

După apariția scrierii istratiene, asocierea între o

Brăilă înfloritoare și cântecul Chirei se va generaliza, Chira Chiralina devenind „patroana eponimă a Brăilei de altădată” („cetatea Chirei Chiralina”, „sirena Dunării”, cum o numește tot Perpessicius), tot așa cum peste 10 ani, romanul lui Mihail Sebastian, „Orașul cu salcâmi”, va conferi orașului un alt supranume, care va intra în conștiința publică, cititoare sau nu a romanului.

Prezentul florilegiu, publicat la ceas aniversar, continuă o tradiție. Când în decembrie 1929 se sărbătorea centenarul eliberării de sub turci, revista „Luceafărul literar și artistic”, director I.C.Sava, avocat, coleg de liceu și prieten cu Perpessicius, insera, în numărul festiv închinat „Centenarului Brăilei” din 1 decembrie 1929, balada „Kira” reprodusă din volumul lui Vasile Alecsandri din 1866.

Tot atunci, se executa în premieră „Rapsodia brăileană” de Jean Andrian (1887-1945, profesor, compozitor, flautist–concertist, dirijor, cronicar muzical, membru activ al Societății Compozitorilor, președinte al societății Filarmonice „Lyra”, creator al Academiei de Muzică din cadrul Lyrei, recunoscută de Ministerul Instrucției, Cultelor și Artelor).

Compusă și reprezentată în cadrul serbărilor organizate în zilele de 7 și 8 decembrie 1929, cu ocazia aniversării a 100 de ani de la eliberarea Brăilei de sub ocupația otomană, „Rapsodia brăileană” (20 de minute), reprezentată ulterior și la Radio, la 8 iulie 1937, cu Theodor Rogalski la pupitru, valorifică motive folclorice muzicale culese din zonă, de prin bătrâni, cum ar fi faimosul Călin Codolban din Viziru, unul dintre cei mai bătrâni cântăreți din județ, de la care a transcris vechile melodii brăilene „Hora de la Viziru”, cântecul „Kira Kiralina” și altele. Iată începutul subiectului: „Dimineată de sărbătoare vara. Tinerii trec la joc. Se încinge „Hora Vizirului” și alte jocuri de prin părțile

Brăilei. Un lăutar bătrân cântă „Kira Kiralina” (...)

Când, în 1968, se sărbătoreau 600 de ani de la atestarea documentară a urbei, ziarul „Înainte” publica pe prima pagină articolul „Chira Chiralina, baladă brăileană”, semnat de distinsa profesoară Lica Paulescu, la rubrica: „Șase secole de istorie” (prezentă în zilele de miercuri și vineri în perioada septembrie 1967- mai 1968).

Tot atunci se năștea Festivalul Cântecului Bătrânesc / Festivalul Interjudețean al Rapsozilor „Petrea Crețul Șolcan” (informatorul lui G. Dem. Teodorescu, vezi mai sus), sub auspiciile Casei de Creație, director Anghel Furtună. Festivalul aducea în actualitate „cântecul bătrânesc”, care nici nu se citește, nici nu se recită, caracterul său sincretic asociind textul cu muzica. În acei ani, sub conducerea Ghizelei Sulițeanu, cercetător la Institutul de Etnografie și Folclor, se realizau ample anchete și culegeri în județ, publicate în trei volume masive de „Studii de etnografie și folclor din zona Brăilei” în care apărea studiul „Variantele baladei populare *Chira Chiralina* (16 variante cunoscute, între care 8 culese între anii 1965-1969, *dovadă peremptorie a vitalității acestei capodopere folclorice*) și ecourile ei în literatura scrisă” a prof. Ion M. Ganea, prima, și din păcate rămasă singura, cercetare de valoare a operei noastre.

În urma restaurării din anii 80, a Teatrului „Maria Filotti”, sala de spectacol a fost împodobită de Măiastra Cortină (autor Val Munteanu), metaforă a Brăilei, cu flori, holde și corăbii, având în centru ochii Chirei Chiralina, efluviiu artistic încorporat cu fir de aur, de argint și de mătase în peste 800 de nuanțe.

Reprezentarea în stagiunea 1996-1997 a spectacolului „Chira Chiralina”, poem al feminității și al iubirii, ca și al prieteniei, realizat de inegalabila regizoare Cătălina Buzoianu, care a desprins din carnea operei istratiene 40-50 de personaje,

a readus în memoria brăilenilor nu doar imaginea curtezanei în devenire – Chira, ci și imaginea orașului nostru.

Astăzi, se desfășoară Festivalul Național de Folk „Chira Chiralina” (ediția a XI-a, 25-26 noiembrie 2017), organizat de Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale (Centrul de Creație), manager Maria Pușcaci.

Numele eroinei noastre este înscris și pe frontispiciul blogului dedicat Brăilei și faptelor din acest oraș - *Brăila Chirei*, autor Armanda Filipine, publicație online, ziarul știrilor din cultură, educație, evenimente artistice, cărți, scriitori etc.

Lucrarea noastră se vrea o antologie a principalelor variante cunoscute până în prezent, însoțite de câteva glose, menite să aducă în actualitate „cântecul bătrânesc” în genere și în special balada noastră, în acest ceas aniversar, așa cum înaintașii noștri făcuseră cu ocazia centenarului eliberării de sub ocupația otomană în 1929 sau în 1968 cu ocazia împlinirii a șase secole de la atestarea documentară a orașului nostru, pentru că, vrem sau nu vrem, „Chira Chiralina” este o emblemă sau un brand, ca să fim în acord cu zicerile de acum.

Ioan Munteanu

БАЛАДЕ,

Адаunate ми îndreptate,

de

В. Алекcандри.

ПАРТЕА II.

ТАТТИ.

Типография Бачиѣмскі Романѣ.

1853.

КІРА

Ла Брѣла 'н вале
Шенте волозале
Ші шенте сандале
Дескаркѣ іврішін
Ш' днкаркѣ вѣдї кѣ він;
Дескаркѣ вѣкѣдї
Ш' днкаркѣ дїмерлї
Ші дїскаркѣ замбоале
Ші днкаркѣ стамбоале
Tot кѣ грѣж мѣрѣнт
Ші кѣ арнѣт.
Дар чїне днкаркѣ
Ші чїне дескаркѣ?
Ѓн арап вѣзат
Nерѣ ші чїсдат
Кѣ солзї марї не кап
Ка солзїї де крап,

Ші кѣ вѣзе лате,
Рошіі ші змѣлате,
Ші кѣ окї холбацї,
Ші кѣ дїнцї змѣлатцї.
Дар пѣн' днкарка
Ші пѣн' десрка
Ел че маї фѣчеа?
Ла Kіpa tot беа
Ші Kіpeї зїчеа:
„Kіpo, Kіролінѣ,
„Флоаре де грѣдїнѣ,
„Дрѣгѣлашѣ зїнѣ!
„Гелаї тѣ кѣ mine
„Кѣ te-oiș пѣpta vine;
„Bine te-oiș пѣpta
„Ші еѣ ц'oiș лѣа
„Рокиѣ кѣ залѣ
„Лѣсатѣ не шале,
„Рокиѣ дн волѣрї
„Лѣсатѣ не шолѣрї,
„Ші пафталѣ марї
„Кѣ мѣргѣрїтарї,
„Ші пафталѣ мїчї
„Tot de ipmїлічї. „
Kіpa 'л азїа
Ші Kіpa pїdea

Kira

(Vasile Alecsandri, 1853)

La Brăila-n vale
Șapte bolozale
Și șapte sandale
Descarc ibrișin
5 Și-ncarc buți cu vin;
Descarc băcălii
Și-ncarc dimerlii
Și discarc zamboale
Și încarc stamboale
10 Tot cu grâu mărunț
Și cu arnăuț.
Dar cine încarcă
Și cine descarcă ?
Un arap buzat
15 Negru și ciudat
Cu solzi mari pe cap
Ca solzii de crap,

Și cu buze late,
Roșii și umflate,
20 Și cu ochi holbați,
Și cu dinți zmlățați.
Dar pân-încărca
Și pân-descărca
El ce mai făcea ?
25 La Kira tot bea
Și Kirei zicea:
„Kiro, Kirolină,
Floare de grădină,
Drăgălașă zână !
30 Ghelai tu cu mine
Că te-oi purta bine;
Bine te-oi purta
Și eu ți-oi lua
Rochiță cu zale
35 Lăsată pe șale,
Rochiță în bolduri
Lăsată pe șolduri,
Și paftale mari
Cu mărgăritari,
40 Și paftale mici
Tot de irmilici.”
Kira-l auzea
Și Kira râdea

Ш' actфел респъндеа:
 „Nъ'i adivъpat
 „Съ се фї еptat
 „Шї дъипрезнат
 „Корвї къ ръндънеле,
 „Шерпї къ флорїчеле,
 „Ършї къ кърїоаре
 „Шї позрї къ соаре . „
 Еаръ чел Арап
 Къ солзї марї не кап
 Къm o azzia
 Кръnt се ренезїа
 Шї 'n враде-о лъа
 Шї 'n каїк дътра
 Шї се депърта,
 Ла вале-апъка
 Tot спре Сълїна...
 Еар фракїї Кїреї,
 Хоцї Брїмеї,
 Шерпїї Дънърї
 Не мал алерга
 Не Кїра стїра,
 Шї 'n not с'арънка
 Шї се къфънда
 Шї кънд ресърїа
 Каїкъм прїндеа

Шї'n каїк сърїа,
 Пе-Арап дм змфла
 Шї 'n Дънърїа 'л да,
 Ш' апої се 'ntорчеа
 Шї Кїреї зїчеа:
 — „Соро тїкълъоастъ,
 „Соро пькълъоастъ
 „Спъне ла тсctреї
 „Каре моарте вреї:
 „Моарте лъminatъ
 „Орї дътънекатъ?
 — „Фрѣцїорїї меї,
 „Въ спън ла тсctреї
 „Nъ вреж моарте 'ndatъ
 „Моарте лъminatъ
 „Нїчї дътънекатъ,
 „Къ'с невіноватъ,
 „Zež ne віноватъ ! „
 Еар фракїї Кїреї,
 Хоцї Брїмеї,
 Шерпїї Дънърї
 А касъ-о дъчеа,
 Шї-апої че фъчеа?
 De зп пар о лъа
 Шї-о дъфъшъра!
 Шї че маї фъчеа ?

- Ș-astfel răspundea:
45 „Nu-i adivărat
Să se fi iertat
Și împreunat
Corbi cu rândunele
Șerpi cu floricele,
50 Urși cu căprioare
Și nourii cu soare.”
Iară cel Arap
Cu solzi mari pe cap
Cum o auzea
55 Crunt se repezea
Și-n brațe-o lua
Și-n caic intra
Și se depărta,
La vale-apuca
60 Tot spre Sulina...
Iar frații Kirei,
Hoții Brăilei,
Șerpilor Dunărei,
Pe mal alerga
65 Pe Kira striga,
Și-n’not s-arunca
Și se cufunda
Și când răsărea
Caicul prindea
70 Și-n caic sărea
Pe-Arap îl umfla
Și-n Dunăre-l da,
Ș-apoi se-ntorcea
Și Kirei zicea:
75 - „Soro ticăloasă,
Soro păcătoasă,
Spune la tustrei
Care moarte vrei:
Moarte luminată
80 Ori întunecată ?”
-„Frăților mei,
Vă spun la tustrei
Nu vreu moarte-ndată,
Moarte luminată,
85 Nici întunecată,
Că-s nevinovată,
Zău, nevinovată !”
Iară frații Kirei,
Hoții Brăilei,
90 Șerpilor Dunărei,
Acas-o ducea,
Și-apoi ce făcea?
De-un par o lega
Și-o înfășura!
95 Și ce mai făcea?

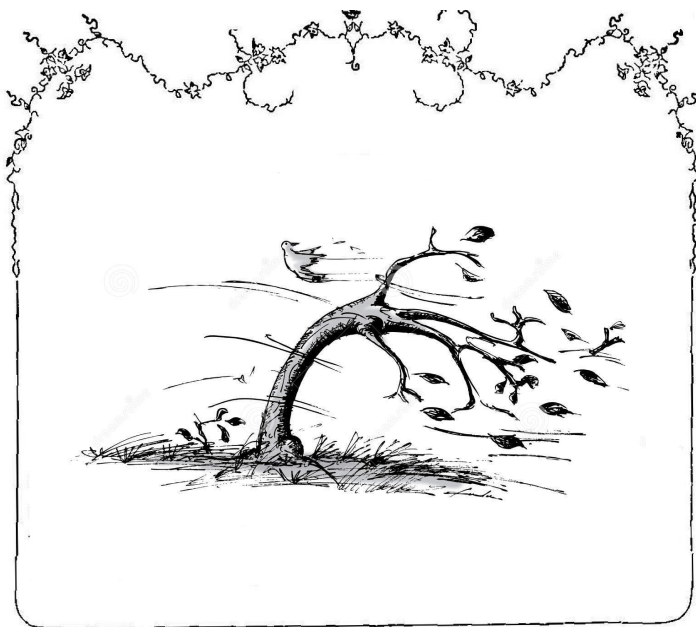
Еї мї-о кѣтрѣнїа
 Шї-апої фок лї да
 Ш' актфел о мѣстра:
 „Соро тїкѣлоасѣ,
 „Сорѣ пѣкѣлоасѣ,
 „Ѣнде с'аѣ афлат
 „Де с'о 'нпрезнат
 „Корѣ кѣ рѣндѣне,
 „Шерпї кѣ флорїчеле,
 „Ѣршї кѣ кѣдрїoare
 „Шї позрї кѣ соаре?
 „Арзї лн фок нестїне
 „Шї де ної апрїне!
 „Сѣ те фачї тѣчїне
 „Сѣ те фачї кѣрѣне,
 „Шї те фѣ стрїгоайкѣ,
 „Фѣте арѣпоайкѣ
 „Кѣ-аранї де вроєшї
 „Ка сѣ те їзвешї...!
 Пара се сѣїа;
 Кїра греѣ џемеа
 Шї амар плѣнѣа,
 Трѣпл лшї фрѣнѣа,
 Шї 'н зѣдар зїчѣа:
 — „Фрѣцїорїї меї!
 „Мѣ роу ла тѣстрѣї

„Фачеџївѣ мїлѣ
 „Кѣ'с вїатѣ копїлѣ,
 „Шї'с невіноватѣ,
 „Зеѣ, невіноватѣ!
 Пара се сѣїа
 Шї о кѣпрїндеа
 Трѣпл і лн пѣрлїа
 Трѣпл і лн рошїа
 Трѣпл і лн негрїа
 Карнеа і о ардеа..
 Карнеа сѣфрѣїа,
 Оаселеї трѣспїа.
 Кїра тремѣра
 Лн фок се лѣпта
 Шї амар стрїга..
 Ш' апої сѣспїна
 Ш'апої лн офта...
 Сѣфлетѣл мї'л да!
 Еар фрацїї Кїрої,
 Хоцїї Брѣлеї
 Шерпїї Дѣнѣреї
 Оаселе стрїнѣа,
 Праф ле префѣчѣа,
 Лн вѣнт ле-асѣжрїа
 Шї актфел грѣїа.
 — „Оасе пѣкѣлоасѣ,

- Ei mi-o cătrănea
Și-apoi foc îi da
Ș-astfel o muștra :
„Soro ticăloasă,
100 Soro păcătoasă,
Unde s-au aflat
De s-o-mpreunat
Corbi cu rândunele,
Șerpi cu floricele,
105 Urși cu căprioare
Și nouri cu soare?
Arzi în foc nestins
Și de noi aprins !
Să te faci tăciune,
110 Să te faci cărbune,
Și te fă strigoaică,
Fă-te arăpoaică
Cu-arapi de vroiești
Ca să te iubești...!”
115 Para se suia ;
Kira greu gemea
Și amar plângea,
Trupul își frângea,
Și-n zadar zicea:
120 -„Frățiorii mei !
Mă rog la tustrei
- Faceți-vă milă
Că-s biată copilă
Și-s nevinovată,
125 Zău, nevinovată!”
Para se suia
Și o cuprindea
Trupu-i îl pârla,
Trupu-i îl roșea,
130 Trupu-i îl negrea,
Carnea i-o ardea...
Carnea sfârâia,
Oasele-i trosnia.
Kira tremura
135 În foc se lupta
Și amar striga...
Ș-apoi suspina
Ș-apoi lin ofta...
Sufletul și-l da!
140 Iară frații Kirei,
Hoții Brăilei,
Șerpilor Dunărei,
Oasele strângea,
Praf le prefăcea,
145 În vânt le-azvârlea
Și astfel grăia:
-„Oase păcătoase,

„Пълbere de oase!
„Мънкав'ар пъмънтъл
„Ші в'ар дъче вѣнтъл
„Песте нозъ мърї,
„Песте нозъ църї
„Ан пестїїѣ голїт
„Ші немърїїт ! „

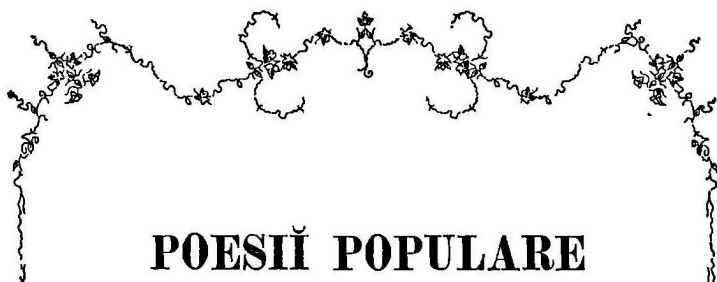
Pulbere de oase !
Mânca-v-ar pământul
150 Și v-ar duce vântul
Peste nouă mări,
Peste nouă țări,
În pustiu golit
154 Și nemărginit !”

Kira

(Vasile Alecsandri, 1866)

POESII POPULARE
ALE ROMÂNILOR

ADUNATE ȘI ÎNTOCMITE

DE

VASILE ALECSANDRI

BUCUREȘTI

TIPOGRAFIA LUCRĂTORILOR ASOCIAȚI

12. PASAGIUL ROMÂN. 12

M DCCC LXVI

- La Brăila-n vale
Şapte bolozale
Şi şapte sandale
Descarc la zamboale
5 Şi-ncarc la stamboale,
Descarc băcălii
Şi-ncarc dimerlii,
Tot din grâu mărunț
Şi de arnăut.
10 Dar cine descarcă
Şi cine încarcă?
Un arap bogat,
Negru şi buzat,
Cu solzi mari pe cap;
15 Cu solzii de crap
Şi cu buze late,
Roşii şi umflate,
Şi cu ochi holbați,
Şi cu dinți smalțați.
20 Dar pân' descărca
Şi pân-încărca,
El ce mai făcea?
Tot pe mal şedea
Şi mânca şi bea
25 Sub verde frunzar
De crengi de stejar.
Iată-o copiliță,
Cu albă cofiță.
- Kiro, Kirolină,
30 Floare din grădină,
- Ghelai, tu cu mine,
Că te-oi purta bine;
Bine te-oi purta
Şi ți-oi cumpăra
35 Rochiță cu zale
Lăsată pe şale;
Rochiță în bolduri
Lăsată pe şolduri;
Şi paftale mari
40 De mărgăritari;
Şi paftale mici
Tot de irmilici.
Kira tot râdea
Şi îi răspundea:
45 –Alei! arăpilă,
Alei! măi buzilă!
Unde s-au aflat
Că s-a-mpreunat
Corbi cu turturele,
50 Şerpi cu floricele,
Urşi cu căprioare
Şi nouri cu soare?
Iară cel arap
Cu solzi mari pe cap
55 Cât o auzea
Se şi răpezea,
În brațe-o lua,
În caic intra
Şi se depărta,
60 Către Sulina.

- Iar frații Kirei,
Hoții Brăilei,
Șerpii Dunărei,
La mal alerga,
65 Pe Kira striga
Și-not mi se da
Și se cufunda,
Și când se ivea,
În caic sărea,
70 Și pe cel arap
Îl da peste cap.
Apoi se-ntorcea
Și Kirei zicea:
- Soră ticăloasă,
75 Soră păcătoasă,
Spune la tustrei:
Care moarte vrei?
Moarte luminată
Ori întunecată?
80 – Frățiorii mei,
Vă giur la tustrei,
Giur pe Dumnezeu,
Pe sufletul meu,
Că-s nevinovată
85 Ca apa curată.
Ah! draguții mei,
Nu-mi fiți dușmănei,
Nu vă-ntunecați,
Nu vă încruntați,
90 Că-s o biată fată,
- Zău, nevinovată!
Iar frații Kirei,
Hoții Brăilei,
Șerpii Dunărei,
95 Acasă-o ducea.
Apoi ce făcea?
O lega de-un par,
De-un par de stejar,
Și pe lângă ea
100 Vreascuri aducea.
Și ce mai făcea?
Trupu-i cătrănea
După ce-l golea,
Apoi foc îi da
105 Ș-aștel o mustra:
- Soră ticăloasă!
Soră păcătoasă!
Unde s-a aflat
De s-a-mpreunat
110 Corbi cu turturele,
Șerpi cu floricele,
Urși cu căprioare
Și nouri cu soare?
Arzi în foc nestins,
115 De noi trei aprins
Și te fă tăciune
Și te fă cărbune
Cu-arapi de vroiești
Ca să te iubești!
120 Focul s-aprindea,

- Vreascurile-ardea,
Para se suia,
Kira, vai de ea!
Gemea și plângea,
125 Trupul își frângea,
Și amar zicea:
- Frățiorii mei,
Mă rog la tustrei,
Faceți-vă milă
130 De-o biată copilă.
Ah! mă doare foarte!
Ah! mă tem de moarte,
Fie luminată,
Fie-ntunecată!
135 Vai și-amar de mine!
Iată, moartea vine,
Vine, se răpede,
Și nime nu-mi crede!
Măiculița mea,
140 Ce pedeapsă grea!
Focul mă cuprinde,
Carnea mi-o aprinde!
Maică, unde ești
De mă părăsești?
145 Maică, mor, ah! mor
Și la tine zbor!
Kira tremura,
În foc se lupta
- Și amar striga.
150 Apoi lin ofta,
Capul își pleca,
Sufletul își da!
Iar trupu-i ardea,
Trupu-i se roșea,
155 Trupu-i se-nnegrea,
Carnea sfârâia,
Oasele trăsnea,
Para pâlpâia,
Fumul se-nvârtea.
160 Iar când trupul ars
Cenușă-a rămas,
Frații câte trei,
Șerpii Dunărei,
Oasele strângea,
165 Cenușă-alegea
Și-n vânt o zvârlea
Și astfel grăia:
- Oase păcătoase,
Pulbere de oase!
170 Mânca-v-ar pământul
Și v-ar duce vântul
Peste noastră mări,
Peste noastră țări,
În pustiu golit
175 Și nemărginit!

NOTE

¹ *Șapte bolozale
Și șapte sandale.*

Negreșit aceste cuvinte sunt numiri corupte de vase plutitoare, Româniî cam au obiceiul a stropși unele nume străine, precum prefăcut cuvîntul de *canton* în *cardon*, și acel de *diligianță* în *d g'ancă*, etc.

² *Tot de grîu mărunț,
Și de arnăuț.*

Tablou statistic de comerțul țerilor noastre.

Moldova și Valahia sunt vestite pentru pămîntul lor mănos, și producă de mai mulți ani, cătimî foarte însemnate de grîu, popușoiu, orz, oves, etc. ce se espôrtă prin porturile Galați și Ibraila. Agricultura este până acum singura industrie importantă a Principatelor-Unite, și de cînd a încetat producerea cailor, și s'au stîns munerósele

erghelei ce formau înainte unul din isvórele de bogăție a Românilor, acestiî s'au dedat la înmulțirea vitelor albe din care se espôrtă mare numer în Anstria.

³ *Ghelaî tu cu mine.*

Cuvînt turcesc ce însemnéză : Vină tu cu mine.

⁴ *Tot de irmiliciî.*

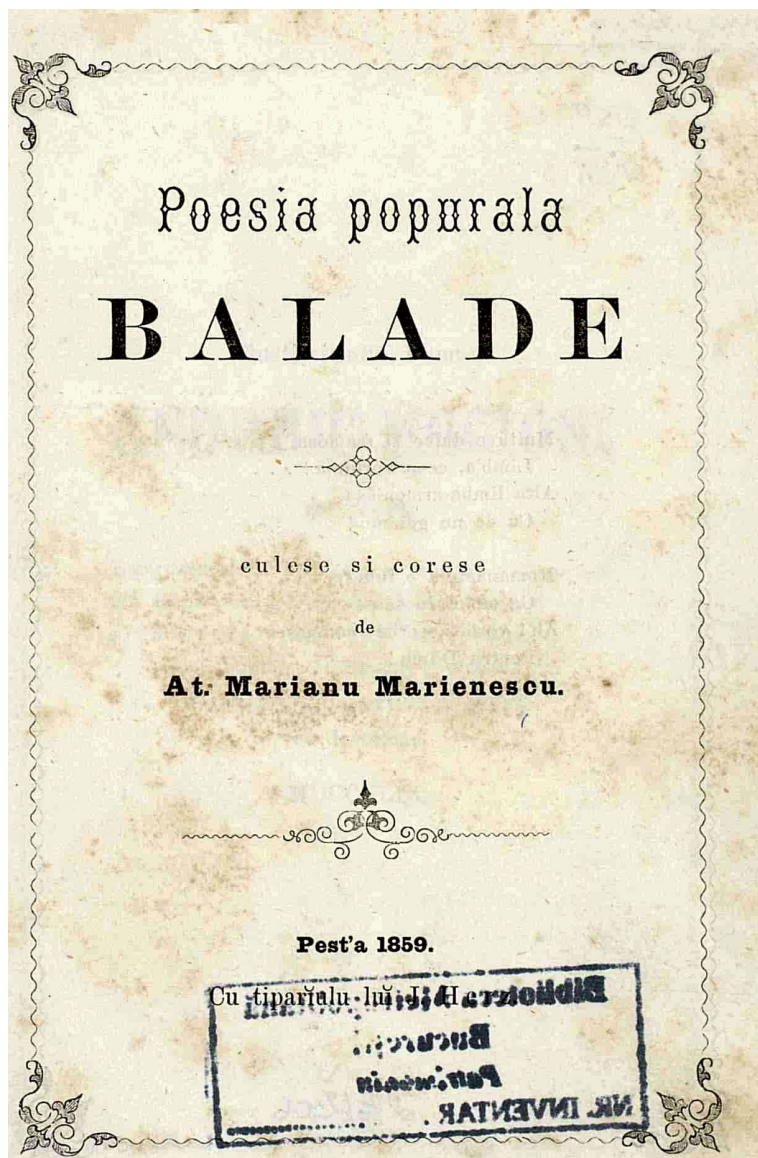
Monedă turcescă de o valórá de 20 lei de Tarigrad.

Unîi cîntărețiî sfîrșescú balada Kirei prin următórele versuri :

Pulberea sbura,
La cer se 'nălța
Și 'n cer aduna
Norî îngrozitori,
Norî resbunători
Care se 'nvirtîia

Și din sîn scotea
Treî fulgerî de foc
Căđute pe loc
Peste cei trei frați
Crunți și ne'mpăcați.

Chira
(Marienescu, 1867)

- Din vadu din Brăila,
Mai din jos de schela,
Da este, că-mi este
Două-trei sandale,
5 Șapte golioane,
Sculuri de mătase
Cu mult mai frumoase.
Cine că-ncărca?
Arapu bogat,
10 Cu solzi după cap.
Vin de unde bea,
Tot de la Chira.
- Ai și tu vo' milă
De vină cu mine
15 În țara arăpească,
Că e mai frumoasă.
Surorile mele,
Cumnatele tele,
Ele te-or cinsti
20 Și te-or socoti.
- Ba nu m-or cinsti,
Ci m-or omorî!
Cu sila-a luat,
În car mi-a aruncat,
25 Pe Dunăre mi-a plecat,
Pe Dunăre-n jos,
Merge de (cuvânt
indescifrabil)
Și ea că mi-a zis:
- Arape, arape!
30 Și tu mi-te uită
Pe Dunăre-n sus,
Și tu ce-i vedea,
Mie tu să-mi spui.
El că se uita
35 Și el că vedea
Negri norișori.
Dar nu-s norișori,
Că mi-s frățiori,
Șerpîi Dunărei,
40 Hoții Brăilei;
Dacă ajundzea
Din gură grăia:
- Chiră, Chiră,
Cine-nflori în grădină,
45 Bobocel cu milă,
Când te-ai logodit,
Cu cine-ai vorbit?
Când te-ai cununat,
Mâna cu cine-ai dat?
50 – Cu silă m-a luat,
În car m-a-ncărcat,

Arapul gras.
Luăți averea toată
Și pe Chira voastă,
55 Și voi mă gardiți,
Nu mă omorâți!
Acasă se ducea,
Din gură grăia:
- Maica noastră,
60 Deschide poarta
Că venim cu sora noastră
Cu averea toată.
Și-napoi-nturnau,
De mult bine ce-i păreau.
65 Dar mai jos pe-o rămurea
Cânta-mi o turturea
Tristă cum mi-i marea,
Iară soața-mi zărea,
Și-mi cântă și se rotește
70 Ca mândra când se gătește,
Și-și rădeau penele,
72 Ca mândra sprâncenele.

Chira-Chiralina

(Burada, 1880)

Chiri T. Georgă.

Autorul.

O CĂLĂTORIE ÎN DOBROGIA

de

TEODOR T. BURADA.

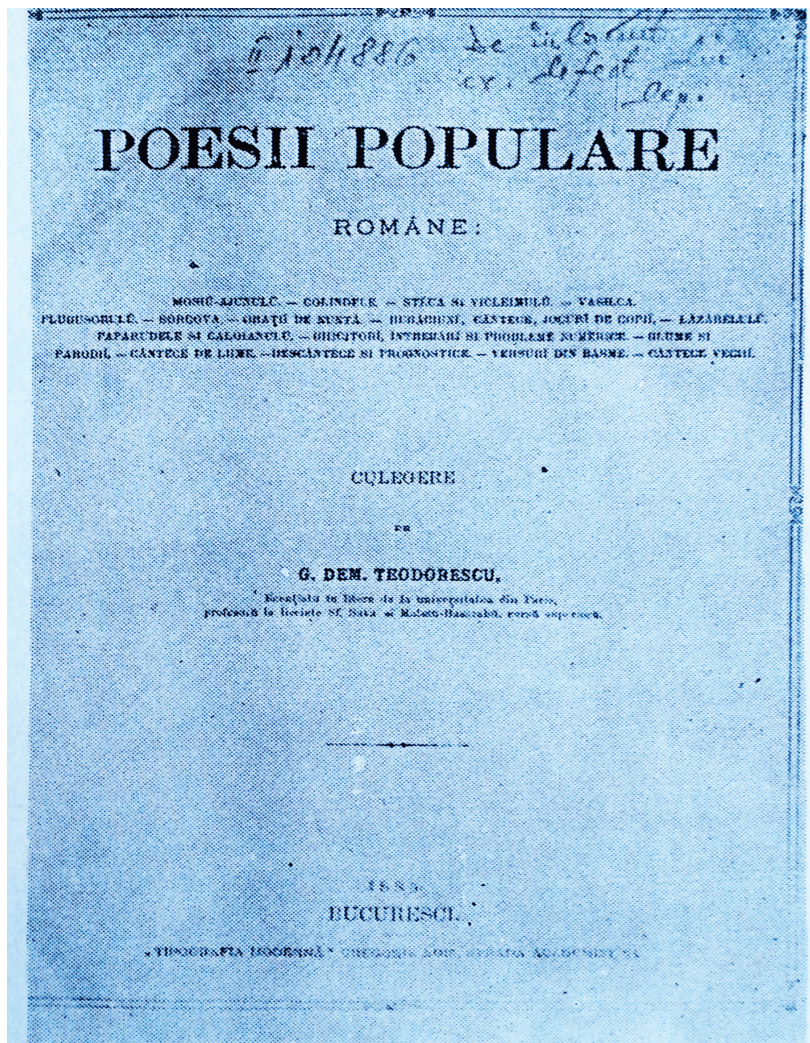

Iași, 1880.
TIPOGRAFIA NAȚIONALĂ STRADA ALECSANDRI.

- În vadul Brăilei,
Lângă crâșma Chirei,
Mi se încarcă,
Cam pe la toacă,
5 Două-trei sandale
Și un caic mare.
Cine le încarcă
La vreme de toacă
Cu fir ibrișin,
10 Postav de cel bun,
Blănuri și samuri,
Giuluri de mătăasă,
Marfă femeiască,
Că e mai bănoasă
15 Și e mai frumoasă?
Harapul ciudatul,
Cânele spurcatul,
De legi lepădatul.
Harapul ciudatul
20 La Chira căta,
Din gură-i grăia:
- Chiră-Chiralină,
Frumușică zână,
Floare din grădină,
25 Nu mă las de tine,
Să-mi fii tu soție
Și ți-oi face ție
Așternutul tău,
Jur pe Dumnezeu,
30 De galbeni venetici
Tot de cei în cinci,
Tot de lei bătuți
Cu sârmă-mpletiti
De ce am mai mulți!
- 35 Chira-Chiralină,
Frumușica zână,
Floare din grădină,
Din gură zâmbea
Astfel răspundea:
40 – Unde s-a văzut
Sau s-a pomenit
Hărăpoaicele
Ca corboaicele,
În țara arăpească
45 Să se mai găsească
Ca să mă cinstească?
Când m-or zări,
M-or otrăvi,
Nu m-or cinsti.
50 – Chiră Chiralină,
Frumușică zână,
Floare din grădină,
Nu te văicăra,
Hatâr nu-mi strica,
55 Mor de dorul tău,
Jur pe Dumnezeu!
În brațe mi-o lua,
În sandal mi-o puneă,
Bine mi-o lega,
60 Cu șfori de mătăasă
Împletite-n șasă,
Cu șfori de bumbac
Strânse de catarg.
Iar frații Chirei,
65 Hoții Brăilei,
Acasă veneau,
La poartă strigau:
- Chiră-Chiralină,

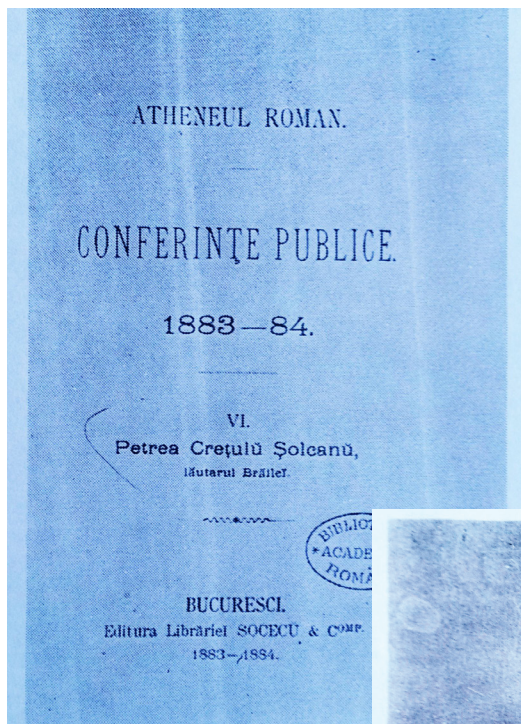
- Frumușică zână,
70 Floare din grădină,
Poarta ne-o deschide
Și apoi ne-o-nchide;
Marfa ce-o avem
În curți s-o băgăm,
75 Căci ziua ne-apucă,
Potira ne-ncurcă!
Maica Chirei ieșea
Cu lacrimi răspundea:
- Chira ar deschide
80 Dar n-are de unde,
Căci negrul harapul,
Cânele spurcatul,
De legi lepădatul,
În sandal a pus-o
85 Și cu el a dus-o.
Frații Chirei când grăia,
Poarta li se descuia,
Marfa-n curte o băga
Și frumos mi-o descărca
90 Și cu toții întreba:
- Să ne mai spui cu
gura,
Unde s-a dus Chira?
Mă-sa lor le-a arătat
Încotro s-a depărtat.
95 Dar ei când mergeau
Un sandal zăreau,
Din gură ziceau:
- Chiră-Chiralină,
Frumușică zână,
100 Floare din grădină,
De ești în cel sandal
Nu departe de mal,
Dacă ne auzi,
Tu să ne răspunzi.
105 Chira că-i zărea
Și le răspundea:
- Nene Constantine,
Ai milă de mine;
Stau legată,
110 Ferecată,
Cu șfori de mătăasă,
Împletite-n șasă;
Cu șfori de bumbac
Strânse de catarg;
115 Iar voi, fraților,
Și voinicilor,
Vă apropiați
De mă dezlegați
Și apoi mă luați,
120 Căci negrul harapul,
Cânele spurcatul,
De legi lepădatul,
Bine-a potrivit,
Căci a adormit.
125 Iar frații Chirei,
Hoții Brăilei,
În caic urcară
La sandal plecară;
Pe harapul mi-l tăia,
130 În mare îl arunca,
Pe Chira o dezlega
132 Și acasă mi-o ducea.

Kira [1]
(G.Dem.Teodorescu, 1885)

Pagină de titlu a monumentalei lucrări,
tipărită în anul 1885.

Pagină de titlu a unei conferințe de n
în istoria folcloristicii româ

Fotografia informatorului de excepție Petrea Crețu Șolcanu, lăutarul Brăilei, de care G. Dem. Teodorescu l-a întâlnit la Lacul-Sărăt, în 1883.

[Scriș în ziua de 9 august 1883, la Lacul-Sărat, după lăutarul Petrea Crețul Șolcan. O variantă a acestui cântec figurează, sub același titlu, în colecțiunea d-lui V. Alecsandri, la pag. 116-119, iar alta în colecțiunea d-lui T.T. Burada, la pag. 107-112.]

În vadul Brăilii,
'N scursul Dunării,
Printre caicele,
Mai în jos de schele,
5 'Carcă-mi-se,-ncarcă
Două-trei sandale,
Nouă galioane.
Dar ce mi-se-ncarcă?
Fir și ibrișin
10 Cu postav d-ăl bun.
Și cine le-ncarcă?
Un arap buzat,
Negru și ciudat,
Cu solzi după cap,
15 Parcă sînt de crap,
Cu solzi mai pe burtă,
Parcă sînt de știucă,
Și când îmi strănută,
Câinii că-ntărâtă.
20 Până le-ncărca,
Până le umplea,
Vin de unde bea?
Tot din Brăila,
Și de la Kira,
25 Kira Kiralină,
Floare din grădină,
Rumenă călină,

Fata Chițului
Din Kara-ghiusele,
30 Nume frumușele.
După ce-mi tot bea
Până se-ncălzea,
Arap ce-mi făcea?
Pe Kira-mi privea
35 Și mi-o-ndrăgostea,
Din gură-i zicea:
- Kiră, Kiralină,
Floare din grădină,
Rumenă călină,
40 Ia-mă tu pe mine
Ca să trăiești bine,
Că mi te-oi purta
Oricum ți-o plăcea:
Bine ți-o ședea!
45 Dar Kira-mi râdea
Și nici n-asculta,
De vin își vedea.
Arapul buzat,
Negru și ciudat,
50 Iar vin mai cerea,
Vin ca să mai bea,
Vin și pe la Kira,
Și iar o ruga,
Și iar îi zicea:

55 - Kiră, Kiralină,
Floare din grădină,
Rumenă călină,
Ia-mă tu pe mine,
De vrei să fii bine,
60 Că io mi ți-oi face
Brâie
Și maramă,
Roche
Și năframe,
65 Paftale
De aur
Cu solzi
De balaur,
Și haine
70 De aur,
Cu pene
De graur,
Și te-oi dezmierda
Ziua
75 Și noaptea!
Dar Kira-mi râdea
Și nu-l asculta,
De casă-și vedea.
Arapul buzat,
80 Negru și spurcat,
Iar vin mai cerea,
Vin ca să mai bea,
Vin și pe Kira.
Și iar o privea,
85 Și iar o ruga,
Și iar îi zicea:
- Kiră, Kiralină,
Floare din grădină,

Rumenă călină,
90 Haide-mi tu cu mine
De vrei să fii bine;
Că io mi te-oi duce
’N țara arăpească,
Să se pomenească,
95 Și io ți-oi așterne
Trei rânduri de perne:
Așternutul tău,
Parale mărunte,
Pe sârmă țesute,
100 Coperișul tău,
Galbeni venetici,
Care sînt mai mici,
D-o sută și cinci,
D-o sută cincisprezece,
105 Stă inimii rece!
Kira tot râdea,
Nici că-l asculta.
De treabă-și vedea.
Așa de-mi vedea,
110 Arapul buzat,
Negru și ciudat,
Cu solzi după cap,
Parcă sînt de crap,
El se repezea,
115 Măre, la Kira,
Și mi-o-mbrățișa
’N brațe cu sila;
’N caic o ducea
Și mi-o arunca
120 Sus peste sandale
Și pe bolozale,
Pe vraf de nafele

- Și de malotele.
Apoi mi-o lega
125 Cu plete din cap
De vârf de catarg.
Și cu ea-mi pleca
Iute se ducea
Tăind Dunărea.
130 Iar dacă-mi pornea,
Iar dacă-mi mergea
Pân'se depărta,
Ciubuc aprindea,
Lângă ea venea
135 Și iar o privea,
Și iar îi vorbea,
Și iar o ruga,
Și mi-o săruta,
Până și-adormea
140 În poală la ea.
Foaie ș-o lalea,
Mult că nu trecea,
Soare scăpăta,
Când iată sosea
145 Și frații
Kirii,
Hoții
Brăilii,
Serpii
150 Dunării.
Ei, dacă sosea,
La poartă bătea
Și unul din trei,
Puișori de zmei,
155 Pe Kira striga,
Din gură zicea:
- Kiră, Kirioară,
Kiră surioară,
Kiră, Kiralină,
160 Floare din grădină,
Rumenă călină,
A neichii copilă,
Descuie
Poarta,
165 C-aduc
Averea,
Deschide
Ușa
Să bag
170 Haznaua!
Kira nu răspunde,
Că n-are de unde,
Făr'de răspundea
Numai maică-sa:
175 – Dine,
Costandine,
Kira nu răspunde,
Că n-are de unde.
Arapul buzat,
180 Negru și spurcat,
Cu solzi după cap,
Pe Kir-a luat,
Pe Kir-a furat,
Și-n sandal a pus-o
185 Și cu el a dus-o.
Unde-mi auzea,
Din
Și Costandin
Mă-sii ce-i zicea
190 Și cum o ruga?

- Maică, maica mea,
Ieși tu pân-afară
De spune cu gura
Ș-arată cu mâna
195 Cotro a luat Kira?
Mă-sa răspundea,
Din gură zicea:
Pe Dunăre-n jos
S-a dus cu folos!
200 Trei frați
Ai Kirii,
Hoții
Brăilii,
Șerpii
205 Dunării,
Unde-mi-auzea,
Ei se necăjea,
Vreme nu pierdea.
În apă sărea,
210 Afund că se da,
Din coate-nota,
Dunărea tăia,
Iute se ducea.
Mult că nu mergea,
215 Și se-mpiedica,
Și mi-ș întâlnea
Un cin de alamă
De nu-l bagi de seamă,
Cu vâsle d-argint,
220 Cum n-am mai văzut,
Boieri, de când sînt;
C-un arap buzat,
Negru și ciudat,
Cu solzi după cap,
225 Parcă sînt de crap,
Cu solzi mai pe burtă,
Parcă sînt de știucă,
Și când îmi strănută,
Câinii că-ntărâtă.
230 Iar frații
Kirii,
Hoții
Brăilii,
Șerpii
235 Dunării,
Unde-l ajungea
Și sora-și vedea,
Din
Și Costandin
240 Mi-o tot întreba,
Din gură-i zicea:
- Kiră, Kiralină,
Floare din grădină,
Rumenă călină,
245 A neichii copilă,
Cum de mi-ai plecat
Cu-arapul buzat?
Kiră, sora mea,
E cu voia ta,
250 Ori e cu sila?
Și ea, vai de ea,
Din gură-i zicea:
- Nene Costandine,
Crede-mă pe mine:
255 De-mi era voia,
Nu mă mai lega
Cu plete din cap,
De vârf de catarg,

- Cu sfori de mătase,
260 Împletite-n șase,
Cu sfori de bumbac,
Strânse de catarg.
Din și Costandin,
Unde-o auzea,
265 Iar îi răspundea
Și iar îi zicea:
- Dacă e așa,
Dă-ne dovada:
Ia tu
270 Hangerul
Să tai
Arapul,
Să-i iei
Ierchezul,
275 Să-i rezezi
Capul!
Ea, când auzea,
Ce le răspundea,
Sărmana de ea?
280 – Dine,
Costandine,
Nu pot, vai de mine,
S-apuc
Hangerul
285 Să-i tai
Ierchezul,
Să-i retez
Capul,
C-arapul e beat,
290 În poală-mi culcat,
Și el mi-a legat
Pletele din cap
De vârf de catarg.
Voi v-apropiați
295 De mă dezlegați,
C-acum arapul,
C-acum buzatul
Îmi doarme prea bine
Aci, lângă mine!
300 Trei frați
Ai Kirii,
Hoții
Brăilii,
Șerpilor
305 Dunării,
Unde-o auzea,
Iar se arunca,
Din coate-nota,
Din gură-mi striga,
310 P-arap deștepta.
Arapul buzat,
Negru și ciudat,
Cu solzi după cap,
Mi se deștepta,
315 Paloș c-apuca,
Pistoale trăgea;
Dar geaba trăgea,
Că nu nemerea
Iar, dacă vedea
320 Că-l apropia,
Caicul lăsa,
În apă sărea,
Din coate-nota,
Ca vântul fugea.
325 Trei frații
Ai Kirii,

- Hoții
Brăilii,
Șerpii
330 Dunării,
Apa cunoștea
Și, când s-arunca,
Iute-l ajungea:
De păr l-apuca,
335 La mal că-l trăgea.
La mal d-ajungea,
Ei mi-l judeca,
Ei mi-l osândeă;
Paloșe scotea,
340 Bucăți îl făcea,
La câini îl dedea;
Dar câini nu-l mânca,
De negru ce-era,
Și-n foc l-arunca,
345 Focul de-l topea.
Trei frații
Kirii,
Hoții
Brăilii,
350 Șerpii
Dunării,
Lua
Pe Kira,
Lua
355 Pe sor'sa,
Ș-acas-o ducea,
Tot la maică-sa.
Mă-sa, d-o vedea,
Bine că-i părea.
360 Nu mai zăbovea.
- Vreme nu pierdea:
Nunta-i pregătea,
Lăutari tocmea,
Lume c-aduna,
365 Flăcăi că chema,
Hori de-mi întindea,
Hori de-mi învârtea.
Atunci maică-sa
Pe Kira scotea,
370 Din gură-i zicea:
- Kiră, fata mea,
Seama la toți ia,
La câți or juca,
Și cin' ți-o plăcea
375 Bărbat ți l-oi da.
Kira, d-auzea,
Kira ce-mi făcea?
Ochii-și arunca,
Seama că lua
380 La toți câți juca
Și din câți vedea,
Unul că-i plăcea,
Unul c-alegea,
Un voinicel nalt,
385 Nalt și sprâncenat,
Având semnișor
Numit Nenișor.
Așa de-mi vedea,
Frații și mă-sa
390 De mână-i lua
Și mi-i cununa
'N grădina crăiască,
Să se pomenească
La cruci de voinici,
395 La boieri p-aici.

Kira [2]

(Variantă scrisă la 2 ianuarie 1885, după Ioniță Nicolae
Pantelimoneanul, cobzar de 65 de ani,
locuitor la Crucea-de-Piatră, în București.)

În vad la Brăilă,
Mai în jos de schilă,
'Carcă, mi-se-ncarcă
Două-trei sandale,
5 Patru galioane.
Dar cine le-ncarcă?
Un arap buzat,
Negru și ciudat,
Cu solzi după cap,
10 Cu mustăți de rac,
'N spate cocoșat:
Când te uiți la dânsul,
Nu poți să-ți ții răsul.
Până le-ncărca,
15 Vinul unde-și bea?
La cârciuma mică,
Mică și pitică,
Cu ferești de sticlă,
Cu uși de sipică,
20 Cu cincizeci de uși,
C-o sută de buți,
Buțișoare dese
D-o sută de vedre.
Vin cine vindea
25 Și-mi cârciumărea?
Kira Kiralină,
Frumușică

Zână,
Rumenă
30 Călină,
Floare de grădină.
Arapul buzat,
Negru și ciudat,
Cu solzi după cap,
35 Cu mustăți de rac,
Unde o-ntâlnea,
Unde mi-o vedea,
Se îndrăgostea
De se prăpădea.
40 Vin mereu cerea
Și mi-i tot zicea:
- Kiră, Kiralină,
Frumușică
Zână,
45 Rumenă
Călină,
Floare din grădină,
Ia-mă tu pe mine
Că mult ți-o fi bine,
50 Că mi te-oi purta
Cum n-o fi alta
Nici colo la noi,
Nici aici la voi!
Kira, d-auzea,

- 55 Ce mi-i răspundea?
-Und' s-a pomenit
Și s-a auzit
Să se-mperecheze,
Să se-mpreuneze
- 60 Porumbița albă
Cu porumba neagră?
Tu ești un buzat,
Negru și ciudat,
Cu mustăți de rac,
- 65 Cu solzi după cap,
'N spate cocoșat,
În piept gheboșat;
Când mă uit la tine,
Nu-mi țiu râsu-n mine!
- 70 Arapul mai bea
Și iar îi zicea:
- Kiră, Kiralină,
Frumușică
Zână,
- 75 Rumenă
Călină,
Floare din grădină,
Ia-mă tu pe mine
De vrei să fii bine;
- 80 Că eu mi te-oi duce
'N țara arăpească,
Să se pomenească,
Și te-oi îngriji,
Și te-oi podobi
- 85 Alta cum n-o fi,
Cu parale
Multe
Și cu pietre
- Scumpe,
90 Cu haine bogate
D-aur presărate.
Kira iar râdea
Și mi-i răspundea:
- Arape buzat,
- 95 Negru și ciudat,
Tu dacă mă-i duce
'N țara arăpească,
Să se pomenească,
Surorile
- 100 Tele,
Cumnatele
Mele,
Unde m-or vedea,
Rău că le-o părea,
- 105 Și m-or oropsi,
Și m-or otrăvi,
Că ele sînt toate
Negre și buzate.
Arapul mai bea,
- 110 Ș-a treia-i zicea:
- Kiră, Kiralină,
Frumușică
Zână,
Rumenă
- 115 Călină,
Floare din grădină,
Ia-mă tu pe mine
De vrei să fii bine,
Că-i avea-n zuluți
- 120 Galbeni din burdufi,
Galbeni venetici
D-o sută și cinci,

- Mai mari și mai mici,
Tot de câte cinci,
125 Să-i schimbi, să mănânci,
De nimic să plângi;
Așternutul
Tău,
Pe sub brațul
130 Meu,
Parale mărunte,
Pe sârmă țesute,
Pe fir îngrădite,
Deloc ruginite:
135 Gust când ai avea
'N caic ai intra
Și mi t-ei plimba
'N Corn-aurului,
Schila soarelui,
140 Țarigradului
Și-mpăratului.
Lumea te-a privi,
Toți te-or dărui.
Zestrea ți-ei mări,
145 Alta n-o mai fi
Nici aici la voi,
Nici colo la noi,
Alta mai voioasă
Ca Kira frumoasă;
150 Și n-ai mai gândi,
Și n-ai mai găsi
C-arapu-i buzat,
Negru și ciudat,
Ci l-ai drăgosti,
155 Bine că-i trăi
Și te-i ferici.
- Kira se-ntorcea
Și de el râdea.
Mă-sa c-o chema
160 Și mi-o trimetea
De voie, de silă,
La caic în schilă
Să ia și s-aleagă
Sculuri de mătase,
165 D-alea mai bănoase,
Fir
Și ibrișin,
Postav d-ăl mai bun,
Nafea
170 Tătărească
Și pânză
Turcească:
Marfă
Femeiască.
175 Kira se-nșela,
Singură pleca,
În caic intra
Marfă d-alegea.
Dar când alegea
180 Și când o tocmea,
Vâsla că vâslea,
Caicul pleca,
Dunărea tăia
Și se depărta.
185 Pe la miez de noapte,
Cu sudori de moarte,
Iată că-mi venea
Iată că-mi sosea
Din,
190 Sin Costandin,

- De tată străin,
    Ăl cu barba neagră
    Și cu mintea-ntreagă,
    Frățiorul
195 Kirii,
    Voinicul
    Brăilii.
    Iar, dacă-mi sosea,
    La poartă
200 Bătea,
    La ușa
    Striga:
    - Kiră, Kiralină,
    Frumușică
    Zână,
205 Rumenă
    Călină,
    Floare din grădină,
    Sora mea a bună,
210 Descuie
    Poarta
    Să bag
    Averea,
    Deschide
215 Ușa
    Să intre neica!
    Kira nu răspunde,
    Că n-are de unde,
220 Făr'că mi-l aude
    Maică-sa bătrână,
    Pedepsita-i mumă.
    Făr'că Poarta
    Descuia,
225 Ușa
- Deschidea,
Dar ea nu vorbea,
Ci lăcrămi vărsa,
Mâinile-și frângea.
230 Dinul mi-o-ntreba
    Unde-i e Kira,
    Dar nu răspundea,
    Că gură n-avea,
    Ci semne făcea
235 Și păru-și smulgea.
    Dinul ce-i grăia?
    Maică, maica mea,
    Mult te-ai întristat,
    Mult ai lăcrămat,
240 Vorbă nu mi-ai dat:
    De nu poți cu gura,
    Arată-mi cu mâna
    'Cotro a luat Kira?
    Ea semne-i făcea,
245 Și mi-i arăta
    Vadul din Brăilă,
    Mai jos de schilă.
    Din,
    Sin Costandin,
250 De tată străin
    Ăl cu barba neagră
    Și cu mintea-ntreagă,
    Frățiorul
    Kirii ,
255 Voinicul
    Brăilii,
    El înțelegea,
    Și ce mi-și făcea?
    Vâsla că-și lua

- 260 Pe subt ipingea,
La mal se ducea
Și mi-și căuta
Caicul ce-avea,
Caic de demult
- 265 De nimeni știut.
La mal d-ajungea,
Caicul găsea,
De mușchi că-l rădea,
Frumos că-l făcea
- 270 Și-n el s-arunca.
Vreme nu pierdea,
Cu vâsla vâslea,
Ca vântul zbură:
Pe Dunăre-n jos
- 275 Mergea cu folos,
Pe Dunăre-n lat
Mergea legănat.
Până ici-colea
De trei ori vîslea;
- 280 Zi când se făcea,
Pe arap sosea,
Vâsla-și opintea,
Aproape-mi venea,
Și ce mi-și zicea?
- 285 - Kiră, Kiralină,
Rumenă
Călină,
Floare din grădină,
Surioară bună,
- 290 Cum de mi-ai plecat,
Cu-arapul buzat
Tocma-n Țarigrad?
Kira l-auzea
- Și mi-i răspundea:
295 – Frățiorul meu,
Nu sînt vina eu;
Maica m-a trimes
Din caic s-aleg
Sculuri de mătase
- 300 D-ale mai bănoase
Fir
Și ibrișin,
Postav d-ăl mai bun,
Nafea
- 305 Tătărească
Și pânză
Turcească,
Marfă
Femeiască.
- 310 Marfa s-alegea,
Kira c-o tocmea,
Arap o-nșela,
Caic de pornea,
Și-n vale fugea,
- 315 Fugea cu folos
Pe Dunăre-n jos!
Dinul auzea
Și iar îi zicea:
- Kiră, Kiralină,
- 320 Surioară bună,
Apleacă-ți capul
Să-mpușc arapul!
Dar Kira plîngea
Și mi-i răspundea:
- 325 – Nu pot, nene Dine,
Sărmana-mi de mine,
Că el mi-a legat

- Cosițe din cap
În jos de catarg,
330 Și mi s-a culcat,
Arapul buzat,
Pe gâtul meu alb.
Din se necăjea,
Unde-o auzea:
335 Buzdugan lua
Și mi-l învârtea
Și mi-l repezea,
Caicul lovea,
În pisc îl izbea
340 Și-n două-l făcea,
Din somn, cum era,
Arapul cădea
Și se îneca,
Iar Din alerga,
345 Pe sor'sa scăpa,
Din ap-o scotea
Și mi se-ntorcea
Cu tot ce avea
Arapul buzat
350 Pe Dunăre dat.
La vad, în Brăilă,
Mai în jos de schilă,
La cârciuma mică,
Mică și pitică,
355 Cu ferești
De sticlă,
Cu uși
De sipică,
Cu cincizeci de uși,
360 C-o sută de buți,
Buțișoare dese
- D-o sută de vedre,
Dinul se-ntorcea
Cu sor'sa Kira;
365 Iar de se-ntorcea,
Pe cine găsea,
Vinul cine-l bea?
Cincizeci de becheri,
Feciori de boieri
370 Și de negustori.
Casapi de la Dii,
Haiduci de la Jii,
De la Codrul-Verde,
Din Roșii-de-Vede,
375 De la Craiova
Și din Oreava.
Kira se-ntorcea
Și mereu ofta,
Iară maică-sa
380 Flăcăi i-arăta
Ș-o tot îndemna:
Unul d-a-și alege
Capul ca să-și lege,
Nuntă să nuntească,
385 Legea să-mplinească.
Dar Kira nu vrea,
Ci mereu ofta:
La ei se uita,
Nimeni nu-i plăcea.
390 Din, sin Costandin,
De tată străin,
Dac-așa vedea,
Pe sor'sa certa,
Cu rău o lua
395 Și mi-o ispitea

- Cam de ce nu va
Pe nimeni să ia.
Kira, de-mi vedea,
Din gură grăia:
400 –Din voi care-o vrea
Soață să mă ia,
'N Dunăre să dea,
Și numai din coate,
Trei zile să-noate,
405 Trei zile de vară,
Trei de primăvară;
Să-l văz
Înotând,
Să-l auz
410 Cântând,
Din cobuz de os
Că-mi zice duios,
Cu dopul de soc
Că-mi zice cu foc,
415 Cu fire de sârmă
Că inimi fărâcă!
Din gură-mi grăia
Și din sân scotea
Cobuzul de os,
420 Cu viersul frumos,
Și când l-arunca,
La flăcăi zicea:
- Cine s-o-ncerca
'N Dunăre să dea
425 Cobuz o avea,
Kira l-o lua!
Cincizeci de becheri,
Feciori
De boieri
- 430 Și de negustori,
La ea se uita,
Dar nu se găsea,
Nimeni nu-ndrăzne
'N Dunăre să dea,
435 Pe Kira s-o ia.
Atunci, de vedea,
Lui Din îi grăia:
- Frățiorul
Kirii,
440 Voinicul
Brăilii,
D-ar mai fi ca tine
Încă unu-n lume,
I-o m-aș mărita
445 Și de soț l-aș lua;
Dar din aști cincizeci
De viteji pribegi,
Nimeni nu-ndrăznește
Și nu se găsește
450 'N Dunăre să dea,
Pe Kira s-o ia,
Iar cine nu poate
În apă să-noate
Muierea l-o bate
455 Pe bună dreptate!
Și cum isprăvea,
Roche-și lepăda,
'N fustă rămânea,
'N Dunăre sărea,
460 Afund se dedea,
Cobuzul găsea,
Din coate-nota,
Din cobuz cânta;

Din cobuz
465 De os
Îmi cânta
Duios,
Din cobuz
De soc
470 Îmi cânta
Cu foc.
Ș-afar' de-mi ieșea
Din o săruta,
Și mi-o mângâia,
475 Și tot îi zicea:
- Kiră, Kiralină,
Frumușică
Zână,
Rumenă
480 Călină,
Floare din grădină,
Sora mea a bună,
Viteaz d-om afla,
Tu t-ei mărita!
485 Iar Kira grăia,
Și mi-i răspundea:
- Nu m-oi mărita,
Că m-a înșelat

Arapul buzat,
490 Negru și ciudat,
Cu solzi după cap,
Cu mustăți de rac,
Când te uiți la dânsul
Nu poți să-ți ții răsul;
495 Maica, când m-a fapt,
Greu m-a blestemat,
Să fiu înșelată
Și nemăritată,
De arap furată,
500 Ca să meargă-n lume
Vestea d-al meu nume!
Vorba nu sfârșea,
Hanger că scotea,
Seama că-și făcea,
505 Iar Din rămânea,
Cu foc o plângea
Și mereu zicea:
- Kiră, Kiralină,
Rumenă călină,
510 Floare din grădină,
Sora mea a bună,
Dalbă ți-e fața,
Scurtă-ți fu viața!

CONTEMPORANUL

REVISTA ȘTIINȚIFICĂ ȘI LITERARĂ

REDACTORI

pentru partea literară

V. G. Morțun

pentru partea științifică

I. Nădejde

Chira

[Contemporanul, 1887]

(Baladă populară culeasă de Pr. St. Stoicescu,
învățătoriu în jud. Ilfov, 1887 Ianuarie 2)

Din vad, din Brăilă	20 Până le-ncărca
Frate, mi se-ncarcă,	Vin de unde bea?
Două, trei sandale,	Tot de la Chira:
Patru galioane.	Chira, Chiralină,
5 Dar cu ce se-ncarcă?	Frumușică zână,
Fir de ibrișim,	25 Floare din grădină.
Postav de cel bun,	El bea ce mi-și bea,
Sculuri de mătase,	Pe Chira-ntreba:
Marfă femeescă.	„ - Chiro, Chiralină,
10 Dar cine le-ncarcă?	Frumușică zână,
Arapu buzat,	30 Floare din grădină,
Negru și ciudat,	Știi ce-am socotit,
Cu solzi dupe cap,	Și ce m-am gândit?
Solzii ca de crap,	Iea-mă tu pe mine
15 'N spate cocoșat,	Mult ți-o ședea bine.
În piept găvănat,	35 Dacă m-oi lua
Drac împelișat.	Eu ți-oi așternea
Când te uiți la dânsu	Parale mărunte
Nu poți ține râsu!	Pe ață țesute;

- Căpătâi ți-oi pune
Galbeni venetici
D-ăi de câte cinci
Bre! Aman! Aman!
Bre! Cuzum! Cuzum!
Bre! Sufletul mieu,
45 Mor de dorul tău!”
Chira ce făcea,
Din gură striga:
„Arape buzat,
Negru și ciudat,
50 Nu te iau pe tine,
Că mă duci pe mine,
'N țara Arăpească,
Și un' s-a pomenit,
Și s-a mai văzut,
55 'N țara Arăpească
Arăpoaică albă?
Surorile tele,
Cumnatele mele,
La cinste m-or duce;
60 Dar nu m-or cinsti,
Ci m-or otrăvi!
Ce folos va fi
De tine, de mine,
De noi d-amândoi?”
65 Arapu-o ruga,
Dar Chira nu vrea.
Arap ce făcea,
'N sandal o chema
Din gură-i grăea:
70 „- Vin-o să-ți plătesc
- Să mă răfuesc.
Când Chira venea,
Arap ce-mi făcea?
Un burduș spărgea,
75 Galbeni revărsa,
Galbeni venetici,
D-ăi de câte cinci.
Chira-și alegea,
Care îi plăcea.
80 Păn iea alegea,
Arap ce-mi făcea,
Bată-l Precista,
Turcește vorbea,
Sandalul pornea,
85 Pe Dunăre-n jos,
Merge cu folos.
Pe Chira-o lua,
Frumos mi-o lega,
De catartu'l gros
90 Merge cu folos,
Pe Dunăre-n jos.
Răitind, băritind,
Din pistoale dând,
Din gură cântând:
95 „- Bre! Aman! Aman!
Bre! Cuzum! Cuzum!
Bre! Sufletul mieu,
Mor de dorul tău!”
Pe la miez de noapte,
100 Când dorm toate ape,
Ieată că-mi sosea,
Frații Chiriei,

- Hoții Brăilei,
Șerpîi Dunărei,
105 Din și Costandin,
Acasă sosea,
Din gură grăia:
„- Chiro, Chiralină,
Sora noastră a bună,
110 Deschide ușa
Să băgăm haznaua,
Ne-apucă ziuoa,
Pățim beleaua.”
Chira nu răspunde,
115 Că n-are de unde,
Mă-sa îmi răspunde:
„- Dine, Costandine,
Vă-nțeleg prea bine;
Chira nu răspunde,
120 Că n-are de unde.
Pe Chira-o a luat
Arapu buzat,
Negru și ciudat
Cu solzi după cap.
125 Solzii ca de crap
’N spate cocoșat,
În piept găvănat,
Drac împelițat,
Când te uiți la dânsu
130 Nu poți ține râsu.
Frați nu zăbovea
Din gură-i striga:
„- Maică, măculiță,
Ieși pân la porțiță,
- 135 Nu spune cu gura,
Arată cu mâna
Cotro-apucat Chira”.
Maică-sa ieșea,
Cu mâna-arăta.
140 Hasnaua lua
’N casă o băga
Bat-o pustia
Îi dăde belea.
Ei nu zăbovea
145 La Dunăre mergea,
Un caic găsia,
În el s-arunca
Și când văsluia
Sărea ici colea.
150 Văslește, văslește,
P-arap mi-l zărește.
Iei când îl zăria,
Mai tare vâslea.
Vâsla se rupea,
155 În trei se făcea
Și-l apropia,
Din gură striga:
„- Chiro, Chiralină,
Sora noastră-a bună,
Când te-ai logodit,
160 Cu cine-ai vorbit,
Cânde te-ai măritat
Pe cine-ai întrebat?
Chira-i auzia,
Inima-i creștea
165 Din gură grăia:

- „- Dine Costantine,
Vă-nțeleg prea bine
Nu m-am măritat
Fir-aș fi crăpat
170 Ș-așear’ m-a furat
Arapu buzat
Negru și ciudat.”
Din ce mi-și făcea?
Buzdugan lua
175 Și cu iel când da
Cârma că-i frângea,
Sandal răsucia,
Tochia lua
Sandal apuca,
180 Și în iel sărea,
- P-arap mi-l prindea,
Frumos mi-l lega,
Capu că-i tăia
’N apă-l arunca.
185 Frați-mi jefuia
Cu Chira pleca,
Când acas’ sosea
Mare chef făcea
190 Cu fii de boeri
Și de negustori.
Cred masă domnească
Să se pomenească
Căci s-o pomeni
195 Cât lumea va fi.

[Chira Chiralina]

(Nic. Densușianu, 1893-1897)

- Din vad din Brăila,
Foaie d-o mălură,
Mai în jos de schilă,
Unde-i apa lină,
5 Încarcă-mi-se încarcă,
Patru, cinci haznale,
Șapte galioane.
Dar cine le-ncarcă?
Harapu buzat,
10 Negru și ciudat,
Cu solzi după cap,
- Cu solzii pe burtă,
Parcă sînt de știucă;
Cu lutu pe el,
15 Parcă e-un purcel.
Ce marfă încarcă?
Fir și ibrișin,
Sculuri de mătase,
Marfă femeiască,
20 Că e mai frumoasă,
Și e mai bănoasă.
În gazdă unde era?

- Savai, la Chira-a.
- Chiră, Chiralină,
25 Frumușică zână
Ca o rosmarină,
Floare din grădină;
Bobocel de rață
Vin' la neica-n brațe,
30 Că sufletul meu,
Moare de dorul tău;
Ia-mă tu pe mine
Ție ți-o fi bine!
- Harape buzat,
35 Negru și ciudat,
Eu că te-oi lua,
Dacă tu-ai făcea,
D-o vie pe mare
Cu nouă răzoare,
40 Cu strugurii negri,
Cu frunza de șic,
Cu aracii noi,
Cu strugurii moi;
La mijloc de vie,
45 Lină fântâniță,
Cu vizduri de marmură,
Cu căuș de aur.
Harapu grăia:
- Chiro, Chiralino,
50 Frumușică zână
Ca o rosmarină,
Ce mi-ai poruncit,
Eu că ți-am făcut,
Pre sufletul meu,
55 Mor de dorul tău;
Ia-mă tu pe mine,
Ție ți-o fi bine:
Așternutul tău –
Parale mărunte
60 Pe sârmă țesute
Că la noi sînt multe;
Căpătâiul tău –
Galbeni venetici,
Pe sârmă țesuți,
65 Că la noi-s mulți:
Învelișul tău –
Blană de samur,
Samur de cel bun,
Vlagă ca la mine
70 Nu e în dalba lume,
Vedea-o-aș pustie,
Cum o să rămâie!
Ia-mă tu pe mine,
Că, zău, ți-o fi bine!
75 - Harape buzat,
Negru și ciudat,
Cu solzi dupe cap
Eu că te-oi lua,
Dac-tu-ai înota,
80 Pe Dunăre în sus,
Cruciș, curmeziș,
Cu mânila legate,

- Picioarele la spate,
Din ploscă închinând,
85 Din ciubuc trăgând,
Din căpuză cântând:
Căpuzel de os –
Mult cântă frumos;
Cu gâtul de fag –
90 Mult cântă cu drag;
Coardele-i de sârmă –
Inima-mi fărâșă,
Dar cu(m) le bate?
C-o pană de pește,
95 Mi le zdrângănește –
Inima-mi topește.
Harapu iar grăia,
Făcea cum făcea,
Pe Chira înșela.
100 Dar Chira îmi grăia:
- Harape, harape,
Unde s-a văzut
Și s-a pomenit:
Harăpoaică albă
105 În țară hărăpească
Să se pomenească?
Surorile tele,
Cumnatele mele,
Ele m-or chema
110 Cam la cafenea,
Ca să mă cinstească
Și nu m-or cinsti,
- Ci m-or otrăvi.
Harapul grăia,
115 Făcea cum făcea,
Pe Chira înșela,
În caic o pune
Pe Dunăre-o lua.
Din vâsle vâslea,
120 Caicul mergea,
Talazuri făcea,
Cât mânăstirea;
Pe Dunăre-n jos,
Mergea de folos,
125 La ostrov frumos.
Dar ei c-auzea,
Din și Costantin,
Copilași români,
Ținea pizma un an,
130 Frații Chirii,
Hoții Brăilii,
Șerpilor Dunării!
Acasă-mi venea,
Din gură-mi grăia:
135 – Maică, maica mea,
Deschide poarta,
Să băgăm haznaua,
Că ne-apucă ziua!
Mă-sa că-mi grăia:
140 – Chira nu răspunde,
Că n-are de unde,
Harap a înșelat-o,

În caic a aruncat-o,
Pe Dunăre-a luat-o;
145 Pe Dunăre în jos,
S-a dus cu folos,
La ostrov frumos.
Din și Costantin,
Ei că-mi auzea,
150 În caic se punea,
Pe Dunăre-o lua,
Peste ei că da.
La ostrov frumos,
Ședea de folos.
155 Din și Costantin
Frații Chirii,
Hoții Brăilii,
Șerpilor Dunării,
Pe sora lor striga:
160 – Chiro, sora mea!
Când te-ai logodit,
Cu cine-ai vorbit;
Când te-ai măritat,
Pe cine-ai întrebat?

165 Chirișoara mea,
Ia pleacă-ți tu capul
Ca să tai harapul!
- Nu poci să plec capul
Că mi-a întins catargul!
170 Coscioara mea,
S-a-încins el cu ea.
Din și Costantin,
Copilași români,
Făcea cum făcea,
175 Harapu tăia,
Pe Chira c-o lua,
În caic o punea,
Acasă-mi venea.
- Maică, maica mea,
180 Deschide poarta
C-a sosit Chira!
Mă-sa că-mi grăia:
- Iacă de dor de fată,
Mă scol numa-ndată;
185 De dor de fecior
186 Mă scol într-un picior.

[Hoții Brăilei]

(Nic. Densușianu, 1893-1897)

Din vad din Brăila,	Săraca de mine,
Carcă mi se-ncarcă,	Cu tine ce-o să fac?!
Două trei sandale	Cu mustăți de rac-
Și patru galioane.	Parcă ești un drac!
5 Cine le încarcă?	35 Unde tu ai văzut,
Arapul buzat,	Arăpoaică albă
Negru și ciudat,	În țară arăpească?!
Cu mustăți de rac,	Că pe mine mă vede
În piept găvănat,	Surorile tale,
10 În spate cocoșat,	40 Cumnatele mele.
Parcă-i naiba împelițat.	Ele m-or otrăvi
Și cu ce le-ncarcă?	Și m-or prăpădi.
Fir și ibrișim	Arapul o înșela
Și postav de-l bun,	În caic mi-o chema
15 Blănă de samur	45 Socoteala îi da
Și sculuri de mătase,	Și caicul pornea.
Fiindcă-s mai bănoase.	În urmă că pica
Și vin de unde bea?	Din și Constandin
De la Chiriluța,	Și ei că striga:
20 Chira Chiralina,	50 – Chiră, Chiralină,
Frumoasa zână,	Tânără zambilă,
Floare din grădină.	Floare din grădină,
Arapul o rugă:	Sora noastră bună,
- Ia-mă tu pe mine,	Descuie-ne ușa,
25 Chiră, Chiralină,	55 Că ne-apucă ziua –
Că mult Ț-o fi bine!	Să băgăm aznaua,
Că la mine parale multe,	Că Din și Constandin
Pe sârmă-s Țesute.	E șerpilor Dunării
Chira strigă:	Și hoții Brăilii!
30 - Nu te iau pe tine,	60 Mă-sa că striga:

- Chira nu răspunde ,
Că n-are de unde,
Că arapu mi-a luat-o
Și cu ea a plecat -
65 Arapul mi-a înșelat-o!
Din și Constandin,
Înot că se puneă,
După ea că se lua,
Din cobuz cânta;
70 Cobuzu de os –
Mult cântă frumos,
Merge pe Dunăre în jos,
Merge cu folos.
Caicul îl ajungea
75 Și arapul îi vedea,
Cu gura îi striga:
- Chiră, Chiralină,
Tânără zambilă,
Frumoasă ca zâna,
80 Vine Din și Constandin,
Hoții Brăilii,
Șerpilor Dunării,
Frățiorii tăi,
Cumnației mei,
85 Și pe tine-or să te ia
Și-o să-mi seci inima.
Acu Din și Constandin,
Cu buzduganele da,
Caicul la mal că da.
90. Cu gura striga:
- Chiră, Chiralină,
Sora noastră bună,
Apleacă capul,
Să tai Arapul!
- 95 – Nene, nu poci, mă
răzbate,
Că sînt coadele legate,
Peste catarg date!
Așa Din că-mi auzea,
Cu buzduganul da,
100 Catargul îl frîngea,
Coadele îi scăpa,
Capul i-l apleca,
Arapul îl tăia
Și în Dunăre mi-l trîntea
105 Și pe Chira o lua.
Dar cu ce o lua?
Cu aste două-trei sandale
Și aste patru galioane
Care sînt încărcate
110 Cu fir și ibrișim
Și postav de-l bun,
Și blană de samur,
Și sculuri de mătase,
Marfă femeiască
115 Fiindcă e mai bănoasă-
Ei că le lua.
Din și Constandin
Caicul îl pornea,
Acasă îl aducea
120 Și mi-l deșerta:
Multă avere era.
Și Chira să mulțumea
Că-i rămânea
Numai galbeni venitici,
125 Tot să schimbi,
Tot să mănânci.

Chira

(Gr. G. Tocilescu, 1900)

MATERIALURI
FOLKLORISTICE

CULESE ȘI PUBLICATE SUB AUSPICIILE

MINISTERULUI CULTELOR ȘI ÎNVĂȚĂMÎNTULUI PUBLIC

PRIN ÎNGRIJIREA LUI

GR. G. TOCILESCU

MEMBRU AL ACADEMIEI ROMANE, PROFESOR LA UNIVERSITATE, DIRECTOR
AL MUSEULUI NATIONAL DE ANTICHITATI

 VOLUMUL I
POESIA POPORANĂ. PARTEA I

BUCURESCI

—
TIPOGRAFIA „CORPULUI DIDACTIC” C. ISPASDESCU & G. BRATANESCU
30, Strada Academiei, 30.
1900

[Cules de Christea N. Țapu de la lăutarii Ghiță Șchiopu din R. Vâlcii și C. Cobzaru din T.Jiu. Acest cântec este o variantă a celui din colecția d-lui G. Dem. Teodorescu, pa. 643 sqq, și a celui din colecția lui V. Alexandri pag. 116-119. Vezi și colecția d-lui Th. Burada, pag. 107-112.]

Foaie verde salbă moale,	Mult e mândră și
La vale, la vale,	frumoasă:
La vale, la schilă,	Chira Chiralina,
Din jos de Brăilă,	30 Frumoasa copilă,
5 Încarcă, mi se-ncarcă,	Floare din grădină.
Marfă mi se-ncarcă:	Când Arapu mi-o vedea,
Nouă galioane,	El moarte că-și făcea,
Două-trei sandale,	Din gură-i grăia:
Fir și ibrișim,	35 - Foaie verde și-o
10 Sculuri de mătase,	zambilă,
Parte femeiască,	Chiro, Chiralino,
Că e mai bănoasă.	Frumoasă copilă,
Dar cine-mi încarcă	Floare din grădină,
Și cine-mi descarcă?	Ia-mă tu pe mine,
15 Arapu buzat,	40 Că mult ți-o fi bine.
Negru și ciudat,	Eu ție ți-oi face
Cu solzii pe cap,	Zestre cum îți place,
Cu mustăți de rac,	Așternutul tău,
Cu solzii pe burtă,	Parale mărunte,
20 Parcă sunt de știucă.	45 Pe sârmă țesute;
Unde că-mi tușaste,	Căpătâiul tău,
Casa-mi prăbușaste,	Tot para grunjeu,
Unde că-mi strănută,	Galbini vinetici,
Răi câini-ntărâtă.	Tot de câte cinci,
25 Dar mai jos, în vale,	50 Nu umblă p-aici,
Mi-este-o cârciumioară	Să schimbi, să mănânci.
Și-n ea o cârciumăreasă,	Și eu ți-oi mai face,

- Cum ție îți place,
Pe mare, la vale,
55 Tot d-o vie mare,
Cu aracii noi,
Cu strugurii moi!
Dară Chira ce-mi zicea:
- Avuția ta
- 60 Nu o poci lua,
Nu-mi stric legea mea.
Și de te-aș lua,
Pe mine m-oi ducea
Peste Nadolie,
- 65 Vedea-o-și pustie!
Pe mine m-or vedea
Frățiorii tăi,
Șerpii Dunării,
Surorile tale,
- 70 Broaște dunărele.
Pe min' m-or vedea,
Pe min' m-or mâna!
Că unde s-a văzut
Și s-a pomenit,
- 75 În țara arăpească,
Fată creștinească?
Arapu, când auzea,
Mult, frate, se necăjea,
Șease oca de vin cerea,
- 80 Într-o oală le punea,
Dintr-o dată le sorbea.
Arapu că se-mbăta,
Altele el că-mi cerea.
Până Chira că-mi venea,
- 85 Mâna pe ea că punea,
La caic că mi-o ducea,
- În caic el mi-o suia;
Drumu caicului da,
Frumos, frate, mi-o lega,
- 90 Cu pleata din cap
De stâlp de catarg.
Unde mi-o săruta,
Fâlcile-i strămuta.
Și-unde mi-o strângea,
- 95 Cosița că-i frângea.
Iată, mare, că-mi venea
Frații Chiralinii,
Hoții Brăilii,
Șerpii Dunării.
- 100 Marfă multă aducea,
Marfă femeiască:
Sculuri de mătase,
Și ei că-mi striga:
- Chiro, Chiralino,
- 105 Deschide-ți poarta,
Bagă-ți averea.
Chira nu răspunde,
Că n-are de unde.
Mă-sa nainte le ieșea
- 110 Și din gură le zicea:
- Dine Constandine,
Chira nu răspunde,
Că n-are de unde;
Pe Chira v-a furat
- 115 Arapu buzat.
- Aoleo, maica mea,
Încetează-ți gura
Și arată cu mâna,
Pe unde s-a dus Chira?
- 120 Cu mâna le-arăta,

- Pe Dunăre în jos
Se duce cu folos.
Ei ce mi-și făcea?
În caic se punea,
125 După ea se lua.
Unu cârma că ținea,
Altu tare că vâslea.
Pe la miez de noapte,
Cu sudori de moarte,
130 Pe Chira mi-o auzea,
Din gură-mi striga:
- Chiro, Chiralino,
Frumoasă copilo,
Scoate-ți tu cuțitu
135 Și să tai erchenu,
Ca s-ajung Arapu,
Să-i tăiem lui capu.
- Nu poci, neiculiță,
Frate, drăguliță,
140 Că el m-a legat
De stâlp de catarg.
Ei, când mi-auzea,
Buzdugan scotea,
De genunchi îl da,
145 Trei pene scotea,
De-l mai ușura.
Arap când vedea,
El se spăimânta,
În Dunăre sărea.
150 Cine-mi rămânea?
Un turc ciupărel,
Al dracului mititel,
Se teme Giurgiu de el.
Chira îl învăța,
155 Cotoi în apă-arunca
Și caicu se oprea.
Frații Chirii că-mi venea,
Pe ea, frate, o dezlega,
Acasă mi-o aducea
160 Și pe ea mi-o logodea,
Frumoasă nuntă-i făcea,
De nu se mai pomenea;
Blagă multă că-i mai da,
164 Toată lumea se mira!

Chera Cheralina, 1900

[Comunicată de Dl. Prof.Universitar Gr. Tocilescu, de la lăutarul Ilie
C. Manafu, din cătunul Bucovicioru, comuna Vele-Dolj]

Foaie verde, foaie frundză,	Nouă buți de vin, Două de rachiu.
Foaie verde ca mālura, De din jos de schilă, Din jos de Brăilă,	30 Vinu cine-l bea? Ăl arap sangiap Cu lut di pi cap Ca solzii de crap, Cu lutu pe bucă
5 Car'că mi-se-ncarcă; Două trei stamboale, Nouă saraoale. Dar cu ce se-ncarcă? Marfă femeiască	35 Ca solzii de știucă. Floare d-o sarma, Din gură-i dzicea: - Cheră, Cheralină, Frumușică zână,
10 Că e mai bănoasă, Sculuri de mătasă(bis), Marfă femeiască Că e mai bănoasă. Dar cine le-ncarcă?	40 Floare din grădină, Aida tu cu mine, În țara arăpească, Să se pomenească! (bis) Ăl arap sangiap,
15 Un arap sangiap, Negru și buzat, Cu lutu pe cap Ca solzii de crap, Cu lutu pe bucă	45 Negru și buzat Cu lut di pi cap Ca solzii de crap, Cu lutu pi bucă Ca solzii di știucă,
20 Ca solzii de știucă. Foaie d-o sarma, Cine-mi târguia? Chera Cheralină, Frumușica zână,(bis)	50 Cu mustăți de rac Parc'ar fi un drac, Cherei că-i dzicea: - Chera Cheralină, Aida tu cu mine
25 Floare din grădină Ruptă din tulpină. Chera ce-mi avea?	55 E bine de tine!

D-ai mergea cu mine,
Eu ție ți-oi face
Coperișul tău
Parale mărunte
60 Pe sârmă țesute (bis),
Sunt la zaraf multe;
Perioara ta
Gălbiori mărunți
Sunt la arapi mulți.
65 Foaie d-o sarma,
Cu vorba-nșela,
La hazna mergea;
În șeică c-o punea,
Pe Dunăre-n jos
70 Mergea cu folos.(bis)
Din gură-mi dzicea:
- Lopătarilor,
Lopătarilor,
Voi luntrașilor
75 Cale nouă dzile
Să meargă-n trei dzile,
Că voi plăti bine!(bis)
Pe Dunăre-n jos,
Mergea cu folos,
80 C-o cârmă de os,
Cum cânta frumos;
C-o cârmă de sârmă,
Cum cânta a milă.
Frățiorii ei,
85 Din și Costandin,
Hoții Brăilii,
Șerpia Dunării,

Frații ei venia,
La poartă-mi trăgea,
90 Din gură-mi striga:
- Cheră Cheralină,
Sora noastră bună!
Floare din grădină,
Ruptă din tulpină,
95 Deschide poarta,
Băgăm haznaua,
C-am negustorit,
De ne-am procopsit!
Chera nu răspunde,
100 Că n-are de unde!
Mumă-sa ieșia
Și lor se plângea:
- Chera nu răspunde ,
Că n-are de unde!
105 – Mumă, mumă-mea,
Nu poți cu gura,
Arată cu mâna,
Cotro a mers Chera?
- Pe Dunăre-n jos,
110 Mergea cu folos,
C-o cârmă de os,
Mergea cu folos,
Cum cânta frumos;
C-o cârmă de sârmă,
115 Cum cânta a milă!
Floare d-o sarma,
Frații ce-mi făcea,
Din și Costandin?
Floare d-o sarma,

- 120 În margine se da,
Ochianu-l puneă
Și că se uita,
Luntrea c-o vedea.
Asvârlita-mi da;
125 Buzdugan trăgea,
Cârma o frângea,
A cârmă de os,
Cum mergea frumos,
Și-a cârmă de sârmă,
130 Cum cânta a milă.
Floare d-o sarma,
În loc se-nvîrtia
Ca vârtelnița,
Până mi-ajungea,
135 În luntre săria.
La arap mergea,
Culcat îl găsia,
Când se dzice trei
sarmale,
Și cu capu-n poale.
140 Foaie d-o sarma,
Cu Chera-mi vorbia:
- Foaie matostat,
Pe cine-ai întrebat,
Când te-ai măritat?
145 Cu cine-ai vorbit,
Când te-ai logodit?
- Foaie matostat,
Ăl arap sangiap,
Negru și buzat,
150 Cu lut di pi cap
Parc'ar fi un drac,
Cu lutu pe bucă,
Ca solzii di știucă.
Foaie matostat,
155 Să vedzi, m-a-nșelat!
Paloșu-l trăgea
Și cu el că-mi da,
Arapu-l tăia.
Pe Chera mi-o lua,
160 Îndărăpt pleca,
Foaie mărgărit,
În către apus.
Foaie d-o sarma,
Din gură-o întreba:
165 – Cheră Cheralină,
Sora noastră bună,
Foaie matostat,
Pe cine-ai întrebat,
Când te-ai măritat?
170 Cu cine-ai vorbit,
Când te-ai logodit?
Floare d-o sarma,
Acas'-o ducea.
Mumă-sa vedea,
175 Din gură-i dzicea:
- Și n-ați pe fie-ta,
Că-ți plesnea fierea!
Pețitori venia,
Pețitori, aședzători,
180 Tocmai din coade de
mări.

Chera

(*Graiul nostru*, 1906)

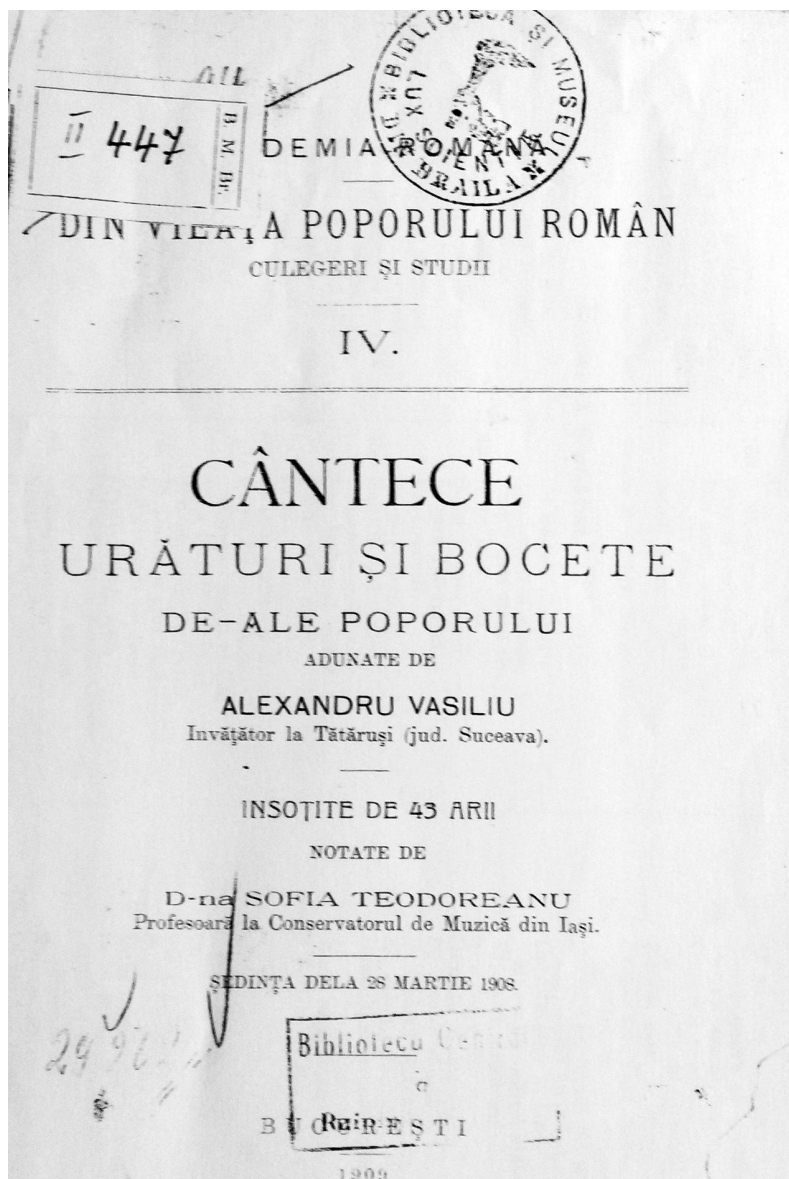
- Verde ca măslinea,
Mai dinco de Schila,
Din jos de Brăila,
Încarcă, mi-se'ncarcă
- 5 Două trei sandale,
Nouă galaoane.
Da cin' le-ncărca?
Cel arap Sangeap,
Negru și buzat,
- 10 Cu râp după cap
Ca solzul de crap,
Cu râpul pe burtă
Ca solzul de știucă;
La piept găvănat,
- 15 Cu mustăți de rac,
Negru și buzat,
Parc'că-mi este-un drac.
Unde-l vezi pe dânsul
Nu poți ține râsul.
- 20 Da ce fel de marfă?
Bumbac și mătase,
Marfă femească,
Că e mai bănoasă,
Valuri de bumbac,
- 25 Tutun de-l tocat,
Tutun inigea,
De-l de bea Pașa,
Fir și ibrișin,
Megadi de-l bun.
- 30 Da cin' le'ncărca?
Cel Arap sangeap,
Negru și buzat,
Când te uiți la dânsul
Nu-ți poți ține râsul.
- 35 Arapul zicea:
„Chero, Cheralină,
Tânără copilă,
Frumușică zână,
Floare din grădină,
- 40 Vîno după mine,
Că ți-o fi mai bine;
Așternutul tău,
Parale mărunte,
Pe sârmă țesute
- 45 Sunt la Arap multe;
Căpătâiul tău,
Coporișul tău,
Galbeni venetici,
De-i de câte cinci,
- 50 Sunt la Arap mulți”.
Chera răspundea:
„Fugi, Arape, fugi;
De urâtul tău
Și de-al tată-tău
- 55 Îmi vine să fug.
Unde s-a văzut
Și s-a pomenit
Arăpoaică albă

- În țara arăpească,
60 Să-ți fiu de nevastă,
Surorile tele
Cumnatele mele,
Frățiorii tăi
Cumnățeii miei,
65 Tăiculiț - al tău
Fie socru meu,
Măculița ta
Fie soacră-mea?
Și eu că mai am
70 Tot doi frățiori,
Din și Constantin,
Hoții Brăilei,
Șerpîi Dunărei,
Și ei mi-or veni
75 La cel miez de noapte
Cu fiori de moarte
Să descuie poarta
Să bage aznaua.”
„Chero, Cheralină,
80 Tânără copilă,
Frumușică zână,
Floare din grădină,
Vino după mine,
Că ți-o fi mai bine”.
85 Făcea cum făcea,
Pe Chera o-nșela
Și cu ea pleca
În vale cobora,
Din gură-mi grăea:
90 „Voi cîrmacilor,
Șaluparilor
Și voi să-mi mânați
Da azi până mâine
Cale de cinci zile,
95 Că voi plăti bine.”
Cu Chera pleca,
Pe Dunăre-n jos
Mult mergea frumos.
Noaptea că-mi venea,
100 Frații când veneau
La poartă strigau:
„Chero, Cheralino,
Descuie poarta,
Să băgăm aznaua,
105 Ne-apucă ziua”.
Chera nu răspunde,
Că n-are de unde.
Da ei ce făceau?
Pe mă-sa-ntrebau:
110 „Mamă, mama noastră,
Unde e Chera?”
Din umeri înălța.
Da ei ce-mi ziceau?
„De nu poți cu gura
115 Arată cu mâna”.
Cu mâna arăta,
Pe Dunăre-n jos
Mult mergea frumos.
Iar ei ce-mi făceau?
120 În vale-mi coborau,
Din gură-mi ziceau:
„Voi cîrmacilor,
Șaluparilor,
Și voi să-mi mânați

- 125 De azi până mâine
Cale de opt zile,
Că voi plăti bine”.
În barcă se suia
Și cu ei pleca
- 130 Pe Dunăre-n jos
Mergeau cu folos.
Mergeau ce mergeau
Ochian aruncau,
Pe Chera vedeau,
- 135 Buzdugan trăgeau.
Cârmaciul-l loveau,
În loc că se învârtea,
Până-mi ajungea.
Acolo ajungea,
- 140 Din gură-mi zicea:
„Chero, Cheralină,
Tânără copilă.
Frumușică zână,
Floare din grădină,
- 145 Cu cine-ai vorbit
Când te-ai logodit,
Pe cine-ai întrebat
- Când te-ai măritat?”
Chera răspundea:
150 „Neica, neica al meu,
Din și Constantin,
Cu nimeni n-am vorbit
Când m-am logodit,
Pe nimeni n-am întrebat
- 155 Când m-am măritat
Pe mine m-a luat
Cel câine de – Arap,
Cu mine-a plecat
În țara arăpească
- 160 Să-i fiu de nevestă”.
Iar ei ce ziceau:
„Chero, Cheralină,
Pitește capul
Să-mi tai Arapul
- 165 Arapu-l tăia,
Pe Chera o lua,
Îndărăt se-ntorcea,
În țara Românească,
- 169 Să se pomenească.

Cira (Kira)

(Alexandru Vasiliu, 1910)

Cira (Kira)

[Auzit în ianuarie 1897 de la T. M.Buchilă.]

- Cira badi(i) Cîrî,
Vină'napoi, vinî!
Vin'a ti marita
Și eu cî ti-oi da
5 După Harap negru și
budzat,
Cî el îi putrid di bogat.
Cira sî ruga:
-Tătucuți, hăi,
Nu ma marita,
10 Cî m-oi îneca.
Strai i-o facut
Mândri, mohorâti
Ca pîntru Cira gatiti.
Papuci i-o luuat,
15 Inel de aur i-o dat.
Da Cira c-o lasat:
Inelu pi masî,
Logodnici în casî;
Și haina pi pat,
20 Papucei'm prag
Și la fugî o plecat,

La Dunâri-o apucat,
Da tați-su o strigat:
- Cira tati, Ciri,
25 Vinî'napoi, vinî,
Cî tu ț-ai uitat
Scurteica pi pat,
Papucei'm prag,
Inelu pi masî,
30 Logodnici în casî.
Cira o răspuns:
- Eu nu i-am uitat
Și eu i-am lasat
Di negru harap,
35 Cî tari-i budzat.
Cî di cât oi sta
Și cu el m-oi cununa,
Măi bini m-oi îneca;
Să ciu hranî peștilor
40 Și hodinî racilor.
Nici cuvântu nu-l sfârșea
Sî-n Dunâri sî zvârlea.

Cira (A Kirei – Kira)

(Alexandru Vasiliu, 1910)

[Auzit în dimineața zilei de Duminică 16 martie 1897, de la Toader
Mihaiu Buchilă. Îl știe de la T. Clipcea.]

- Pi Dunări'n gios
La un târg frumos,
Cini că – ncarca
Cir și ibrișin
5 Postav di cel bun;
Postav și mătasă,
Că-i marfă frumoasă
Din Țaligrad scoasă?
Harap negru și budzat
10 Putrid di bogat,
Negru și ciudat;
Și cu soldzi ca di crap
Cu musteți ca di rac.
Și când si-nturna,
15 Iaci și Cira.
- Ciro, Cirolinî,
Nantî Cătălinî,
Rumânî călinî,
Mergi tu dupa mini,
20 Cî te-oi ține bini.
Și eu cî ț-oi faci
Cuțiti-m bolduri,
Lasati-n șolduri;
Și cî ț-oi așterni
25 Parali mărunți
Pi sârmî cusuti.
- Și su(pt) cap ț-oi puni
Un burdujăl di galbini,
Galbini vinitici,
30 Cari nu-s pe-ici.
Da Cira c-o dzis:
- Harapi, Harapi,
Tu ești negru și ciudat
Și cu soldzi ca di crap,
35 Cu musteți ca di rac;
Cu oci(i) boldiți(i)
Cu diți(i) rânjiți(i);
(Când cătai la dânsu,
Nu-ți(i) mai țineai râsu),
40 Ia tu cî mi-i luaa
Și tu cî mi-i duci
În țara Hărăpascî.
Hărăpoaicili,
Ca șărpoaicili,
45 Surorili tali
Cumnatili meli
S-or faci-a mă cinsti;
Da nu m-or cinsti,
Cî m-or otragi,
50 Și țai'n giaba ț'a ci,
Numa cât mi-i omorî.
Harapu cân(d) audză,

- Mâna la brâu i-o pune
Șî'n caicu mni-o zvârlea,
55 Pi Dunâri'n gios facea.
Multî vremi nu trecea,
Fratili Ciri(i) vinea,
Cel măi mnic și mai
voinic
Șî di gurî cî strîga:
60 - Ciro, Cirolinî,
Nantî Cătălinî,
Rumânî calinî
Sora noastî bunî,
Deștidi-m(ni) poarta
65 Sî-m(ni) bag averea,
Bat-o pustia.
Maicî-sa ieșă,
Din gurî dzicea:
- Dragu mami
Costantin,
70 Cel mai mic și mai
voinic,
Cira ȝ-ar răspundi,
Da n-ari de undi;
Cî pi Cira o luat
Harap negru și ciudaț,
75 Putrid tare di bogat,
Cu oci(i) boldiț(i)
Cu dinți(i) rânjîț(i).
(Când cătai la dânsu,
Nu-ț(i) mai țineai râsu.)
80 Costantinu c-o strîgat:
- Nu-m(ni) spuni cu
gura
Ș-aratî-m(ni) cu mâna,
Un(d)i-o dus pe Cira.
Mă-sa cu mîna-i arata,
85 El, caicu discarca,
Șî'n caicu s-arunca,
Dunâria-n două tăiea,
Cu ociana cî ocea
Di diparti mni-i zărea.
90 El, caicu mni-l sâlea ,
Domni-n scurt mă
agiungea!
Cira mni-l vedea
Șî-l cunoștea,
Din gurî dzicea:
95 – Frati Costantini,
Hai, mai tari, hai,
Tai(e) Harapu
Șî-m(ni) scoati capu.
El Harapu mni-l tăiea
100 Șî mult bini cuprindea.
- Olio sorioarî,
Nu ti supara;
Eu ti-oi marita
După Harap bălănel
105 Sî samini și tu cu el.
Mâna-i saruta,
Oci-i lacrama:
- Frati Costantini,
Eu cât oi trăi
110 Tot ti-oi pomini.

ACADEMIA ROMÂNĂ
DIN VIEAȚA POPORULUI ROMÂN
CULEGERI ȘI STUDII
V.

LITERATURĂ POPULARĂ
ROMÂNEASCĂ

ADUNATĂ DE
NICOLAE PĂSCULESCU
Profesor secundar

CU 30 ARII NOTATE
DE
GHEORGHE MATEIU
Șeful muziceii comunale din Iluși.

SEDINȚA 28 MARTIE 1908.

Biblioteca Centrală
BUCUREȘTI, Grada
LIBRĂRIA SOCEO și Comp.

VIENA
GEROLD et Comp.

LEIPZIG
O. HARROSSOWITZ

1910.

Kira, Kira Lina

(Nicolae Păsculescu, 1910)

[Scriș din gura lăutarului Iordache P. Mirea, Orlea, Romaniți.]

Verde d-o măslină, Din vad, din Brăilă, Mai din jos de schilă, Vezi la malul mare, 5 Este d-o vâltoare. Colo să descarcă, Dincolo să-ncarcă, Șapte bolozale, Șapte galioane, 10 Șapte, opt sandale, Mult sunt frumușele. Dar ce se descarcă Și cu ce se-ncarcă? Descarcă mereu, 15 Descarcă din greu: Tot fir ibrișin, Blănuri de samur, Bogasiu d-el bun, Tutun iniega, 20 D-el de bea pașa, Bată-mi-l legea, Bată-mi-l crucea! Blănuri de samur, Postav de cel bun. 25 Sculuri de mătăasă, Marfă femeiască, Că e mai bănoasă.	Dar cum să descarcă, Iute că se-ncarcă. 30 Dar cu ce se-ncarcă? Grâu și cu secară, Adunat din țară. Porumburi alese, După câmp culese. 35 Dar cine le-ncarcă Și cin' le descarcă? Iată, mări iată, Colo se arată D-un Arap Sangiab, 40 Negru și buzat, Cu solzi mari pe cap, Ca solzii de crap, Dați pe după cap. Cu buzele late, 45 Roșii și umflate. Cu ochi bolboșați, Roșii refecați. C-un păr îmbâcsit Și încârlionțit. 50 Cu mustăți de rac, Parc-ar fi un drac. Când te uiți la dânsul, Nu poți să ții răsul. Iar el unde-mi sta ?

- 55 Unde-mi ospăta ?
Vin de unde bea ?
Tot de la Kira.
La cârciuma mică,
Mică și pitică,
60 Cu cârciumăreasă
Mândră și frumoasă,
Mult mi-e drăgăstoasă.
Iar colo sub mal,
Sub verde umbrar,
65 Iată-mi se ivia,
Kira cea frumoasă,
Fată drăgăstoasă.
Care-mi întrecea
În frumusețea sa,
70 Soarele și lună,
Raza de lumină.
Arapul ciudat,
Negru și buzat,
Cum el o vedea,
75 Inima-i săria
Ș-așfel cuvânta:
- Kiră, Kiră Lină,
Frumușică zână,
Fragedă copilă,
80 Tânără zambilă,
Floare din grădină,
Să mă iei pe mine,
Că mult ți-o fi bine.
Verde trei măslina,
85 Să mergi tu cu mine
În țara turcească,
Țara arăpească,
Că eu ți-oi făcea
Tot ce ți-o plăcea :
90 Cort de catifea
Și salamangea,
Cu ciucuri legați,
Numai fir lucrăți ;
Pat de abanos
95 Și de chiparos.
Așternutul tău,
D-o vrea Dumnezeu,
Căpătâiul tău,
O să-ți fie, zău,
100 Numai burdușele
Cu aur în ele,
Galbeni venetici,
Mai mari decât cinci.
Kira l-auzia
105 Și ea nu râdea,
Ochii-și încrunta
Ș-așa răspundea :
-Arape Sangeape !
Arape ciudat,
110 Negru și buzat
Cu solzi mari pe cap,
Ca solzii de crap,
Cu buzele late,
Roșii și umflate.
115 Cu ochi bolboșați,
Roșii refecați.
C-un păr îmbâcsit
Și încârlionțit.
Cu mustăți de rac,
120 Parc-ai fi un drac !
Cum să te iau pe tine ?
În țara arăpească,

- Creștină românească,
Cum o să trăiască ?!
- 125 Cumnatele mele,
Surioarele tele,
Arăpoaicele
Ca șerpoaicele,
Cum mă vor vedea,
- 130 De ciud-or crăpa.
Ele s-or mira
Și m-or deochia,
Geaba m-oi lua!
Ori se vor grăbi,
- 135 Înaintea-mi a ieși,
C-o găină friptă,
Friptă, otrăvită,
Ca să mă slujească,
Să mă otrăvească !
- 140 Ce folos va fi,
Dacă voi peri ?
Sau d-or peri ele,
Cumnatele mele,
N-o să fie bine,
- 145 De mine, de tine.
Verde usturoi,
De noi amândoi.
Arapul ciudat,
Negru și buzat,
- 150 Cum o auzia,
Inima-i săria
Ș-așfel cuvânta:
- Kira, Kira Lina,
Frumușică zână,
- 155 Fragedă copilă,
Tânără zambilă,
- Floare din grădină,
Rază de lumină,
Ascultă pe mine,
- 160 Să mă iei pe mine,
Că ți-o fi mult bine!
Așternutul tău,
Parale mărunte,
La Arap sunt multe!
- 165 Căpătâiul tău,
Tot de lei bătuți,
La arap sunt mulți!
Kira l-asculta
Ș-așfel răspundea:
- 170 - Arape Sangeape,
Eu nu oi mergea,
Și n-oi fi a ta,
Odată cu viața.
Arap o-nșela
- 175 Din gură zicea:
- Fin-că-i pricina așa,
Să mergi să ne socotim,
Ție să-ți plătim.
Eu la tine-am stat
- 180 Și m-am ospătat,
Trei zile încheiate,
Cu arapi vro șapte.
Vinul ți-am băut,
Și nu ți-am plătit.
- 185 Pe Kira-nșela,
Dup-Arap pleca.
Și el o suia
Într-un balozal
Sus într-un sandal,
- 190 Ca să-i dea parale,

- Salbe și paftale,
Ca să se plătească,
Să se fituiască.
Arap ce-mi făcea?
- 195 Cum el o vedea,
Îndată-ncepea,
De-mi desfășura
Cutii cu mărgelă,
Cu galbeni și inele,
- 200 Și cu mahmudele.
Apoi bucuros,
Le-arunca pe jos.
Kira le vedea,
Pe jos s-apleca,
- 205 În poal-aduna,
Pîn-poală umplea.
Kira ce-mi făcea?
Ea mintea-și pierdea
Și ea nici gândea,
- 210 La casă, la masă,
La mamă duioasă.
Arapul buzat,
Negru și ciudat,
Când așa vedea,
- 215 Nu se speria,
Afar-că ieșea,
Corabia pornea,
Kira drumu-i da!
Când Kira vedea
- 220 Cum se depărta,
Poala c-o vărsa,
Începe-a plângea,
Și grozav răcnea.
Arap ce-mi făcea?
- 225 El se repezea,
În brațe-o lua,
La catarg o trăgea,
Frânghia aducea,
De catarg o lega.
- 230 Pânzele-ntindea,
Corabia pornea.
Mergea, vere, - jos,
Mergea cu folos.
Arap s-așeza,
- 235 Cu căputul cânta.
Cu căputul de os,
De cânta frumos,
Pe Dunăre-n jos!
Căputul de tufă,
- 240 De cântă cu trufă!
Kira că-mi plângea,
Marea răsună!
Iată-n miez de noapte,
Când dorm toate ape,
- 245 Frații Kirei îmi
sosea,
La fereastră striga,
La ușă-mi bătea.
Vezi, frații Kirei,
Hoții Brăilei,
- 250 Șerpilor Dunărei,
Tot mereu o striga,
La ușă-mi bătea,
Din gură-mi zicea:
- Kira, Kira Lina,
- 255 Sora noastră-a bună,
Deschide ușa,
Să tornăm haznaua,

- Am spart Brăila.
Ne prinde ziua,
260 Dăm de mascara,
De râde lumea!
Kira nu răspunde,
Că n-are de unde.
Mă-sa auzea,
265 Și le răspundea,
Din gură zicea:
- Nu-i aici Kira.
Arap a-nșelat-o,
Pe Kira a luat-o!
270 Ei când auzea,
Mult să încrunta,
La mă-sa striga:
- Maică, măiculiță,
Să ieși pân-afară,
275 Măcar în pielea goală.
Ea că se scula,
O îișoară pe ea lua,
Afară că ieșea.
Ei că o-ntreba:
280 – Maică, măiculiță,
Arată-ne calea
Ce-a apucat Kira.
Mă-sa tot plângea,
Din gură-mi zicea:
285 – Pe Dunăre-n jos,
Drum făr-de folos!
Ei când auzea,
Că să repezea,
Haznaua vărsa,
290 Opănci că lua,
La Dunăre alerga,
O luntre găsea,
În ea s-arunca.
Frații Kirei,
295 Hoții Brăilei,
Șerpii Dunărei,
Și ei că striga,
Din gură-mi zicea:
- Isa, isa, la lopată,
300 Să ajungem de îndată.
Ei să opintea,
Valuri că făcea,
Dunărea tăia.
Când zori să revărsa,
305 Ei că ajungea,
Corabia-mi vedea,
Lângă ea venea.
Un halat apuca,
Sus că să urca,
310 Kira că-i vedea,
Și ea le vorbea:
- Frații mei cei buni,
Ce-ați cătat la mine?
Ați rămas fără zile!
315 Arapu-i culcat,
Răsturnat în pat,
Tot arme-narmat!
Frații ei sărea,
La Arap intra,
320 Trei pumni îi trăgea,
Ochii-i tulbura,
Sângele-i pornea,
Și mi-l judeca:
- Când te-ai însurat,
325 Pe cine-ai întrebat?

- Arapu tăcea,
Nici nu mai grăia.
Apoi mi-l lăsa,
Pe Kira-mi judeca:
330 – Când te-ai logodit,
De ce n-ai plesnit?
Când tu ai plecat,
Pe cine-ai întrebat?
Kira tot plângea
335 Și așa-mi zicea:
- Frații mei cei buni,
Eu nu-s vinovată,
Eu sunt înșelată,
De Arap luată!
340 Vin ce mi-a băut,
A fost nesocotit,
A fost neplătit.
Arap m-a-nșelat,
În corabie m-a băgat,
345 Bani că a vărsat,
- Cu poala am adunat.
Corabia dezlega,
Ș-apoi el pleca.
Eu văzând așa,
350 Plângeam și răcneam,
Pe Dunăre-n jos,
Fără-nici un folos!
Frații Kirei atuncea
Corabia oprea,
355 La mal o trăgea,
Și mi-o ancora.
Pe Arap lua,
Ceosvârști mi-l făcea,
Pe mare că-l da.
360 Fratele mare zicea:
- Acum ne-am luat
socoteala.
Cu corabia și marfa
363 O să-nzestrăm pe Kira!

Biblioteca Folcloristică

Marin I. Apostolescu

Invățător

BALADE POPULARE

VOLUMUL I.

No. 12.

— 1912 —

Tipografia „SPERANȚA” N. P. Ionescu.-Alexandria

Arap

[Marin I. Apostolescu, 1912]

- Foae ca măslina
Mai în jos de schila,
În sus de Brăila,
Iată mi se-ncarcă,
5 Două-trei zandare
Şase galioane.
Dar cine le-ncarcă?
Cel Arap buzat
Negru şi-nciudat,
10 Cu solzi după cap
Numai solzi de crap;
Cu solzi mici pe burtă
Par'că sînt de ştiucă;
Cu mustăţi de rac
15 Par'că sînt de drac;
În piept găvănat
În spate cocoşat
Rău m-a speriat.
Dar cu ce le-ncarcă?
20 Fir şi ibrişin
Căci au preţ mai bun.
Tutun căşmigea
D'ăl de bea Paşa.
Sculuri de mătase
25 Marfă fămeească
Că e mai bănoasă.
Foae micşonea
Arap îmi pleca
La Chira ajungea,
30 Din gură-i zicea:
„Chiră, Chiralină,
Frumuşică zână,
Ruptă din grădină.
Foae de măslină,
35 Ia-mă tu pe mine
Că ți-o fi mult bine
Să trăeşti cu mine”.
Chira c-auzia
Din gură-i zicea
40 Şi mi-i răspundea:
„Arape buzat,
De lege spurcat,
Nu te iau pe tine,
De urâtul tău
45 Cât d-al taică-tău.
Foae de bujor
Am doi frăţiori
Ca nişte bujori,
Şerpil Dunării,
50 Hoţii Brăilii.
Ei c-or auzi
Şi ne-or urmări
Şi când ne-or prindea
Pe noi ne-or tăia”.
55 Arap asculta
Arap ce-i zicea:
„Chiră Chiralină,
Tânără zambilă

- Frumușică zână
60 Floare din grădină,
Ia-mă tu pe mine
Că ți-o fi mult bine.
Cu vorba o-nșela
'N caic o punea
65 La larg îmi pleca.
Dar mult nu mergea
C-acasă venea
Frații Chiralinii,
Șerpii Dunării,
70 Hoții Brăilii.
D-afară striga
Mă-sii că-i zicea:
- Unde e Chira,
Să deschidă ușa
75 Să băgăm hasnaua?
Mă-sa ce-mi făcea?
La Chira striga
Și mi-o căuta.
Verde foi mărunte,
80 Chira nu răspunde
Că n-are de unde.
Pe loc pricepea
C-a fugit Chira
Mări cu Arap
85 Negru și buzat
De lege spurcat.
După ei se lua
Prin Dunăre mergea,
Din gură mereu strigând
90 Și din pistoale trăgând:
- Chiro, Chiralino,
Oprește caicu
Să tăiem Arapu.
Foaie micșonea
95 Chira mi-auzea
Și le răspundea:
- Frățiorii mei,
Mândri șoimănei,
Nu tăiați Arapu
100 Că el mi-e bărbatu.
Foaie viorea,
Frații d-auzia
Rău se supăra;
La ei ajungea
105 Chirii că-i striga,
- Chiro, Chiralină,
Apleacă capu
Să tăem Arapu.
Chira se ferea,
110 În lături se da
Capu apleca,
Pe Arap tăia.
Pe Chira lua
'Ndărăt se întorcea.
115 Măre cum mergea,
Chira ce făcea?
În sus se scula
Din piept greu ofta,
Din gură zicea
120 Pe frați blestema
Ș-astfel le zicea:
- Frățiorii mei
Mândri șoimănei.
Ce-ați avut cu mine,
125 Foaie bob năut,
De m-ați despărțit,

- Bărbatul mi-ați omorât?
Nu vă rabde Dumnezeu...
Mai mult nu zicea.
- 130 Frații se supăra
Rău se necăjea.
De mâini o lua
- În trei-patru o tăia
În Dunăre o arunca
135 Căci așa i-a fost mintea.

Chira Chiralina

[C. Rădulescu-Codin

Chira Chiralina. Căntece bătrânești , București , 1916,
patru variante]

Chira

I

- Din vad din Brăilă,
Mai în jos de schilă,
Încarcă-mi-se-ncarcă
Tot nouă sandale,
5 Nouă galioane...
Dar cine le-ncarcă?
Harapu buzat,
Negru și ciudat,
Cu solzi după cap,
10 Parcă sînt de crap;
Cu mustăți de rac,
Parcă e un drac;
Celmeluța capului
Cât rotila plugului,
15 Silă i-e pământului,
Groază i-e-mpăratului!...
Și el când strănută,
Câinii întărită,
Iară când tușește,
20 Pământu prăbușește...
- Dar ce marfă-ncarcă?
Fir și ibrișin,
Blană de samur,
Tocuri de bumbac,
25 Tot marfă pe plac.
Vin de unde bea?
Tot de la Chira,
Chira Chiralină,
Floare din grădină,
30 Ca o rozmalină,
Frumoasă copilă!
Arap ce zicea?
- Chiră Chiralină,
Ia-mă tu pă mine
35 Că mult ți-o fi bine!
Că eu mi ți-oi face:
Pernioara ta,
Iuzuci venetici,
Tot de câte cinci,
40 Pe sârmă țăsuți,

Că la mine-s mulți...
Și eu ți-oi mai face:
Plăpomioara ta,
Tot ruble bătute
45 Pe sârmă țășute!...
...Chira ce zicea?
- Harape, harape,
Unde s-a putut
Și s-a dovedit
50 Harapoaică albă
În țară harapească?
Căci pe min' mă vede
Surorile tele,
Cumnateli mele;
55 Surioara ta,
Mămulița ta...
Și-ele m-or cinsti
Și m-or otrăvi,
Pân' m-or omorî...
60 ...Dar Harapu ce zicea?
- Chiră Chiralino,
Ia-mă tu pă mine,
Că eu mi ți-oi face
Tot casili tele
65 Tot pe su' pământ
De nimini știut!
.....
Așa că zicea,
De minți că o lua:
În caic o pune
Și iată-ncepea
70 Pe fugă vâslea
Pe Dunăre-n sus,
Vâslea subt ascuns;

Pe Dunăre-n jos,
Vâslea cu folos
75 La vadu-pietros...
Acolo stătea,
Bea, se-nveselea...
Pe la miezu-nopții
Cu sudorili morții
80 Ei că mi-și venea,
Acasă-mi venea
Din și Costandin
Frații Chirei,
Hoții Brăilii,
85 Șerpilor Dunării...

La poartă striga,
Din gură zicea:
- Chiră Chiralino,
Floare din grădină,
90 Ca o rozmalină,
Frumoasă copilă,
Surioară bună,
Descuie tu porțile
Să-ți băgăm averile!...
95 Dar mă-sa zicea:
- Chira mi-ar răspunde,
Dar n-are de unde.
Maică, Dine, Costandine,
Asară-nsărat
100 La noi a picat
Harapu buzat.
- Maică, măiculița mea,
Nu spune cu gura;
Arată cu mâna
105 Pe unde-a luat Chira!

- Mă-sa ce făcea?
Cu mâinili le-arăta
Încotro a luat Chira.
...Din și Costandin
110 Ei ce mi-și făcea?
Mâna p-un caic pune
Tot p-un caic părăsit,
Era d-o palmă-n pământ:
Brânci în Dunăre-i dedea
115 Și-ncepea de mi-și
vâslea:
Pe Dunăre-n sus
Vâslea subt ascuns;
Pe Dunăre-n jos
Vâslea cu folos!
120 Pe Chira-o vedea,
Din gură-i zicea:
- Chiră, Chiralino,
Surioară bună,
Când te-ai logodit
125 Cine te-a știut?
Când te-ai măritat,
Pe cine-ai întrebat?
Ia ferește-ți capu
Ca să tai Harapu!
130 - Neică Dine,
Costandine,
Cum să-mi feresc capu
Să tăiați Harapu?
Cosicioara mea
S-a-ncins Harapu cu ea;
135 Nu mai poci scăpa...
Făcea Din cum putea:
Cu paloșu da,
Pe harap tăia,
Pe Dunăre-l zvârlea.

II

(De la Neața Radu Mincu din Beleți, jud. Muscel)

- Verde de măslină,
Chiră Chiralină,
Din vad din Brăilă,
Se mărită Chira.
5 Dar cine mi-o ia?
Harapu buzat,
Negru și ciudat:
- Chiră Chiralină,
Floare din grădină,
10 Mândră rozmalină,
Să mă iei pe mine
Că mult ți-o fi bine:
Așternutu tău
Ți l-oi face eu,
15 Parale mărunte,
Pe sârmă țășute...
Căpătâiul tău
Ți l-oi face eu:
Toți lei mărunți,
20 Pe sârmă țăsuți!
Chiră Chiralină,
Să mă iei pe mine!
- Cum să te iau pe tine?
Tu când mă-i lua

25 Mă-i duce la țara ta,
    Și când m-or vedea
    Surorile tele,
    Cumnatili mele,
    Ele m-or cinsti
30 Și nu m-or cinsti
    Și m-or otrăvi
    C-un pahar de vin,
    C-unu de venin!
    Arap ce făcea?
35 Marfă-mi încărcă
    Ce e mai frumoasă
    Și e mai bănoasă...
    Făcea cum făcea
    Și pe Chira-o lua
40 În șaică-o puneă,
    Pe Dunăre-o pornea.
    Venea frații Chirei,
    Hoții Brăilei,
    Șerpil Dunării.
45 – Descuie, Chiro, porțile,
    Să băgăm haznalele!
    Mă-sa-așa zicea:
    - Chira ar răspunde,
    Dar n-are de unde,
50 Că pe Chira-a luat-o
    Harapu buzat,
    Negru și ciudat,
    Cu solzi după cap,
    De genuche-apropiat,
55 De călcăie depărtat;
    Când te uiți la dânsul,
    N-ai cum să ții răsul!
    Din și Costandin

    Mă-sii-așa zicea:
60 – Maică, maică mea,
    Nu spune cu gura;
    Arată cu mâna
    Încotro-a luat Chira.
    - Pe Dunăre-n jos
65 Mergea cu folos!
    ... Din și Costandin
    Frații Chirei buni,
    Hoții Brăilii,
    Șerpil Dunării,
70 În șaică s-așeza,
    Pe Dunăre o pornea,
    După Chira o lua,
    Pe Chira o sosea,
    Frații-așa zicea:
75 - Pleacă, Chiro, capu
    Să tăiem Arapu!
    - Cum să plec eu capu
    Ca să tai Arapu,
    Că coadele mele
80 E-ncins Arapu cu ele!
    Făcea, cum făcea,
    Arapu-l tăia,
    Ei mi-o judeca:
    - Chiră, Chiralino,
85 Floare din grădină,
    Mândră rozmalină,
    Sora noastră bună!
    Cine te-a știut
    Când te-ai logodit?
90 Pe cine-ai-ntrebat
    Când te-ai măritat?
    Arapu l-ai luat

Negru și ciudat
Cu solzi după cap,
95 Parcă e de crap!
Cu catran mi-o cătrănea!

Foc de la poale că-i da.
Ei bea și mânca
99 Și Chira mi-ardea!

III

(De la Neculae Gh.Zavragiu din Vulturești.)

Pe luciul Dunării,
Iată, mări, că vine
D-un caic frumos.
În caic cine mi-e?
5 Un Harap buzat.
De unde trăgea?
Din jos de Brăila
Mai din jos de schilă
Unde-i apa lină,
10 Lină și sălcie,
C-acolo el știe
Și-acolo vindea,
Marfă încărca...
Încarcă-mi-se-ncarcă
15 Două trei sandale,
Nouă galioane...
Da ce marfă-ncarcă?
Marfă fomeiască:
Sculuri de mătase
20 Că e mai bănoase;
Fir și ibrișin,
Postav de cel bun,
Blană de samur...
Vin de unde bea?
25 Aci la Chira.
Marfa mi-o pornea,

El mai rămânea
Harapu buzat,
Negru și ciudat,
30 Cu solzi după cap
Parcă e de crap;
Cu mustăți de rac,
Zici că e de drac,
Und'te uiți la dânsu,
35 N-ai să mai ții râsu!...
Și-el așa zicea:
- Vino, Chiro,-ncoa,
Să-ți plătesc refeneaua.
Și dacă venea,
40 Atunci o ruga:
- Chiro, Chiralino,
Floare din grădină
Ca o rozmalină!
Tânără copilă,
45 Ia-mă tu pe mine
Că mult Ț-o fi bine:
Așternutu tău,
Parale mărunte,
Pe sârmă Țasute;
50 Căpătâiul tău,
Burduși cu galbeni.
Chira răspundea:

- Harape buzat,
Negru și ciudat,
55 Cum o să te iau?
Ele m-or vedea
Surorile tele,
Cumnatele mele,
Niște harăpoaice
60 Ca niște șerpoaice,
Parcă e drăcoalice!
Ele m-or chema
Ca să mă cinstească,
Să mă otrăvească...
65 Că, cine-a văzut,
Cine-a pomenit
Harăpoaică albă
Și Harapu negru
În țara Harăpească,
70 Focu s-o pârlască?!
- Ia-mă, că nu-ți pasă,
Nu te duc acasă,
Și eu mi te-oi duce,
Că ai gură dulce,
75 Pe-un buhaz de mare
Aproape de soare,
Și ție ți-oi face
Frumoase căscioare
Aproape de soare,
80 Și-apoi răzorei
Să vie pă ei...
Multe mai spunea;
Dacă mi-și vedea
Că Chira nu vrea,
85 El se repezea:
În brațe mi-o lua,
În caic o-arunca,
Caicul pornea
Pe Dunăre-n jos,
90 Mergea cu folos...
Da ei mi-și venea
Din și Costandin,
Frații Chiriei,
Hoții Brăilei,
95 Departe striga:
- Chiro, sora noastră,
Deschide-ne poarta!
Deschide porțile,
Să băgăm haznalele,
100 Să numeri paralele!
... Mătușa bătrână
Le spune din gură:
- Dine, Costandine,
Feciorașii mei,
105 Frații Chiriei,
Chira nu răspunde,
Că n-are de unde!
Pe Chira mi-a luat
Un Harap buzat
110 Urât și ciudat;
N-a mai fost prin sat!
- Da de ce-a fost
proastă?
Fără voia noastră?
Să fi stat până venim,
115 Ca să știm s-o logodim.
Când s-a măritat
De mult a plecat?
Spune tu cu gura,
Ca să-i luăm urma!
120 Dine, maica mea,
O fi pe colea.

- ... Din și Costandin
O lua la drum,
În luntre se puneă,
125 Din lopeți bătea,
Mai că-i ajungea;
Dar Chira-i vedea
Bine-i cunoștea:
- Harape buzat,
130 Oprește caicul
Că vin frații mei,
În loc de pocânzei
După obicei...
... El, dacă-auzea,
135 Cum bolborosea
Și mai rău mâna!
Cosițele-i lua
Și se încingea.
Frații mi-și silea
140 Și mi-l ajungea,
Nainte-i trecea
Caicul oprea,
Pă el se urca
Și mi-o judeca:
145 – Chiro, sora noastră,
De ce-ai fost tu proastă,
Să pleci tu d-acasă
Fără voia noastră?
Când te-ai logodit,
150 Cine te-a știut?
Când te-ai măritat,
Pe cine-ai întrebat?
- Cu sila m-a luat,
- În caic m-a aruncat!
155 Eu scăpam îndată,
Cum să sai în apă?
- Pleacă-ți, Chiro, capul,
Ca să tai Harapul,
Și să scapi de dracul!
160 – Nu pot să plec capul,
Ca să tai Harapul,
Că cosițele mele
El s-a-ncins cu ele!
El mi se gândea,
165 Cosițe-i tăia
Și mi-l despărțea,
Și-apoi gātu-i tăia,
În Dunăre l-arunca!
- Haideți, Chiro, iar la noi
170 Că te-am scăpat din război.
Caicu-ntorcea,
Acasă venea,
O rogojină cătrănea
Și pe Chira-o-nvăluia:
175 Foc cu chibritu-i dedea.
Ardea Chira și trosnea,
Din bea și se veselea:
- Decât s-o știu la Harap,
Mai bine-i pui foc pe cap,
180 Să n-am spurcăciuni cumnat!

[Var. în colecțiile: G. Dem. Teodorescu, p.643; Al. Vasiliu, p.8; N. Păsculescu, p.288; V. Alecsandri, p.116; T. Burada, p.107; Gr. Tocilescu, p. 87; T. Pamfile, p. 54; Marin I. Apostolescu, p.27.]

IV.

(De la lăutarul Gheorghe Enache din Gemenea, Dmbovița.)

- .....
De-ncărcat, ce-ncarcă?
Nouă galioane,
Șapte bolozane.
Dar cine le-ncarcă?
5 Harapu buzat,
Negru și ciudat,
Cu solzi după cap,
Taman ca dă crap,
Când te uiți la dânsu,
10 N-ai să mai ții râsu.
Și de piept cam găvănat,
De călcâie depărtat;
Unghiile ca secer'li,
Urechili ca verzili,
15 Dinții sînt ca teslele
Și capu cât hîrdăul
Și ochii cât taleru...
Până le-ncărca,
Vin de unde bea?
20 Tot de la Chira:
Chira Chiralină,
Floare din grădină
Ca o rozmalină...
Ce marfă se-ncarcă?
25 Ghiuluri de mătase,
Marfă femeiască,
Că e mai bănoasă,
- Fir și ibrișin,
Postav de-ăl bun.
30 Harapu-mi grăia:
- Chiră, Chiralină,
Floare din grădină,
Ca o rozmalină,
Frumușică zână,
35 Scoate o vadră de vin
Să ne clătim gurile
De pulberea drumului,
De pojaru câmpului.
O vadră de vin scotea,
40 La gură că mi-o punea,
Drept în fund că-i
răsufla,
În pământ că mi-o
trântea,
Cercuri de fier că-i
curgea,
Pe Chira că mi-o striga:
45 - Ține tu, Chiro, poala,
Să-ți plătesc refeneaua.
Mâna-n brâu că-i
sumeța
Și-n caic că mi-o arunca;
Pe Dunăre mi-apuca,
50 Sărea caicul ici-colea,
Talazuri bătea,

Pe Dunăre-n jos,
Mergea cu folos.
Pe la miezu nopții,
55 Iată frații Chirii:
Ei la poartă strigă:
- Chiră, Chiralină,
Descuie poarta
Să intrăm cu-averea.
60 Mă-sa mi-auzea,
Din gură-mi grăia:
- Dine, Costandine,
Te înțeleg bine:
Chira nu răspunde,
65 Că n-are de unde;
Asară-nsărat,
Harapu buzat
Pe Chira-a-nșelat
În caic că mi-o-aruncat
70 Pe Dunăre mi-a-apucat:
- Maică, măicuțița mea,
Hai de arată cu mâna
Pe unde-a apucat Chira.
În caic că s-arunca,
75 După Harap se lua,
Sărea caicul ici-colea,
Talazuri bătea
Cât mânăstirea...
Pe Harap îl sosea
80 Și ei mi-l oprea,
Din gură grăia:
- Chiră, Chiralină,
Surioară bună,

Frumușică zână,
85 Floare din grădină,
Când te-ai logodit,
Cine te-a știut?
Când te-ai măritat,
Pe cine-ai întrebat?
90 Dar Chira ce-mi zicea?
- Dine, Costandine,
Eu vă-nțeleg bine:
Asară-nsărat,
Harapu buzat,
95 Negru și ciudat
În caic m-a aruncat,
Pe Dunăre mi-a-apucat.
- Pleacă-ți, Chiro, capu
100 Ca să tai Arapu.
Din și Costandin
Din gură-mi grăia:
- Dur, dur, dur, Harap
buzat,
Dunărea te-a arănit,
105 Dunărea să te mănânce.
Cu paloșu mi-azvârlea,
Capul Harapului lua,
În Dunăre mi-l dedea
Și Chira că-mi rămânea,
110 Cu toată bogăția.
În caic o arunca,
Pe Dunăre se-ntorcea,
Acasă-mi venea,
La poartă striga
115 Din și Costandin,

Frații Chirii,
Hoții Dunării,
Șerpii Brăilii:
- Maică, măiculița mea,
120 Ia descuie-mi tu poarta
Ca să venim cu Chira
Și toată bogăția.
Și în curte că-mi intra.
Frumoasă masă-ntindea,
125 Steajăr verde că-mi
bătea,
Rogojină cumpăra:
Cu catran mi-o cătrănea,
Pe Chira o-nfășura.

Începea d-o judeca:
130 – Chiră, Chiralină,
Floare din grădină,
Ca o rozmalină,
Când te-ai logodit,
Cine te-a știut?
135 Când te-ai măritat,
Pe cine-ai întrebat?
Foc de la poală-i puneă:
Arde Chira și-mi
plesnește
Și ei bea, se veselește.
Până ei că ospăta
141 Chira lumină făcea.

Kira Kiralina

[Ion Diaconu, oct. 1935- oct. 1936, două variante]

I

- Kirî Kiralinî,
Ia-mă tu pi mini
Șî io ia, pi tini!
Vino pin grădinî,
5 Că nu ie lia(c) de tină.
- Kirî Kiralinî,
Ia-mă tu pi mini
Șî io ia , pi tini!
-Harapi buzat,
10 Negru șî-nciudat,
Io pi tini cân ti-oi lua,
Pi mini cân m-or vidia
Hărăpoaicî albî,
Cumnatili meli,
15 Surorile tăli,
Pi mini cân m-or pofti
La masă di os,
Miargî-i di folos!
Șî pi mini cân' m-or
vidia
20 Hărăpoaicî albî,
Pi mini m-or otrăgi,
Pi loc cân m-or omorî.
Iar Harapu răspundia:
„Kirî Kiralinî,
25 Ia-mă tu pi mini!

Cî io cân ț-oi fași
To(t) casî dioparti.
Șî-ncî ț-oi mai fași:
Așternutu tău
30 Di părăli mărunți,
Cî la mini cân sâmb' multi!
Căpătăiu tău:
To(t) di lîi bîtuț,
Cî la mini cân sâmb' mulț!”
35 Din gios dim Brăilî
Șăpti fraț di-a Kiri,
Hoți, ia, Brăili,
Cî ni-ncarcî – ncarcî
Di nouî caiși.
40 Da șine –ncarcî-ncarcî?
Postav di șel bun,
Sculi di mătasî,
Cî-i marfi frumoasî;
Fir șî ibrișîn,
45 Postav di șel bun.
Sculi di bumbac,
Cî-i marfi cu drag.
Ii-a vini(t) la dânsa cu
prada, s-o ducî la ia. Ș-apăi l-a
buzdugănit:
l-a omorî(t) șî pi Harap,
cî Harap-o luasî pi ia...

II

Din vad dim Brăilă
'Carcă, mi se-ncarcă
Nouă galioani
Și patru santali.
5 Dar de ce se-ncarcî?
Din fir și ibrișim,
Postav di cel bun,
Sculuri de bumbac,
Cî-i marfî cu drag
10 Și la cantăr trag;
Sculuri di matasî,
Cî-i marfî frumoasî
Și ie mai bănoasî.
Dar cine le-ncarcî?
15 Arapu buzat,
Negru și ciudat:
Cu solzi dipă cap,
Parcî sîn' di crap!
Mai ari pă burtă
20 Negri, ca de știucî.
Până le-ncărca
Vin di undi bia?
To(t) di la Kira.
Harapu-ni grăia:
25 „Kirî Kiralină,
Fumușică zânî,
Floare din grădină,
Tânără zambilă,

Ia-mă tu pă mini,
30 Mul(t) ți-o șădia bini!
Că io că ți-oi faci:
Așternutu tău,
Căpătăiu tău
Fir și ibrișin,
35 Postav di cel bun;
Caragroz bătuț,
Pă sârmî țăsuț.
Că la mini-s mulț;
Galbini vinitici
40 Di-o sută și cinci,
Că la mini-s mulți.”
Kira c-auzia
Și să supăra:
„Dur, Harape, dur,
45 Kișu-ț barba-n c.r.
„Undi s-a văzut
Și s-a pomenit
În țara hărăpiascî
Sî să pomeniascî
50 Hărăpoaică albă?
Cân(d) tu m-oi lua
Și tu cân' m-oi duce
În țara hărăpiascî,
Ieli m-or vedea.
55 Surorili tăli,
Cumnatili meli
Ieli m-or kema,

- Ieli m-or cinsti
C-o găinî friptî,
60 Friptî, rumenitî,
În cisti m-or kema;
Dar nu m-or cisti,
Și m-or otrăvi”.
Harap auzia,
65 Și să supăra,
Din gurî-mi grăia:
„ Kirî Kiralină,
Fumușică zână,
Floari din grădină,
70 Tânără zambilă,
Vin cî ți-am băut
Nu ți l-am plătit;
Hai, sî ți-l plătesc.”
Pă Kir-o-nșela,
75 La Dunăre-o ducia,
În caic mi-o punia,
Herchenu-mi strângia,
Caicu-m pornia,
Parali-i scotia;
80 Parali mărunți,
Socotialî multî!
Caicu pleca
Pă Dunări-n jos:
Mergia di folos!
85 Iei cî mi-ș vinia
Pă la mezu nopți:
Frați Kirii,
Hoți Brăili,
- Șărpi Dunări.
90 La poartî-mi striga:
„ Kirî Kiralinî,
Sora noastră bunî,
Diskidi poarta
Să bag haznaua:
95 Asta ie zestrea,
Bat-o pustia!”
Kira nu răspundi
Cî n-ari di undi!
Fără răspundia
100 Maica Kirii:
„ Dine, Costandine,
Cel mai mic, Marine,
Kira nu răspundi
Cî n-ari di undi:
105 Pă dâns-au înșelat
Arapu buzat
Di la Țarigrad;
Cu solzi dipă cap,
Parcî sîn’ di crap!
110 Mai ari pă burtă
Negri-s, ca de știucî.
Din și Costandin,
Cel mai mic, Marin
Din gurî-mi striga:
115 „Maică, măiculiți,
Nu spune cu gura!
Ia, ieș pân-afară
Numa-n îișoarî,
Cît și-n pielia goală

- 120 Și-arată cu mîna
Încotro-a plecat Kira:
F.u-mi-i crucia,
Ni-a spurcat legia”
Mă-sa c-auzia,
- 125 Afarî ișia
Ș-arăta cu mîna
Încotro-a plecat Kira.
Iei cân’ mi-ș vedea,
La Dunăre pleca,
- 130 În caic să punia,
Câte trei vâsla.
Caicu-mi zăria,
Din gurî-mi grăia:
„Kirî Kiralinî,
- 135 Strânji herkenu,
S-ajung caicu,
Să tai harapu,
F...-mi-i sufletu!
F...-mi-ț crucia,
- 140 Ne-i spurca(t) legia!”
Kira c-auzia,
Din gurî-mi striga:
„Dine, Costandine,
Cel mai mic, Marine,
- 145 Nu pot, frate, nu:
Pă mine-au legat
Harapu buzat
Di pleti, di cap,
- Gios, la hoteriag
150 Și nu pot să scap.”
Iei, cân’ auzia,
Mai tari vâslia,
Apa-mi turbura,
Valuri să făcia,
155 Caicu-mi săria
Cât iși, șî colia.
Caicu sosia,
Pă slai cî săria,
Pă harap tăia,
160 În Dunăre-l da;
Pă Kir-o lua,
În caic mi-o punia,
Înapoi să-ntorcia:
Pă Dunăre-n gios
165 Mergia di folos
Bân(d) și kiuind,
Dîn pistoali dând,
Tot ckefuri făcând.
Acasî-mi sosia,
170 Pă Kira-o lua
Și mi-o mărita,
Haznaua i-o da,
Nuntă că făcia:
Nuntă, mări, domniascî,
175 Sî sî pominiascî,
Ca la dumneavoastrî!

Chira-Chiralina

[Ion Nijloveanu, 1938]

(21 aug. 1938, inf. Călin Dovleac, lăutar, 43 ani, cm. Seaca, jud. Olt.)

Verde măr mustos,	- Ba, arape, ba,
Pe Dunăre-n jos,	Arape buzat,
'Ncarcă-mi-se,-ncarcă	Negru și ciudat,
Două trei sandale,	30 'N spate cocoșat,
5 Patru galaoane,	În piept găvănat,
Fir și ibrișin,	Cu mustăți de rac,
Bogasin d-ăl bun.	Cu solzi după cap,
Dar cine-l încarcă?	Drac împelițat,
Cel arap buzat	35 Nu te iau pe tine.
10 Negru și ciudat,	De urātu tău
'N spate cocoșat,	Și de-al taică-tău,
În piept găvănat,	Ce-am să mă fac eu?
Cu mustăți de rac,	- Chiră – Chiralină,
Cu solzi după cap,	40 Tinerea zambilă,
15 Drac împelițat.	Floare din grădină,
Chira că-mi venea,	Cu ochi de măslină,
Cel arap zicea:	Ia-mă tu pe mine,
- Chiră – Chiralină,	Că mult ți-o fi bine,
Tânăra zambilă,	45 De frați, de surori,
20 Floare din grădină	De grădini cu flori,
Cu ochi de măslină,	Că eu ți-oi așterne
Ia-mă tu pe mine,	Parale mărunte
Că mult ți-o fi bine,	Pe sârmă țesute
De frați, de surori,	50 La arap sînt multe.
25 De grădini cu flori.	Arap ce făcea?
Chira îi zicea:	Pe Chira-nșela,

- 'N caic o lua,
Cu ea îmi pleca,
55 Pe Dunăre-n jos,
Mergera cu folos.
Pe ea mi-o căta
Din și Costandin,
Frații Chirii buni,
60 Oți brăileni
Și câini giurgiuveni.
Acasă venea,
Din gură striga:
- Chiră – Chiralină,
65 Tinerea zambilă,
Floare din grădină,
Cu ochi de măslină,
Deschide ușa,
Deschide ușa,
70 C-am adus parale
'Ți facem salbă mare.
Mă-sa răspundea
Că-i înțelegea:
- Chira nu răspunde
75 Că n-are de unde.
Pe ea mi-a-nșelat-o
Și cu el mi-a luat-o
Cel arap buzat,
Negru și ciudat,
80 'N spate cocoșat,
În piept găvănat,
Cu mustăți de rac,
Cu solzi după cap,
Drac împelițat.
85 Pe Dunăre-n jos
Merg cu folos.
Din și Costandin
După ea pleca
Pe Dunăre-n jos,
90 Merg vijelios.
Când o ajungea,
Chirii că-i zicea:
- Chiră-Chiralină,
Sora noastră bună,
95 Când te-ai logodit,
Noi nu te-am știut;
Când te-ai măritat,
Nu ne-ai întreat.
Apleacă-ți capu
100 Să tăiem arapu.
Paloșu scotea,
Pe arap tăia,
Pe Dunăre-l da,
Caicu-l lua,
105 La mă-sa o da:
- Maică, maica mea,
Ți-am adus pe Chira.
Fata ca fata,
Toarce cu furca,
109 Minte de-o para.

Chera Cheralina

[C.S. Nicolăescu-Plopșor, 1944, Dolj]

- Mai din sus de Schila,
Din jos de Brăila,
Măre, mi se vede,
Mică șeculiță,
5 Cu sârmă boltită,
De turci ocolită,
Di-un Arap făcută.
Încarcă-mi-să, încarcă
Doo-trei scandale,
10 Noo galaoane,
Șapte-opt gemii,
Trimese din Dii,
Verde lemn domnesc,
De pașa ăl turcesc.
15 Verde nucă sacă,
Da' cine le-ncarcă?
Un Arap sangeap,
Cu solzi dupe cap,
Negru și buzat
20 În chept chivărat
Cu mustăți de rac,
Parcă e un drac.
Unde-l vezi pe dânsu'
Naiba ține râsu'.
25 Fețâșoara lui,
Pana corbului.
Da' de ce le-ncarcă
Bumbac și mătasă
Marfă fomeiască?
30 Că e mai bănoasă.
Fir și ibrișin
Și tutun de-ăl bun.
Tutun simigea,
De-al de bea pașa.
35 Verde izmă creață,
Joi de dimineață,
Verde solz de pește,
Iacă că sosește
O babă bătrână,
40 Fără dinț-în gură.
Cu cine era?
Cu nepoată-sa,
Ca să târguiască
Bumbac și mătasă,
45 Marfă fomeiască,
Că e mai bănoasă.
Arap ce zâcea?
- Mamă, mămușoară,
A ta e fata,
50 Or este a cuiva?
Muma-i răspundea:
- Nu este a mea;
Este-o nepoțea,
A surori-mea.
55 Arap mi-o-ntreba:
- Cum chiamă fata?

- Muma-i răspundea:
- O chiamă Chera,
Nepoțaua mea,
60 A surori-mea.
Arap ce zâcea?
- Cheră, Cheralină,
Frumușică zână,
Floare din grădină,
65 Aida tu cu mine
În țara arăpească,
Să te fac nevastă.
Surorile mele,
Cumnatele tele
70 Și când te-o vedea,
Așa mândră, așa,
În brață te-o țânea
Și te-o săruta.
Cheră, Cheralină,
75 Haide tu cu mine
Că Ț-o fi mai bine.
Așternutu' tău,
Florile mărunte,
Țâie așternute.
80 Căpătâiu' tău,
Perină pestriță,
Plină de leiță.
Cutrupișu' tău,
Poli și firfirici,
85 Pe sârme țăsuți,
Ție cutrupiș.
Și mi-o înșela,
Pe Chera mi-o loa,
Șaica mi-o pornea
90 Cu ea că-mi pleca.
Pe Dunăre-n jos,
Mâna cu folos.
Arap ce zâcea?
- Voi, șeicarii mei,
95 Voi, șeicarilor,
Lopătarilor,
Și voi să mânați
Iar în noaptea asta,
Cale de trei zile
100 Că voi plăti bine.
Din și Costandin
Ei acasă venea',
La ușe striga',
Striga' la Chera:
105 – Descuie ușa,
Băgăm aznaua,
Ne-apucă zâua.
Mumă-sa zicea:
- Chera nu răspunde,
110 Că n-are de unde.
Din și Costandin
Din gură grăia':
- Mumă, muma mea,
De nu poți cu gura,
115 Arată cu mâna
Unde s-a dus Chera.
Atunci că spunea:
- Din și Costandin,
Chera mi s-a dus
120 Iar cu soru-mea,
Ca să târguiască
Bumbac și mătase,

Marfă fomeiască,
Că e mai bănoasă.
125 Și mi s-a-ntâmplat
Un Arap sangeap,
Pe Chera a loat-o,
Cu șeaica a plecat,
Pe Dunăre-n jos,
130 Mâna cu folos.
În țara arăpească,
S-o facă nevastă.
Din și Costandin,
Aznaoa băga' în casă,
135 Băga' îndată și pleca'.
În vale cobora',
O șaică că găsa'
Și în ea că se suia'.
Și ei ce zăcea?
140 Voi, cârmacilor,
Lopătarilor,
Și voi să mânâți
Iar în noaptea asta
Cale de cinci zile
145 Că voi plăti bine.
Mâna ce mâna',
Cocoșii cânta'
Și ei ce zărea'
Pe Dunăre-n jos?
150 Verde de-o cicoare,
Chiar o lumânare.
Din și Costandin,
Ei ce mi-ș grăia'?
- Voi, cârmacilor,
155 Lopătarilor,

Voi să trageți bine,
Verde bob năut,
Că eu v-am plătit...
Verde ș-o lalea,
160 Iacă, i-ajungea,
Luntrea o trăgea,
Lângă șaic-o da.
Din și Costandin
Pe șaică sărea'.
165 La Chera intra'.
Arap când vedea,
Îndată se-ntrista.
Verde bob năut,
El cu ea de gât,
170 Din și Costandin
Din gură grăia':
- Cheră, Cheralină,
Frumușică zână,
Floare din grădină,
175 Apleacă-ți capu'
Să tai arapu'.
Chera ce făcea?
Capu' l-apleca,
Pe arap tăia
180 Pe Chera mi-o loa,
Acasă venea.
Acas' când venea,
Mă-sa o vedea;
Ea să jumulea
185 Cădea și murea.

Nota culegătorului

scandale, gemerii – nume de vase
cutrupiș - pătură

Chira Chiralina

[Vasile Cărbăș, 1965-1969, prin studenții filologi, univ. Craiova]

2 variante

I

La gurile Sulinii,
Porțile Brăilii,
Sus la hanu Chirii,
Îmi sosesc din țară
5 Douăsprezece cară.
Toate sunt încărcate,
Mărfuri și bucate.
Și vin scârțâind
Pe pietre pocnind.
10 Dar în urma lor,
Vin încetișor
Din și Constantin,
Vin tot chiotind
Și benchetuind.
15 Dar la Chira-n han
Mare bairam,
Căci azi mi-a sosit
Un mare caic
Tot împodobit
20 Cu aur și smaralde,
Pietre nestimate.
Și la mal trăgea,
Unde descărca
Aur și argint
25 Și postav de-al scump,
Pânză mătăsoasă,

Voal pentru mireasă.
Dar cine descărca?
Un arap buzat,
30 Negru și ciudat,
Cu solzi după cap,
Cu solzi ca de crap.
Și are trupu gros,
Negru și vânjos,
35 Negru și urât,
Cum n-am mai văzut.
Caicu descărca,
Pe mese întindea.
Și lumea când vedea
40 Mult se minuna,
Dar nu cumpăra.
Harapu ce făcea?
La Chira mergea,
În han că intra,
45 Pe chef se punea
Și benchetuia
Și Chirei zicea:
- Chiră, Chiralină,
Floare de grădină,
50 Vrei să-mi fii soție,
Că eu îți dau ție,
Eu îți dau bani mulți,
De aur bătuți.
Ca să-mi fii muiere,

55 Eu îți dau avere.
Pietre nestemate,
Smaraldele toate;
Pânză de mătăasă,
Ca să fii mireasă
60 Din cea mai aleasă.
Chira asculta
Și astfel îi vorbea:
- Unde s-a văzut
Și s-a pomenit
65 Un slut din altă lume
Să iubească o zână.
Fugi cu banii tăi,
Că vin frații mei,
Și de vor afla,
70 Ei te vor lega,
Pe apă te-or da.
Harap auzea,
Tare se-ncrunta,
Pe Chira-o prindea
75 Și că mi-o lega
Și-o împacheta;
La caic mergea
Și drumu îi dădea
Pe Dunăre în sus,
80 Pe mare în apus.
Chira se ruga
Și se văicărea:
- Dă-mi drumu, păgâne,
Ai milă de mine,
Căci în casa ta
86 Mireasă n-oi sta.

II

- Cheră Cheralină,
Tânără copilă,
Fumoasă și zână,
Vino după mine.
5 Așternutul tău,
Căpătâiul tău,
Parale mărunte
Sînt la harap multe.
Fata că-i spunea:
10 – Fugi, harape, fugi,
De urâtul tău
Și de-al tată-tău,
Îmi vine să fug!
Unde s-a văzut
15 Și s-a pomenit
Hărăpoaică albă
Din Țara Românească,
Ca să-ți fiu nevastă?
Căci eu tot mai am
20 Tot doi frățiori,
Din și Constandin
Hoții Brăilii,
Șerpilor Dunării.
Și ei or veni
25 Și ei or striga
Să-și bage azarna.
Și el că zicea:
- Cheră, mergi cu mine,
Că ți-o fi mai bine.

30 Pe Chera o-nșela
    Și cu ea-mi pleca,
    La Dună c-ajungea,
    Harapu zicea:
    - Voi luntrașilor,
35 Șaluparilor,
    Voi să mânați
    Cale de trei zile,
    Că v-oi plăti bine.
    Frații că-mi venea
40 Și ei că-mi striga;
    Chera nu răspunde,
    Că n-are de unde.
    Și ei ce făcea?
    La Dunăre cobora,
45 Ochean că - mi lua,
    La ochi că-l punea,
    Cu el se uita,
    Luntrea c-o zărea
    Și ei că-mi zicea:
50 – Voi luntrașilor,
    Voi să mânați
    Cale de opt zile,
    Că v-om plăti bine.
    Și ei că-mi pleca,

55 Pân'la harap ajungea.
    - Cheră, sora mea,
    Cu cine-ai vorbit
    Când te-ai logodit?
    Pe cine-ai întrebat,
60 Când te-ai măritat?
    Și ea că zicea:
    - Neică, neic-al meu,
    Din și Constandin,
    Pe nimeni n-am întrebat
65 Când m-am măritat,
    Cu nimeni n-am vorbit
    Când m-am logodit.
    Pe mine m-a luat
    Cel câine de harap.
70 Și ei că-mi zicea:
    - Dacă-i vorba de așa,
    Pitește-ți capu,
    Să tăiem harapu.
    Harapu tăia,
75 Pe soru-sa c-o lua,
    Înapoi c-o ducea
    În Țara Românească
    Ca să mai trăiască
79 Să se pomenească.

Harapul buzat

[Ion Brezeanu – Gh. Nadoleanu, 1965]

(Cules de Georgeta Florică de la Stoian Băluță, 72 ani, com. Gropeni,
Rn. Brăila – 1965)

Aseară-n seraf,	În picioare papuci
La noi a picat	Sunt luați de turci.
De-un harap buzat,	Tocma-n zorii zilei
Negru și ciudat,	Harapu pleca,
5 Cu solzii pe cap,	30 Pe Chira o lua,
Parcă e de crap;	La Dunăre-o ducea,
Cu solzii pe burtă,	În caic o pune,
Parcă e de știucă;	Vâslea mări-n sus,
Cu mustați de rac,	Sub apă p-ascuns
10 Parcă este-un drac;	35 La vadul pietros
Bea harapul bea,	Că e de folos,
Bea se-nveselea,	La mal că dădea,
Pă Chira o-ntreba:	Schela o-ntindea,
- Chiră Chiralină,	În cârciumă intra,
15 Frumușică zână,	40 Bea harapu, bea,
Tânăra zambilă,	Bea se-nveselea,
Floare din grădină,	Începe a cânta,
Chira brăilenilor	Ca bivoul răcnea.
Și-a gălățenilor,	De unde vin frații,
20 Haide tu cu mine	45 Vin frații Chirei,
C-am cu ce te ține:	Hoții Brăilei,
Cu galbeni, cu lire	Șerpil Dunării.
Cu parale bune,	Acasă venea,
Cu rochii stângenii,	La Chira striga:
25 Luate de zapcii,	50 – Chiră Chiralină,

Frumușică zână,
Tânără zambilă,
Floare din grădină,
Sora noastră-a bună,
55 Descuie porțile
Să-ți băgăm averile.
Chira nu răspunde
Căci n-are de unde.
Mă-sa-ncepe a plânge.
60 Frații auzea:
- De ce plângi, mămuco?
- Cum să nu plâng,
feciori,
C-aseară la-nserat,
La noi a picat
65 Harapul buzat,
Negru și ciudat,
De la Țarigrad.
Pe Chira mi-o lua
Și cu ea pleca.
70 Când aud frații Chirii,
Hoții Brăilei,
Șerpii Dunării,
La Dunăre pleca,

De-un caic dădea,
75 De-un caic potmolit
De trei palme-n pământ.
Caicul scotea,
La apă îl da,
Și-n el se suia.
80 Vâslea mări-n sus,
Sub apă p-ascuns,
Vâslea mări-n jos,
La vadul pietros.
La unul că dădea,
85 În cârciumă intra,
De harap când da,
Capul i-l tăia,
În Dunăre-l zvârlea.
Pe soră-sa, o lua,
90 Și o bărăta:
- Surioara noastră,
Cum te-ai-încântat
Și te-ai înșelat
Cu harapul buzat,
Negru și ciudat
96 Cu el ai plecat...

Chira Chiralina

[Ioan Brezeanu, prin studenții filologi, 1965-1970]
(Ioan Brezeanu, de la Costică Drogeanu, țăran, 69 ani,
com. Șuțești, rn. Brăila, 1967)

Din vad din Brăila,	Căci eu ți-oi cumpăra
Mai în jos de schele,	Piele de samur,
Încarcă, mi se-ncarcă	30 Postav de cel bun;
Două-trei sandale,	Căpătâi ți-oi pune
5 Nouă galioane.	Cele venetici
Dar ce marfă-ncarcă?	De-o sută și cinci
Fir și ibrișin,	Că la mine-s mulți;
Postav de cel fin,	35 Parale mărunte
Sculuri de mătase,	Pe sârmă țesute.
10 Că sînt mai bănoase.	- Du-l, Harape, du-l
Dar cine le-ncarcă?	Ori ești cam nebun
Harapul ciudat,	Un' s-a pomenit
De la Beligrad.	40 Și-un' s-a mai văzut
La el după cap,	Hărăpoaică albă,
15 Solzii-s ca de crap.	Floriceică zână
Și sunt și pe burtă	Floare din grădină
Tocmai ca de știucă;	În țara turcească
Două fire-n barbă,	45 Și a hărăpească.
Două din mustață.	Surorile tale
20. Când te uiți la dânsul	Cumnatele mele
Zău, te umflă răsul.	Când m-or vedea
Vin de unde bea?	Ele m-or cinsti
Tot de la Chira.	50 Și nu m-or cinsti
- Chirălină Lină,	Și m-or otrăvi
25 Floare din grădină,	Ce folos va fi?
Ia-mă tu pe mine	Harapul mi-auzea
Mult ți-oi prinde bine	Rău se-nfură

- 55 La Chira se ducea,
Chira că-mi fugea,
Chira că-mi țipa
Harapu-o prindea
În brațe mi-o lua
60 În caic mi-o arunca
Cu caicu pleca
Pe Dunăre-n jos
Merge de folos.
Iar frații Chirii,
65 Hoții Brăilii,
Șerprii Dunării,
Ei că se sculau
Pe la miez de noapte
Cu sudori de moarte
70 Dorm apele toate.
Acasă că venea
La Chira că-mi striga:
- Chirălină Lină,
Floricea zână,
75 Floare din grădină,
A noastră sor-bună,
Deschide poarta
Să-mi bag haznaua.
Mă-sa-mi auzea
80 Afară că-mi ieșea
Lor le răspundea:
- Dine, Constandine,
Copile Romane,
Chira nu răspunde,
85 Că n-are de unde.
Harapu ciudat,
De la Beligrad,
La el după cap
Solzii ca de crap,
90 Pe Chira a-nșelat
În brațe mi-a luat-o
În caiac-a aruncat-o
Cu caiacu-a plecat
Pe Dunăre-n jos
95 Mergea de folos.
Dinu Constandinu,
Copilu Romanu
Ei, când mi-auzea
Rău se-nfuria,
100 În caic se suia,
Cu caicu pleca,
Din vâslă vâslea,
Talazuri făcea,
Cât mânăstirea.
105 Mergea cât mergea
Pe Harap sosea,
La Chira că-mi striga:
- Chirălină Lină,
Floricea zână,
110 Floare din grădină,
A noastră sor-bună,
Ia pleacă tu capul
Ca să tai harapu.
Chira răspundea:
115 – Nu pot, frate, nu pot
Că pleata mea din cap
Îi de catarg legat.
Dinu, Constandinu,

Copilu Romanu.
120 Făcea cum făcea
Caicu-l alătura
Cu paloșu-azvârlea
Pânzele-i tăia
Caicul oprea
125 La Harap sărea
Ciopârți mi-l făcea
Pe Dunăre-l da
Pe Dunăre-n jos

Mergea de folos.
130 Pe Chira mi-o lua
În caic mi-o pune
’Napoî se-ntorcea
La mă-sa se ducea
Mă-sii mi-i spunea:
135 - Ține, maică, pe Chira
Ai grijă de ea
Să nu mai facă ceva.

Chira Chiralina

(Georgeta Trifan de la Ion Ion, zis „Grecu”, țăran, 70 ani, com. Romanu, sat Oancea, Brăila, 1963)

Verde murele
’N schela Dunării
’N vadu Brăilii
’ncarcă mi se-ncarcă
5 Două trei sandale
Și trei galioane.
Dară cin-le-ncarcă?
Harapul buzat
Negru și ciudat
10 Cu solzi ca de crap.
Dară ce încarcă?
In și ibrișin,
Bumbac din cel fin,
Sculuri de mătase
15 Că sînt mai bănoase
Și-s mai prețioase.

Harap ce făcea?
Caicu-ncărca
În Brăila intra
20 La Chira mergea.
Chira Chiralină,
Frumușică zână,
Floare din grădină,
Chira mam-avea
25 Și oarbă era.
Turcii ce-mi făcea?
Pe bab-o lega
De părul din cap
De-un picior de pat.
30 Pe Chira-o lua
În caic o suia
Și el mi-o lega

De părul din cap
Sus de pe catarg.
35 Caicul pornea
Harap ce-mi zicea?
- Chiră Chiralină,
Frumușică zână,
Floare din grădină,
40 Acasă te-oi duce
Și când te-o vedea
Surorile mele
Cumnatele tale
Se vor minuna
45 Când te vor vedea
Hărăpoaică albă
Cu harapu negru.
Chira frați avea
Pe Din, Constandin,
50. Hoții Brăilei,
Șerpilor Dunării.
Acasă când veneau
Pe maică-sa-ntrebau:
- Maică-măculiță,
55 Unde este sora?

Mama le răspundea:
- Nu pot a vă răspunde
Că sînt prea legată
De părul din cap
60 De picior de pat.
Din și Constandin
În casă intra
Pe mă-sa o dezlega.
Mamă-sa le spunea
65 Că pe Chira-o a luat,
Harapu buzat.
Din și Constandin
La Dunăre –alerga
După el se lua
70 Din urmă l-ajungea
Și tare-i striga:
- Oprește caicul
Ca să tai harapul!
Pe harap tăiară,
75 La pești că mi-l dară.
Caicu-ntorcea
Și mi-l descărca
Zestre Chirei îl da.

Kira-Kiralina

[Al.Amzulescu, 1956. Prelucrare a 23 de texte, culese între anii 1932-1953 și aflate în Arhiva Institutului.]

Verde ca măslina, Din jos de Brăila, Din sus de Sulina, Acolo la schilă	Tutun alagea De-ăl de bea pașa!...
5 Unde-i apa lină, Lină și blajină Că-acolo s-adună...	30 Dar cine le-ncarcă? Harapul buzat, Negru și ciudat, De șale-aplecat; Cu lutul pe cap
'Carcă-mi-se-ncarcă	35 Ca solzii de crap; Cu mustați de rac Parcă-mi este-un drac, Naiba-mpielit!
10 Și mi se descarcă Două-trei sandale, Patru galioane. Iar ce mi-ți încarcă Și ce mi-ți descarcă?	Cu lutul pe bucă
15 Fir și ibrișin, Postav de cel bun, Blană de samur. Marfă femeiască, Sculuri de mătăasă	40 Ca solzii de știucă, Fugi, că te mănâncă! C-un picior de lemn, C-o mână de fier; Cu mâna zgârcită,
20 Că e mai bănoasă, Dar mai migăloasă... Șiruri sclipitoare De mărgăritare. Topuri de bumbac	45 Cu gura scobită; Cu dinți albi, sticloși, Mărunți și lucioși. Când el îmi strănută, Câinii-i întărită;
25 De opt sute-n cap. Damaschin de-ăl bun, Teancuri de tutun,	50 Dar el când tușește, Pământ prăbușește! Când îl vezi pe dânsul, Nu poți să-ți ții răsul!...

- Pe el că-l privea
55 Lina Kiralina,
Frumușică zână,
Rază de lumină,
Floare din grădină
60 Ruptă din zambilă.
Frumoasă era ,
Nu se dovedea...
- Harap de-o vedea,
Rău că-ngălbenea.
65 Harap ce striga?
- Kiră-Kiralină,
Tânără copilă
Ca o rozmarină,
Frumușică zână,
70 Floare din grădină,
Ia-mă tu pe mine
Că mult ți-o fi bine
De tine, de mine,
75 Că mi te-oi purta
Ca pe-o floricea:
Că eu că ți-oi face
Și mi ți-oi preface
Case pe sub soare
80 Aproape de mare.
Apoi ți-oi mai face,
Dacă ție-ți place,
Cort de catifea
Și șamalagea
85 Și rochiță-n bolduri,
- Lucrată pe șolduri,
Și rochiță-n zale,
Lucrată pe șale.
Așternutul tău
90 Ți l-oi face eu
Blană de samur,
Postav de cel bun.
Și eu ți-oi mai face
Și mi ți-oi preface
95 Așternutul tău
Parale mărunte,
Pe sârmă țesute,
Că la noi sunt multe!
Căpătâiul tău,
100 Galbini venetici,
O sută și cinci,
Să schimbi să mănânci
Că la noi sunt mulți,
Să nu te mai plângi!
105 Dar Kira-i zicea:
- Harape buzate,
Nu te iau pe tine
Că nu-mi șade bine.
Unde s-a aflat
110 Că s-a-mpreunat
Șerpi cu floricele,
Urși cu căprioare,
Negură cu soare
Și porumbă albă
115 Cu porumbă neagră,
Puică de rumân

- Cu pui de păgân?
Unde s-a văzut
Și s-a pomenit
120 Harăpoaică albă
În țară harăpească,
D-o zână frumoasă
Să-ți fiu de nevestă,
Să se pomenească?
125 Maică-ta m-adastă
Otravă pe masă
Să mă otrăvească.
Surorile tele,
Cumnatele mele,
130 Ele m-or vedea,
Ele m-or pofți
Și nu m-or cinsti,
Și m-or otrăvi;
Ce folos mi-o fi
135 De tine, de mine,
De dragostea noastră,
Focul să ne-o arză?
Fugi d-aci, harap,
140 Că eu, frate, am
Frățiorii mei,
Șerpia Dunării,
Hoții Brăilii,
Fecior de rumân
145 Dușman de păgân:
Din și Constantin
Cel cu mintea-ntreagă
Și cu barba neagră,
150 Trupul de ispravă,
Pe tin'te-or vedea,
Pe tin'te-or tăia!...
Verde viorea,
Harap ce-mi făcea?
155 Cu ochii la ea
Cântaru-i scăpa,
'N Dunăre-i cădea...
Harap o-nșela,
Cu sila c-o lua
160 'N saltăm o pune!
Pe Dunăre-n sus
Merge de ajuns,
Pe la cotituri
Și pe la strâmturi;
165 Pe Dunăre-n jos
La locul vidros,
Merge de folos!
La vadul pietros,
Păru-i despletea
170 Cu el se-ncingea,
Bine se-nnoda...
Nici mult nu trecea,
Frații ei simțeau,
Iată că soseau,
175 Acas'că-mi veneau,
La poartă se-opreau,
Din gură strigau
Pe la miez de noapte,
Când dorm toate ape:
180 – Kiro-Kiralină,

- Surioară bună,
Frumușică zână,
Tânără copilă,
Sora noastră bună,
185 Kiro, soru-mea,
Deschide ușa
De ia haznaua,
Ne-apucă ziua
Bat-o pustia!
190 Kira nu răspunde
Că n-are de unde...
Dar cine-mi răspunde?
Cea maică bătrână
Cu brăul de lână,
195 Cu burca săină,
Cu doi dinți în gură...
Pe mă-sa-ntrebau:
- Maică, maica mea,
Unde e Kira?
200 De nu poți cu gura,
Arată cu mâna
Și-aprinde lumina,
Ca să vedem dâra
Pe und' s-a dus Kira,
205 Să știm să-i luăm urma!
- Kira mi-a plecat
Și s-a măritat,
El că mi-a sosit,
Harapul bogat
210 Pe Kira-a luat,
Cel harap sangeap,
Negru, cocoșat,
Urât și buzat;
215 Cu lutul pe cap
Ca solzii de crap;
Cu lutul pe burtă
Ca solzii de știucă!...
Dinu d-auzea,
220 Buzdugan că-și lua,
Afar' că ieșea.
Și ei când plecau,
În jos se-ntorceau,
Pe Dunăre dau,
225 Talazuri făceau;
Înoată șerpește
Ca Doamne ferește!
Kira că-i vedea,
Cu harap vorbea:
230 – Harape buzat,
Negru și ciudat,
Uite frații mei
Cum vin pocânzei
Din cobuz cântând,
235 Din pistoale dând!...
Până Din mergea,
Cu Kira-mi vorbea:
- Kiro, soru-mea,
Când te-ai logodit,
240 Cu cine-ai vorbit?
Când te-ai măritat,
Pe cine-ai întrebat?
Ia apleacă-ți capul

C-am să-ți tai harapul!
245 Kira le striga: - Dine,
Constantine,
Ascultați la mine,
Nu pot s-aplec capul,
250 Să tăiați harapul.
Cosițele mele
Încins harap cu ele,
De trei ori-nnodeate,
După catarg date!
255 Nu mai pot scăpa,
S-a dus viața mea...
Dinu d-auzea,
Cu buzdugan da,
Saltâmul l-oprea,
260 În loc l-învârtea.
Paloșul smulgea,
Cu paloșul da,
Harapul tăia
Și mi-l ciosvârtea,
265 Dunărea-o roșea...
Saltâmul că-l luau,
Acas' l-aduceau,
Din el descărcau
Aur și argint,
270 Ce nu s-a văzut,
Nu s-a pomenit.
Sculuri de mătase

Că sunt mai bănoase
Dar mai migăloase,
275 Marfă femeiască...
Tutun alagea,
De-ăl de bea pașa!
Topuri de bumbac
De opt sute-n cap.
280 Aur și argint,
Milă și mertic...
Pe Kira mi-o luau,
Nuntă că-i făceau,
Lăutari tocmeau,
285 La grijă domnească
Să se pomenească,
Și s-o pomeni
Cât soare va fi!
Mă-sa ce-i făceau?
290 Crâșmăreasă mi-o
puneau
Vadul Țarigradului,
La schila-mpăratului,
Unde-și beau turcii
papucii,
Ieniceri, hangerele,
295 Popii, căldărușele,
Țigani, baroasele,
Lăutari, arcușele!...

Chira Chiralina

de Miha Dragomir

La amiaza nopții
peștii dorm ca hoții,
pânditori, cu ochi deschiși,
în cotlon de păpuși.

Doarme și Brăila mea
sub o pulbere de stea
și silozurile grele
sub răscrucile de stele.

Dar pe Dunărea-nnoptată
trece-un val cu plâns de fată,
și din zbaterea de linii
iese chipul Chiralinii,
fata Dunării de jos
și-a Brăilei care-a fost.

Chiră Chiralină,
cine-acum mai ți se-nchină?
Peștii nu, că ei, tăcând,
te-au schimbat din trup în
gând.

Ochii tăi, sărmanii,
i-au păscut somnii, ciortanii,
cega ciugulit-a sânii,
racii-degetele mâinii,
știucile mai pofticioase,

măduva-au băut, din oase,
și o știmă rea, de clisă,
te-a ținut cu gura-nchisă,
cina lor să nu le-o strici,
strigătul să nu ți-l strigi...

Poate-un nufăr albăstrui
te-a cuprins în grija lui,
înflorind a cântec
neroditu-ți pântec,
și ce-ai fost nu se mai știe,
feciorie sau curvie,
Chiră Chiralină,
tu, păcat fără de vină...

Chiră, Chiraculă,
vremea a trecut destulă,
și-ncă te mai văd codană,
ba în barcă, lâng-o dană,
ba trecând fluviul de-a-notul
de l-ai scos din minți cu totul
și simțindu-ți trupu-a joacă,
om e gata să se facă...

Dar pe Vadu-Olangeriei
mare chiot și beție-i
aldămașul nunții tale,
că-ai fost scoasă la vânzare,

și te-a cumpărat
un negustor buzat,
ca și pe Brăila mea
care-n ochii tăi juca.

Chiră Chiralină,
tare ți-ai mai fost străină!
Dunărea ți-ai vrut-o pat
de iubit și cununat,
patul călăfătuit
știe câți te-au fost iubit,
dar, născuți sub lună rea,
toți s-au dus cu Dunărea
și-am rămas doar eu, și-atât,
să-ți ții noaptea de urât,
când din valuri și din lună
fraged chipul tău se-adună.
Și-n amiaza nopții,
visele, ca hoții,
mi te-aduc aproape, lângă
piept, la jumătatea stângă,
și-mi rămâi nedespărțită,
cu iubirea neiubită,
până-n revărsat de zori
când în fluviu iar cobori,
ca să-i duci și lui lumină,
Chiră Chiralină,
somn de veci fără hodină...

ADDENDA

Chira Chiralina este drama ființei tinere și frumoase, care cade victimă răpitorului străin sau severității propriilor ei frați. Este aici o îmbinare a două motive folclorice: cel al răpirii fetei de către turci (existent și în celelalte balade din ciclul dunărean) și cel al eliberării ei prin vitejia fraților (specific operei de care ne ocupăm). În multe variante însă apare și un al treilea motiv, cel al pedepsirii surorii cu moartea, de către frați.

Var. 1866, V. Alecsandri, 175 versuri, cunoaște cea mai largă circulație, având compoziția cea mai strânsă. Narațiune dramatică: deși se știe nevinovată, ca apa curată, frații o duc acasă și hotărăsc s-o ardă de vie. Scena arderii și a morții e sfâșietor de impresionantă: victima geme, plânge, cere milă. Printr-o gradație ascendentă, surprinde suferința îngrozitoare și, după moarte, fazele carbonizării. În epilog, frații strâng oasele, aleg cenușa și o aruncă în vânt, blestemând-o. Deznodământul deosebit de crud, motivat de ambiția fraților de a nu plana asupra familiei vreo umbră de înjosire, marchează dizolvarea ființei în neființă: „Oase păcătoase,

Pulbere de oase!

Mânca-v-ar pământul

Și v-ar duce vântul

Peste nouă mări,

Peste nouă țări,

În pustiu golit

Și nemărginit!”

Variante G. Dem. Teodorescu: 1) cea mai frumoasă

dintre variantele cu final fericit (Kira se mărită cu Nenișor), culeasă de la Petrea Crețul Șolcan; 2) cea mai dezvoltată dintre toate variantele cunoscute (513 versuri), încheiată cu sinuciderea eroinei siluite de arap (neafând mirele capabil să scoate cobuzul aruncat în Dunăre, după ce-l va recupera ea însăși), cea culeasă de la Pantelimoneanul. Aflată sub apăsarea blestemului mamei sale: „Maica, când m-a fapt, / Greu m-a blestemat, / Să fiu înșelată / Și nemăritată, / De arap furată”, Kira nu poate suporta rușinea și se sinucide.

Măreția tragică a gestului amintește de sfârșitul Antigonei lui Sofocle. Antigona nu alesese moartea pentru că disprețuia viața: o alesese în numele unei ordini morale superioare sub semnul iubirii. Nu altfel este Kira, care încercase să-și depășească blestemul prin alegerea unui mire din ceata celor 50 de tineri (scenă ce ne aduce aminte de Penelopa și pânza ei), nu doar lipsiți de îndrăzneală, ci și nevrednici, deoarece niciunul nu încearcă măcar să-i îndeplinească cerința.

Ca și eroul homeric, care nu disprețuiește viața, plasând-o în fruntea valorilor morale, dar care o sacrifică nevoilor gloriei, perpetuându-și numele, eroina noastră nu poate accepta traiul umbrit de pata necinstirii și se sinucide, „Ca să meargă-n lume / Vestea d-al meu nume!”

Îi rămâne doar amintirea în cântecele lăutarilor (...s-o pomeni / cât lumea va fi”; „Îndărăt se-ntorceau / În Țara Românească / Să se pomenească”), imortalizată într-o baladă de aur a poporului nostru, creată pe meleguri brăilene.

Din variantele cercetate/antologate, 8, culese în secolul al 19-lea, au deznodământ tragic, urmând prototipul Vasile Alecsandri, în timp ce secolul al 20-lea propune un deznodământ fericit.

Corpusul baladei cuprinde, cu o excepție, toate culegerile

de folclor apărute până la primul război mondial, acoperind în general aria Munteniei - zona Dunării și Moldovei, deși cea de-a treia variantă cunoscută – A.M. Marienescu - apare la Viena. Nu am inclus în seria variantelor culese de ardeleni, deși modelul este evident, texte ca *Ilian`a brăilean`a* (Marienescu) sau *Moartea Drăguței* din colecția de balade a lui Miron Pompiliu, unde pedepsirea prin ardere vizează iubita nevinovată.

Publicarea variantelor în secolul al 19-lea se face cu menționarea, de către culegători, a textelor apărute anterior. Autorii culegerilor urmează modelul lui Vasile Alecsandri, înscriindu-se în școala lui B.P.Hasdeu de la societatea „Orientul”. Urmează seminariștii și normaliștii, viitorii învățători și preoți, care împlinesc îndemnul lui Spiru Haret, publicându-și colecțiile sub auspiciile Academiei Române dinaintea primului război. În perioada interbelică, cercetătorii aparțin Școlii lui Dimitrie Gusti.

În anii de după cel de-al doilea război, pe măsura restrângerii circulației cântecului bătrânesc, într-un ritm tot mai precipitat, în favoarea cântecului liric, eposul baladesc „trece din ce în ce mai mult din circulația vie în circulația prin scris, prin publicare în slujba istoriei culturale, fiind cules în ultimele sale rămășițe vii , cercetat, citit și studiat” (Istoria literaturii române, Tratat, p.119).

Aceste rămășițe au fost colectate și prin strădania profesorilor folcloriști, Ioan Brezeanu și Vasile Cărbășiș, de la Institutul Pedagogic Galați și de la Universitatea craioveană, în deceniul al 7-lea al secolului trecut, continuarea operei acestora fiind și mai de actualitate astăzi.

În paralel cu culegerea acestora, la editura Minerva, au apărut numeroase volume dedicate colecțiilor clasice, unele în ediții anastatice.

COLECȚII EXCERPTATE

1. Vasile Alecsandri, *Balade (Cântice bătrânești)*, adunate și îndreptate de..., Iași, Tipografia Buciumului român, partea a II-a, **1853** (În 1855, Vasile Alecsandri va publica la Paris „Ballades et chants populaires de la Roumanie” iar în 1857, W. Von Kotzebue publică traducerea în limba germană a 20 de balade, între care „Chira Chiralina”).

2. Vasile Alecsandri, *Poezii populare ale românilor adunate și întocmite de...*, **1866**, ediție anastatică îngrijită și prefătată de Gh. Vrabie, Editura pentru literatură, București, 1966 [La sfârșitul textului, Vasile Alecsandri explică termenii: *bolozale, sandale, ghilai* (cuv.tc.„vino tu cu mine”), și *irmilic* („monedă tc. în valoare de 20 lei la Țarigrad”),reproducând și o altă variantă a finalului, în care frații nemiloși sunt pedepsiți !]

3. Atanasie Marian Marienescu, *Poesia populară. Balade, culese și corese de...*, Broșura a II-a, Viena, Tipografia P.P.Mechitaristi, **1867**, VII+147 p., în *Poezii populare din Transilvania*, Ediție îngrijită de Eugen Blăjan, Seria „Ediții critice de folclor-culegători”, Editura Minerva, București, 1971. (Într-o altă baladă, *Ilian`a brăilean`a*, din ciclul antiotoman, construită după modelul Chirei, eroina titulară este un personaj secundar care își caută fratele pe câmpul de luptă.)

4. T. Burada, *O călătorie în Dobrovia*, Iași, Tipografia Națională, **1880**, p. 107-112

5-6. G.Dem.Teodorescu, *Poezii populare române*, Editura Minerva, București, 1982, Ediție critică, note, glosar, bibliografie și indice de George Antofi, Prefață de Ovidiu Papadima

* 2 variante :1. *KIRA* (Scriș în ziua de 9 august **1883**, la Lacul – Sărat, după lăutarul Petrea Crețul Șolcan. Mențiunea culegătorului : „ O variantă a acestui cântec figurează, sub acest titlu, în colecțiunea d-lui V. Alecsandri, la pag. 116-119, iar

alta în colecțiunea d-lui T.T.Burada, la pag. 107-112”). ; „După versul 126 și în mai multe părți ale cântecului se repetă refrenul „bre, aman, aman !”

2. *KIRA* (Variantă scrisă, la 2 ianuarie **1885**, după Ioniță Nicolae Pantelimononeanu, cobzar de 65 ani, locuitor la Crucea-de-Piatră, în București.)

7. *Contemporanul*, Revistă științifică și literară. Redactori pentru partea literară V.G. Morțun ; pentru partea științifică I. Nădejde, An VI, Martie s.n. 1888, No 8

[Poezii populare din Muntenia; Baladă populară culeasă de Pr. St. Stoicescu, învățător în jud. Ilfov, la 2 ianuarie **1887**]

8-9. Nicolae Densușianu, *Vechi cântece și tradiții populare românești*. Texte poetice din răspunsurile la „Chestionarul istoric” (1893-1897). Text ales și stabilit, studiu introductiv, note, variante, indici și glosar de I. Opreșan. Ediții critice de folclor-culegători, Editura Minerva, București, 1975

2 variante în capitolul „Vitejești” :

1. [Chira Chiralina], (În ms. rom.4561, cu titlul „Din și Constantin”. Cules de înv. dirig. pr. M. Ștefănescu, din com. Glîmbocata, plasa Dealu- Dâmbovița, jud. Dâmbovița, la 6 sept. **1896**.)

2. [Hoții Brăilii] (În ms. 4557, purtând titlul „Din și Constantin”. Cules de ref. înv. Fl.Georgescu de la Marin Constantin din com. Nenciulești, jud. Teleorman, la 23 mai **1896**.)

10-11. *Materialuri folkloristice*, culese și publicate sub auspiciile Ministerului Cultelor și Învățământului Public prin îngrijirea lui Gr. G. Tocilescu, Membru al Academiei Române, Profesor la Universitate, Director al Museului Național de Antichități, *Volumul I, Poesia poporană, partea I*, Bucuresci, Tipografia „Corpului Didactic” C. Ispăsescu & G. Brătănescu, **1900** //Ediție critică : Grigore G. Tocilescu – Christea N. Țapu, *Materialuri folcloristice, I*, Editura Minerva, București, 1980

2 variante :1) *Chira*. Cules de Christea N. Țapu de la lăutarii Ghiță Șchiopu, din R. Vâlcii și C. Cobzaru din Tg. Jiu. Acest cântec este o variantă a celui din colecția d-lui G. Dem. Teodorescu, pag. 643 sqq. și a celui din colecția lui V. Alexandri, pag. 116-119. Vezi și colecția d-lui Th. Burada, pag. 107-112.

2) *Cântece bătrânești – haiducești ; Chera Cheralina* (variantă comunicată de Dl. prof. Universitar Gr. Tocilescu de la lăutarul Ilie C. Manafu, din cătunul Bucovicior, comuna Vela-Dolj.

12. I.A. Candrea-Ovid Densusianu-Th. D.Sperantia, *Graiul nostru. Texte din părțile locuite de români*, vol.I, București=O culegere de texte dialectale românești, republicată de I.A. Candrea-Ovid Densusianu, *Din popor. Cum grăiește și simte poporul român*, București, Librăria Universală Alcalay & Co, BPT,1908, nr. 351-352 [culeasă prin 1906 din Pienița-Dolj]

13. Academia Română. Din viața poporului român. Culegeri și studii. IV ; *Cântece. Urături și bocete de-ale poporului* adunate de Alexandru Vasiliu, Învățător din Tătăruși, jud. Suceava. Însoțite de 43 arii notate de D-na Sofia Teodoreanu , Profesoară la conservatorul de Muzică din Iași. Ședința de la 28 martie 1908, București, 1909 [Academia Română înființase, în 1908, colecția „ Din viața poporului român”, prima colecție științifică pentru publicarea textelor folclorice; 3 vol. 1909, 1910 și 1913]

2 variante: 1. *Cira (A kirei-Kira)* [Auzit în dimineața zilei de duminică 16 martie 1897, de la Toader Mihaiu Buchilă. Îl știe de la T. Clipcea.]

2. *Cira (Kira)*. Auzit în ianuarie 1897 de la T.M. Buchilă.

14. Academia Română. Din viața poporului român. Culegeri și studii. V ; *Literatură populară românească*, adunată de Nicolae Păsculescu, Profesor secundar, cu 30 arii notate de Gheorghe Mateiu, Șeful muzicei comunale din Huși. Ședința de

la 28 martie **1908**, București, Librăria SOCEC și Comp., Viena Gerold et Comp. Leipzig O. Harrossowitz, 1910

Kira, Kira Lina. Scris din gura lăutarului Iordache P. Mirea. Orlea, Romanai

15. Marin I. Apostolescu, Învățător. Biblioteca Folcloristică nr.12, *Balade Populare vol.I*, 1912 - Tipografia „Speranța”, N. P. Ionescu

Arap, 135 v.

16-19. *Chira Chiralina. Căntece bătrânești* cu ilustrații de N. Patraulea, București, Editura Librăriei H. Steinberg și fiul, 1916, 76 pagini apud C. Rădulescu – Codin, *Literatură populară, I, Căntece și descăntece ale poporului* cu 50 arii populare. Ediție critică de Ioan Șerb și Florica Șerb. Studiu introductiv de Dan Simonescu. Ediții critice de folclor. Editura Minerva, București, 1986

4 variante : I=139 versuri

II=99 versuri (De la Neața Radu Mincu din Beleți, jud. Muscel)

III=181 versuri (De la Neculae Gh. Zavragiu din Vulturești, Muscel.) La sfârșit, 62 versuri tot din Muscel sub titlul „Însemnări”. Trimitere la colecțiile G.Dem Teodorescu, p.643 ; Al. Vasiliu, p. 8 ; N. Păsculescu, p. 288 ; V. Alecsandri, p.116 ; T. Burada, p.107 ; Gr. Tocilescu, p. 87 ; T. Pamfile, p.54 ; Marin I. Apostolescu, p.27

IV.=141 versuri - De la lăutarul Gheorghe Enache din Gemenea, Dâmbovița

N.B. La îndemnul lui Spiru Haret, numeroși elevi normalişti și seminarişti, viitori învăţători și preoți de la țară, au cules creații populare. Între aceștia, se află și C. Rădulescu-Codin (1875-1926), un folclorist culegător avizat, care a editat numeroase volume fără a recurge la lăutarii țigani : „A culege folclorul înseamnă a stimula poporul să păstreze pe cel existent

de veacuri”(Revista de Folclor, Anul II, Nr.4, București, 1957 ; Dan Simonescu-Folcloristul C. Rădulescu-Codin, p.91-121).

21-22. Ion Diaconu, *Cântăreți și povestitori populari*. Câteva criterii asupra monografiei folclorice. Editura Minerva, București, 1980

[Variantele I-47 versuri și II-147 versuri, reproduse în continuare, au fost prinse în oct. **1935** la interval de două ore ; var. III, IV, în oct. **1936** ; a patra, la o oră după var. III. Var. I, 47 versuri, nu și-a putut aminti sfârșitul baladei]

23. Ion Nijloveanu, *Poezii populare românești, I*, Balade, doine, colinde, descântece, ghicitori, culegere de ... (Folclor din Oltenia și Muntenia, XI), Editura Minerva, București, 1989

[Culeasă de I.N., la 21 aug. **1938**, de la inf. Călin Dovleac, lăutar, 43 ani, com. Seaca, jud. Olt]

24. C.S.Nicolăescu-Plopșor, *Balade oltenesti* culese de...*Vezi Monografia județului Dolj*, tipărită sub îngrijirea d-lui ...., Izvoare folclorice, vol. I, partea I, II, III ; vol.II, partea I, II, *Balade*, Craiova, **1944**

25. Vasile Cărăbiș, *Poezii populare românești*. Colecție de folclor, cules în mare parte din zona Olteniei, dar și din alte regiuni, cu studenți de la Facultatea de Litere - Universitatea Craiova, între anii **1965-1969**, Editura Minerva, București, 1986

-2 variante, în ciclul „Balade vitejești” : 1) de la Popa Dumitru din Zăbala-Covasna, 2) de la Voicu Maria din Brașov

26. Ioan Brezeanu – Gh. Nadoleanu, *Pe-un picior de plai*. Culegere de folclor din regiunea Galați, Casa Regională a Creației Populare, Galați, 1967

Harapul buzat, cules de Georgeta Florică de la Stoian Băluță, 72 ani, com. Gropeni, rn. Brăila – **1965**

27-28. Ioan Brezeanu, *În vadul Brăilei...* Folclor literar din zona Dunării de Jos, Casa Creației Populare a județului

Brăila, 1970

27. Cules de Ioan Brezeanu de la Costică Drogeanu, țaran, 69 ani, com. Șuțești, Brăila, **1967**

28. Cules de Georgeta Trifan, de la Ion Ion, zis „Grecu”, țaran, 70 ani, com. Romanu, sat Oancea, Brăila, **1969**

29. *Chira Chiralina*, apud Ghizela Sulițeanu, cules de la Constantin Drogeanu, 72 ani, Șuțești, 1. III. 1973, 72 ani

Fișă informator Constantin Drogeanu

Cântecu ăsta îl știu de la mama. Avea multe cântece. Iera mititică și cânta frumos. Stătea și țesea și ne cânta.

? Am crescut cu iel. L-am știut cu încetu...

? Întreg l-am învățat, să tot fi avut 16-17 ani.

? Nu l-am mai cântat să tot fie și două săptămâni.

? La un anturaj (petrecere familială).

3 (trei) înregistrări, în decurs de 10 ani :

1. *Chirolină lină*, cântec epic, mg. 2574 R c, cules de Alexandru Amzulescu de la C. Drogeanu (Japonu), din Șuțești, la 2.10.1963 în „Din vadurile Brăilii”, C.D. editat de Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Brăila (Centrul de Creație), cu sprijinul Institutului de Etnografie și Folclor „Constantin Brăiloiu” București;

2. *Chira Chiralina*, cules de Ioan Brezeanu de la Costică Drogeanu, țaran, 69 ani, com. Șuțești, Brăila, **1967**, și reprodus în antologie ;

3. *Chira Chiralina*, mg. 4251 I b, Ghizela Sulițeanu, cules de la Constantin Drogeanu, 72 ani, Șuțești, 1. III. **1973**, 72 ani

Diferențe minime, insesizabile, la nivelul unor versuri sau prin substituție (sandale +galioane devin zamboale+stamboale). Diferă modul de culegere : dictat / cântat. La cântat, destul de des, repetă câte un vers (refren); se remarcă pronunția locală sau introducerea interjecției „aman, aman”, pentru a-și exprima participarea la derularea eposului.

29. *Kira-Kiralina*, prelucrare de Al. Amzulescu după 23 de variante din Arhiva Institutului, culese între 1932-1953, în vol. *Voinicii*, Editura Tineretului, București, 1956

30. *Chira Chiralina* de Mihaela Dragomir, în *Antares*, nr. 148-150, iulie-septembrie 2010

***

Gheorghe Vrabie, în lucrarea citată, consemnează la capitolul variante (p.342) și următoarele culegeri:

1. Miron Pompiliu, *Balade populare române*, adunate de ..., Iassi, 1870, Tipografia Societății Junimea [*Moartea drăguței*: „Drăguța”, bănuită de infidelitate, deși se disculpă, este arsă de vie.]

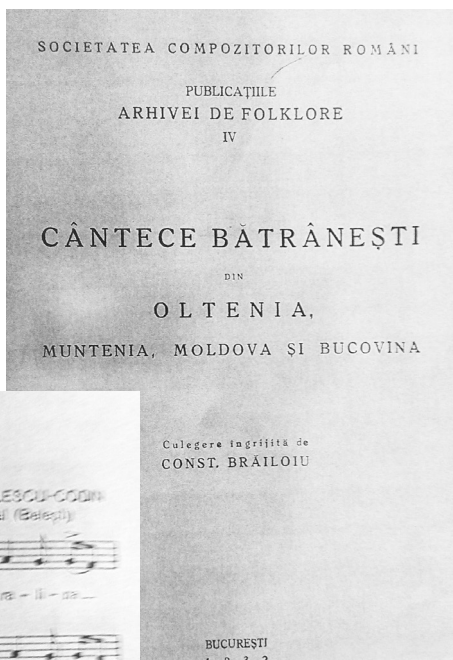
2. Simeon Fl. Marian, *Poesii populare române* adunate și întocmite de..., Tom I, Cernăuți, Tipografia lui G. Piotrovski, 1873 [*Chiralina* - O poveste de iubire renegată, sub formă de dialog între Chiralina și iubitul părăsit: coincid numele și portretul.]

3. Academia Română, seria „Din viața poporului român”. Culegeri și studii XII, „Cântece de țară adunate de Tudor Pamfile”, Ședința de la 19 mai 1910, București, 1913, Librăriile SOCEC et Comp., C. Sfetea și Librăria Națională. Leipzig-Viena [*Catincuța Gendrulesei, răpită de turci, se sinucide, aruncându-se în Dunăre, ca să fie „Masă bună racilor/ Așternutul broaștelor/Căpătâiul peștilor”*. Alt text – *Chira* - vestește „că Chira-i moarta mireasă”.]

4. *Contemporanul*, Revistă științifică și literară. Redactori pentru partea literară V.G. Morțun ; pentru partea științifică I. Nădejde, An V, Decembrie 1886, No 66. [*Chira*, inclusă în rubrica „Poezii populare din Muntenia”: Auzită la București de la Marița Simionescu și de la Tinka Hagica, de loc din Mizil. Un fragment de 44 versuri, urmat de „Notă. Aici cântăreața a uitat versurile și-mi spune că sfârșitul fu astfel: Frații înțelegând

din răspunsurile ei că i s-a făcut silă, au pus mâna pe Arap și l-au omorât și cu ea au plecat acasă.”]

5. Societatea Compozitorilor Români, Publicațiile Arhivei de Folklore, IV, *Cântece bătrânești din Oltenia, Muntenia, Moldova și Bucovina*. Culegere îngrijită de Const. Brăiloiu, București 1932 [Reproduce a doua variantă din C. Rădulescu-Codin, Muscel (Belești), precedată de un portativ.]

CHIRA-CHIRALINA

C. RĂDULESCU-CODIN
Muscel (Belești)

MODERATO

Ver-de ca măc-li - na. Chi - ra-Chi - ra - li - na -

Din vad din Bră - i - la. Chi - ra-Chi - ra - li - na -

Se mă - ri - tă Chi - ra, Chi - ra-Chi - ra - li - na -

Verde ca măsline,
Chira-Chiralina
Din vad din Brăila,
Chira-Chiralina,
Se mărită Chira,
Chira-Chiralina.

Der cine mă-o ia?
Harapol buza!

6. Ghizela Sulițeanu, 3 file cu portative la variantele interpretate de Constantin Drogeanu

20. CHIRA CHIRALINA (24)
(XIV)

ȘUȚEȘTI, 1975
CONSTANTIN DROGEANU, ZANI

Mg. 4663 b [h=192]

Din Ved din Bră = i = lă , păi Din Ved din Bră = i = lă ,
Mai in jos de șke = le , 'Car = că mi se = n = car = că ,
Do = uă trei san = da = le , No = uă ga = li = ga = ne ,
No = uă ga = li = gan' of , n Dar ci = e mar = fă = n =
car = of , păi fir si i = bri = șin of , Po = stav din țel bun .
Scu = luri de mâ = ta = se , Că sint mai bă = noa = se ,
Că sint mai bă = noa = se = a = man a = man , Dar ci = ne = n in =
car = că , Ha = ra = pu ciu = da = tu , Ne = gru și bu = za = tu ,
De la Be = li = gra = du . La iel du = pe cap ,
Șol = zi = s ca de carp . Și sunt și pe bur = fă ,
Toc = mă = ca de știu = că , Do = uă fi = re = n bar = bă ,

21. CHIRA CHIRALINA (25)

(XIV)

ȘUȚEȘTI, 1963

CONSTANTIN DROGEANU, 62 ANI

Ms. 2574 (R) c [♩ = 192] (d)

Din vad din Bră = i = lă , Din vad din Bră = i = lă ,

Mai în jos de ste = le , 'car = că mi se = n = car = că ,

Do = uă trei san = da = le , No = uă ga = li = ga = ne ,

No = uă ga = li = ga = ne a = măn a = măn Dar ci mar = fă = n etc.

22. CHIRA CHIRALINA (25)

(XIV)

ȘUȚEȘTI, 1973

CONSTANTIN DROGEANU, 72 ANI

Ms. 4251 b [♩ = 192]

Din Vad din Bră = i = lă , ai Din Vad din Bră = i = lă ,

Mai în jos de ste = le , 'car = că mi se = n = car = că , î

Do = uă trei san = da = le , No = uă ga = li = ga = ne

No = uă ga = li = ga = ne . Dar ci mar = fă = n . car = că = of , n

Fir și i = bri = si = nu, Po-stav de cel bu = nu, Scu-luri de mă-ta-se,
 Că sunt mai bă = nga = se, Că sînt mai bă = nga = se.
 Dar ci = ne-l în = car = că, Î Ha-ra - pu cîu = da-tu,
 Ne = gru și bu = ra = tu, De la Be - li = gra-du,
 La iel : du = pe cap, Sol = zi-s ca de crap, Și sînt și pe bur = lă;
 Toc = mai ca de știu = că, Do = uă fi = re-n bar = bă,
 Do = uă din mu = sta = ță, Cînd te uîți la din = su,
 Zău te um-flă ră = su, Zău te um-flă ră = su.
 Vin de un = de bea = i, e tot dă la Ki = ră, ei
 Ki = ro = li = no Li = no, flo = ri = ci = că zi = nă',

***

„Adunarea” textelor s-a realizat prin contribuția Serviciului bibliografic – BJPI Brăila; Bibliotecii Centrale Universitare „Carol I”, București; Casei Memoriale „Simeon Florea Marian” Suceava; Bibliotecii Centrale Universitare „Mihai Eminescu”, Iași, prin intervențiile prof.univ.dr. Nicolae N. Ursulescu, și Bibliotecii Metropolitane București, cărora le exprimăm întreaga noastră grațitudine.

GLOSAR*

Vasile Alecsandri, 1866

Bolozal, sandal, „numiri corupte de vase plutitoare, căci Românii cam au obiceiul a stropși unele nume străine”.

Ghelai tu cu mine - Cuvânt turcesc ce însemnează: *Vină tu cu mine*.

Tot de irmilici - Monedă turcească de o valoare de 20 lei de Țarigrad

adăsta (a) – a aștepta

aman, interjecție, turcism învechit – îndurare, iertare

arap, arapi, s.m. (Pop.) 1. Persoană care face parte dintr-o populație africană negroidă; p.gener. om cu pielea și cu părul de culoare neagră.2. Arab. [Var.: harap, s.m.] – Din bg. Arap

balozale – caice

bogasin – stofă scumpă adusă din Orient, folosită mai ales pentru căptușeli

burcă – haină lungă de lână mițoasă

caiac (tc. *kaiuk*)-corabie mică și lată, ceva mai mare decât luntrea

căput – fluier

cobuz – vechi instrument cu coarde

damaschin- stofă de Damasc

fitui (a se)– a termina, a încheia socotelile

galioane (it. *galeone*) – corăbii mari comerciale și chiar de război, cu care spaniolii au cărat bogățiile din Indii-America

hazna – visterie, comoară, avere

inigea – tutun turcesc tăiat mărunț//**alagea**(tc. aladja) – mătăsos, ca mătasea

milă și mertic – expresie populară cu înțeles de belșug, noroc

pocânzei – vornicei de nuntă, colăceri

saltâm - corabie

sandale (tc. *sandil*)-un soi de șalupe mari și lungi; luntre lungă pentru transportul mărfurilor

sangeap – guvernator al unui sangeap, diviziune teritorială în Imperiul Otoman

săină – sură, cenușie, brumărie

schelă (tc. *skela*-loc unde se construiesc navele; ponton; locul unde se construiesc sau se leagă plutele la mal; prin extensie, port.

șamalagea – mătase de Șam (Damasc)

venetic, din Veneția - monedă venețiană de aur care a circulat și în țările românești

vidros –adânc

.....

- **Cuprinde doar cuvintele explicate de culegători.**

SUMAR

<i>Chira Chiralina</i> . Baladă populară brăileană.....	5
<i>Kira</i> , Vasile Alecsandri, 1853.....	21
<i>Kira</i> , Vasile Alecsandri, 1866.....	29
<i>Chira</i> , Marienescu, 1867.....	34
<i>Chira-Chiralina</i> , Burada, 1880.....	37
<i>Kira</i> (1), G.Dem.Teodorescu, 1885.....	40
<i>Kira</i> (2), G.Dem.Teodorescu, 1885.....	48
<i>Chira</i> , „Contemporanul”, 1887.....	56
<i>Chira-Chiralina</i> , Nicolae Densușianu, 1893-1897.....	59
<i>Hoții Brăilei</i> , Nicolae Densușianu, 1893-1897	63
<i>Chira</i> , Gr.G. Tocilescu, 1900.....	65
<i>Chera Cheralina</i> , Gr.G. Tocilescu, 1900.....	69
<i>Chera</i> , „Graiul nostru”, 1906.....	72
<i>Cira</i> (A Kirei-Kira), Al. Vasiliu, 1909.....	75
<i>Cira</i> (Kira), Al. Vasiliu, 1910.....	77
<i>Kira, Kira Lina</i> , Nicolae Păsculescu, 1910.....	79
<i>Arap</i> , Marin I. Apostolescu, 1912.....	86
<i>Chira Chiralina</i> , C. Rădulescu-Codin, 1916.....	89
<i>Kira Kiralina</i> , Ion Diaconu, 1936.....	99
<i>Chira-Chiralina</i> , Ion Nijloveanu, 1938.....	103
<i>Chera Cheralina</i> , Nicolăescu-Plopșor, 1944.....	105
<i>Chira Chiralina</i> , Vasile Cărăbiș, 1965-1969.....	108
<i>Harapul buzat</i> , Ioan Brezeanu-Gh.Nadoleanu, 1965.....	111
<i>Chira Chiralina</i> , Ioan Brezeanu, 1965-1970.....	113
<i>Chira-Chiralina</i> , Al. Amzulescu, 1956.....	117
<i>Chira Chiralina</i> , Miha Dragomir.....	122
Addenda.....	124
Glosar.....	138
Sumar.....	140